

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit

Nassuiaatit nalinginnaasut

1. Inatsisissatut siunnersuutip tunuliaqutaa

Inatsisartut 2007-imi ukiaanerani ataatsimiinnerminni Kulturikkut eriagisassat eqqissisimatitaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 19. novemberimeersoq aalajangiuppaat.

Inatsisartut 2009-mi ukiaanerani ataatsimiinneranni, kulturikkut eriagisassat eqqissisimatitaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaata allannguutissaatut siunnersuummik, Naalakkersuisut saqqummiussipput. Tamatumunnga sallerpaatillugu pissutaavoq kulturikkut kingornussat eqqissisimatitsinerinnaanngitsumik, aammali allatigut illersorneqarsinnaalernissaannut periarfissanik pilersitsinissaq. Tamannalu pisariaqalersimavoq maannakkorpiaq Kalaallit Nunaata kujataani nunap ilaa kulturimut pingaarutilittut isigisaq misissuiffigineqarmat nunarsuarmioqatigiit kingornussanik UNESCO’p nalunaarsuiffianut ilanngunneqarnissaa siunertaralugu.

Naalakkersuisulli siunnersuut siullermeerluni oqaluuserineqanngitsoq aaliangerput siunnersuut tunuartsinneqarallassasoq, Inatsisartut 2010-mi upernaakkut ataatsimiinneranni siunnersuummik aaqqissuuteqqitamik saqqummiisoqarnissaa siunertaralugu.

Naalakkersuisut kinguartitsinerannut tunuliaqutaavoq, suliaq maanna ingerlasoq pissutigalugu Naalakkersuisut nalilermassuk, Inatsisartut inatsisaata atuuttup annertunerusumik allanngortinneqarnissaa pisariaqassasoq, tamannalu sukumiisumik suliarinneqqaarnissamik tusarniaanissamullu piffissaqarnissamik pisariaqartitsiviussasoq, taamaalillunilu allannguutissat taamani siunnersuutaasumut ilanngunnissat periarfissaqarani. Taamaammat Naalakkersuisut isumaqarput siunertamut naapertuuttuussanngitsoq, Inatsisartut inatsisaannut tassungarpiaq allannguutissatut siunnersuutinik 2009-mi ukiakkut ataatsimiinnermi 2010-milu upernaakkut ataatsimiinnermi saqqummiussisoqassappat. Aammattaaq Naalakkersuisut isumaqarput, taamani allannguutissatut siunnersuutaasoq, aalajangersakkanik nunatsinni inuiaqatigiit aningaasarsiornikkut ineriartornerannut siunertarineqanngikkaluartumik akornutaalersinnaasunik imaqartoq.

Suliaq maanna ingerlasoq qulaani taaneqartoq tassaavoq aluminiummimik aatsitsivissamik suliniut. Erngup nukinganik nukissiorfiliorniarnermi, Maniitsumilu

aluminiummimik aatsitsivissamik innaallagissamik pilersuisussatut naatsorsuutigineqartuni marluusuni, tatsini marlunni nukissiorfiliornissamat isumalluutigineqartuni imeq naammassanngilaq, tatsit sapuserneqanngippata. Tatsit marluk tassaapput Kalaallit Nunaanni tatsit annersaat, Tasersiaq Maniitsup Kangerlussuullu akornanniittoq aamma Tarsartuup Tasersua Nuup Maniitsullu akornanniittoq.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu 2007-imiit aluminiummimik aatsitsiviliornissamik suliniuteqartunit suliakkarneqarluni qanganisarsiornikkut misissuinerit tatsit eqqaanni ingerlappai. Misissuinerit pineqartut aluminiummimik aatsitsiviliornissamik suliniuteqartunit aningaasalersorneqarput, ilaatigut Avatangiisinut Sunniutaasut Nalilersornerinik taaneqartunut ilaasumik, taakku pisortanit ingerlanneqassapput akuerineqarlutillu, sanaartorerup aallartinnginnerani.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu naapertorlugu annermik Tasersiap eqqaani kulturikkut eriagisassat nalissaqanngitsut nassaarineqarnikuupput. Paasisat 2009-mi majimi nalunaarusiami allaaserineqarput. Nalunaarusiami inassutaavoq Tasersiap eqqaa sumiiffittut kulturikkut oqaluttuarisaanermut attuumassuteqartutut eqqissimatitassanngortittariaqartoq, aamma sumiiffik pineqartoq UNESCO-p nunarsuarmioqatigiit kingornussaannik nalunaarsuiffianut ilanngunneqartussatut kisaatigineqartunut ilaatittariaqartoq. Nalunaarusiamut ilaapput, taseq sapuserneqassagaluarpat, kulturikkut eriagisassat nassaarineqartut ilaannut atatillugu assaagallartoqarnissaanut uppersaasiortoqarnissaanullu siunnersuutit. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nalunaarummi tikkuarpaa, assaagallarnissamik uppersaasersuinissamillu siunnersuutit pingaaruteqarluinnartuusut, minnerpaatullu iliuserineqatariaqartut. Eqqissimatitsinissamat aaliangiisinnaatitaaneq inatsit atuuttoq malillugu Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu inissisimavoq. Tamanna atuuppoq nunami qanganitsanik imaaliannaarlugit peerneqarsinnaanngitsunik, illunik imaluunniit sumiiffinnik kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutilinnik eqqissimatitsinermut tunngatillugu.

Naalackersuisut suliaq ingerlasoq Tasersiap eqqaani erngup nukinganik innaallagissiorfeqalersinnaaneranut tunngasoq tunuliaqutaralugu nalilerpaat, siunertamat naapertuuttuussasoq eqqissimatitsinissamik pilersaarutit politikkikkoortumik suliarineqarnissaannut periarfissamik pilersitsisoqarpat, taamaaliornissaq inuiaqatigiit ineriartorerannut pisariaqarluinnartillugu. Tamanna alumiummimik aatsitsiviliornissamat atatillugu suliniutaasumut taaneqartumuinnaq atuutissanngilaq, aammali suliniutinut anginerusunut allanut naleqqiullugu atuuttuusinnaalluni.

Naalackersuisut inatsisip allannguutissaatut siunnersuutip tunuartitsinnissaanik aalajangiinnerminnut ilutigitillugu, aammattaaq aalajangiuppaat suleqatigiissitaliortoqassasoq, naalackersuisoqarfinnit susassaqtartunit aamma susassaqtartunit naapertuuttunit allanit ilaasortaqtartussamik, taakkununga ilaallutik Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aamma Greenland Development, suleqatigiissitalu upernaakkut 2010-mi Inatsisartut ataatsimiinnissaanut suliarissavaat,

1) kulturikkut eriagisassat eqqissisimatitaanerat pillugu Inatsisartut inatsisaata allannguutissanik siunnersuuteqarnissaq, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni pisariaqarluinnartunik innimigisassaartoqalersillugu, Naalakkersuisut inatsimmik sanioqqutitsisinnaanerannik pisinnaatitsiffiusumik, aammalu

2) ilutigisaanik qularnaassallugu siunnersuutip sapinngisamik annertunerpaamik innimigisassanik inatsisip tunuliaqutarisaanik isumaginninnissaa, tassunga ilanngullugit kulturikkut kingornussat pillugit ilisimasanik katersinissaq uppernarsaasersuinissarlu siunertaralugu iliuseqarnissaq.

Tamatumunnga uiunniutitut inatsisissamik piareersaaneq aallartinneqarpoq, Inatsisartut 2010-mi upernaakkut ataatsimiinneranni inatsisissamut siunnersuummik suliareqqitamik saqqummiussinissaq siunertaralugu. Siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq siunnersuummik suliarinnineq pisortatigut suliaasaqarfimmut agguaassineq atuuttoq naapertorlugu Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit suliarineqarpat, aamma suleqatigiissitaliortoqarnissaanut paarlaallugu oqaaseqaateqartartussanik toqqaasoqassasoq. Taamaalilluni Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut tusarniaassutaasoq Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaateqartartullu qanimut suleqatigiinnerisigut pilersikkiartuaarneqarpoq.

Makku oqaaseqaateqartartussatut peqataaqqullugit qinnuigineqarput: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Inuussutissarsiutinut Suliffissaqartitsiniarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinerimullu Naalakkersuisoqarfik, Ineqarnermut, Attaveqaateqarnermut Angallannerimullu Naalakkersuisoqarfik, Nunami Namminerimi Pissutsinut Naalakkersuisoqarfik; Pinngortitaq Avatangiisillu, KANUKOKA, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, Greenland Development A/S aamma Kalaallit Nunaanni Takornariaqarnermut Inuussutissarsiutinullu Siunnersuisoqatigiit. Aggersarneqartut tamarmik Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinerimullu Naalakkersuisoqarfik aamma KANUKOKA eqqaassanngikkaanni, oqaaseqaateqartartut ataatsimiinnerinut peqataasarput.

2. Inatsimmut siunnersuutip imarisaa

Inatsisartut inatsisaannut atuuttumut naleqqiullugu allannguutissatut siunnersuutit annertussusaat pissutigalugu, Naalakkersuisut siunertamut naapertuuttutut isigaat, Inatsisartut inatsisissaannut nutaamik, allaqqitamik siunnersuusiornissaq, Inatsisartut inatsisaannut atuuttumut allanngutissatut siunnersuuteqarnermut taarsiullugu.

Siunnersuut suliarineqarnermini inatsit atuuttoq tunngavigalugu, taassumanilu tunuliaqutaasut aallaavigalugit suliaavoq, soorluttaaq malittarisassat arlallit inatsimmi atuuttumi tungaviusut ingerlateqqinneqarsimasut.

Inatsisartut inatsisaanni qulequtaq allanngortinneqarpoq, sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut attuumassuteqartut eqqissisimatinneqartarnerannut taarsiullugu

kulturikkut kingornussat allatut illersorneqarnissaannik malittarisassat ilanngunneqarnerata malitsigisaanik. Aammattaaq qallunaatuani oqaaseq "landstingslov" allangortinneqarpoq "Inatsisartutlov" atorineqalerluni.

Siunnersuutigineqarpoq Inatsisartut inatsisaata sannaata asiakkatigut allangortinneqassasoq. Illut sumiiffiillu kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit pillugit siornatigut ataatsimut kapitaliusoq avinneqarpoq, siunnersuummi illunut aamma sumiiffinnut kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutilinnut immikkut kapitalilerlugit. Inatsimmi maanna atuuttuusumi illunik aamma kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutilinnik eqqissisimatitsinermi periusissat ataatsimut aalajangersagaliornikkut allaaserineqarput. Siunnersuummi siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq kulturikkut eriagisassat imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut kiisalu illut kulturikkullu oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartut eqqissisimatitassat suliarinerini periusissat immikkoortillugit allaaserineqarpata. Sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit pillugit kapitalip nutaatut aammattaaq imarivai, allatut kulturikkut kingornussatut illersuinissaq pillugu malittarisassat, taamaattunik suliaqarnermi periusissat ilanngullugit. Kapitalimi siullermi - siunertamut nassuiaatinullu tunngasumi - qulequtaani aammattaaq pingaartittariaqartut ilanngunneqarput.

Tamatuma kingorna Inatsisartut inatsisaata sannaata siunnersuummi ima isikkoqalerpoq:

- Kapitali 1: Siunertaa, pingaartittariaqartut nassuiaatillu
- Kapitali 2: Qanganitsat eriagisassat imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut
- Kapitali 3: Illut
- Kapitali 4: Sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit
- Kapitali 5: Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiit
- Kapitali 6: Pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsisarneq naammagittaalliorsinnaanerlu
- Kapitali 7: Pineqaatissiissutit
- Kapitali 8: Atortuulersitsineq, atorunnaarsitsinermi ikaarsaariarnermilu malittarisassat

Siunnersuutip imarisaani allannguutitut makku ilanngunneqarput:

- 1) Immikkut innimigisassatut inatsit aqqutigalugu isumagineqartussat makkuupput:
 - a. Kulturikkut eriagisassat illersorneqarnerat, 26 pisinnaassasoq.
 - b. Kulturikkut eriagisassamik aamma ilisimasani paasissutissanillu kulturikkut eriagisassap imarisaanik pitsaanerpaamik uppersaasersuisoqassasoq, Naalackersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit eqqissisimatitsiniarluni imaluunniit allatut kulturikkut kingornussatut illersuiniarluni eqqarsaateqarnermik imaluunniit eqqissisimatitsinermik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinermik

pioeersumik allannguiniarluni atorunnaarsitsiniarluniluunniit eqqarsaateqarnermik atorunnaarsitsiniarlutik aalajangissagalarpata.

2) Naalackersuisut immikkorluinnaq pisoqartillugu, kiisalu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik, patsisitalersukkamik innersuussillutik, eqqissimatitassanngortitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsinissamik eqqarsaat illuartinneqassasoq aalangiisinnaassapput imaluunniit eqqissimatitassanngortitsisimanermik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsisimanermik pioeersumik allannguisinnaassallutik atorunnaarsitsisinnaassallutilluunniit.

3) Inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut suunerat nassuiarneqarpoq.

4) Aalangersarneqarpoq Naalackersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit aalangiussissagunik, ilutigisaanik aalajangissagaat, kulturikkut eriagisassap aamma ilisimasat paasisutissallu taassuma imarisaasa isumannaatsumik uppersaasorsorneqarnissaat qanoq ililluni qularnaarneqassanersoq.

5) Tusarniaanermi inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussisoqartillugu suleriaasissat allaaserinerat.

6) Pinngitsooratik tusarniaaffigineqartussat ilallugit Naalackersuisut ilanngunneqarput.

7) Sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutillit eqqissimatitsinerunngitsumik, allatulli kulturikkut kingornussatut illersorneqarsinnaanerannik aalangiisinnaanermut periarfissaq ilanngunneqarpoq.

8) Eqqissimatitsinerup imaluunniit allatut kulturikkut kingornussatut illersuinerup inatsisitigut kingunerisassaanik aalangersaaneq.

9) Eqqissimatitsinissat allatullu kulturikkut kingornussanik illersuinissat pillugit aalangiisoqartillugu piumasaqaateqarsinnaanermut pisinnaatitsissummik ilanngussisoqarpoq.

10) Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu inassuteqareerneratigut Naalackersuisut eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissimatitaanissaat, illut eqqissimatitaanissaat aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutillit allatut kulturikkut kingornussatut illersorneqarnissaat pillugit Naalackersuisut aalangiisinnaatitaanerannik aalangersagaq ilanngunneqarpoq.

11) Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aamma illut eqqissimatinneqarnissaannik eqqarsaatit aamma sumiiffiit kulturikkut

oqaluttuarisaanermi pingaarutillit allatut kulturikkut kingornussatut illersornissaannik eqqarsaatit nalunaarutiginerisa kinguneri pillugit pinngitsuuisinnaanermik aalajangersagaq ilanngunneqarpoq.

12) Kapitali 1-imi nassuiaatit katersukkat, taakkununga ilaallutik "sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit" nassuiaataannik aalajangersaaneq.

13) Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatinnegartarneri pillugit malittarisassanik pisariillisaaneq, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut ingerlaannartumik eqqissisimatinnegarnissaannut aalajangiisuusussamik ukiuliinikkut.

14) Qinnuteqaatinik, qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik attuisinnaasunik suliaqarnermi, Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat qitiusut pillugit ilisimatitsisarnissamik aalajangersagaq ilanngunneqarpoq.

15) Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialatu sumiiffimmi qanganisarsiornikkut naliliisoqarnissaanik nammineerluni aalajangiussisinnaaneranik aalajangersagaq ilanngunneqarpoq, sumiiffik qanganisarsiornikkut ilisimaneqanngippat imaluunniit qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqarnissaa ilimagissallugu patsisissaqarpat.

16) Qanganisarsiornikkut naliligassat aamma qanganisarsiornikkut misissuinissat piffissalerneru pillugit aalajangersakkat ersarissarneqarput.

17) Sanaartortitsisup imaluunniit assaanermik akiliisussap, qanganisarsiornikkut naliliinermut imaluunniit qanganisarsiornikkut misissuineruut aningaasartuutunik akiliisussaanaera pillugu aalajangersakkat ilanngunneqarput.

18) Aatsitassaqaqarneruut inatsit naapertorlugu annikinnerusumik ujarlernissamut atuinissamullu akuersissuteqartut annikinnerusunik nammineq assaaneq pillugu pinngitsoortitsinissamik aalajangersakkamut ilanngunneqarput.

19) Qanganisarsiornikkut naliliinermut aamma qanganisarsiornikkut misissuineruut aningaasatigut missingersersuutit suliarinissaat akuerineqarnissaallu pillugit aalajangersakkat itisilerissutaasut ilanngunneqarput.

20) Illut eqqissisimatitaasut aserfallatsaalinerannut tunngatillugu atortut, periutsit qalipaatillu illumut atorneqareersimasut atorneqarnissaannik piumasaqaatip sanioqqunneqarsinnaaneranut periarfissaq ilanngunneqarpoq,

21) Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsimmi nr. 473-imi, 12. juni 2009-meersumi § 1-imi aalajangerneqarpoq, inatsisinik atortsitsineq Naalakkersuisut akisussaaffigigaat. Aalajangersakkap, Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi nr. 577-imi, 29. november 1978-imeersumi, inatsisikkut atorunnaarsitaasumi, aalajangersagaq assingusoq atorunnaarsippaa, tassani § 1, imm. 2-mi aalajangersarnikuugaluarpoq, ingerlatsineq naalakkersuisunit

(landsstyre) aqunneqassasoq Tamatuma kingunerisaanik siunnersuummi siunnersuutigineqarpoq, Inatsisartut inatsisissaanni tamarmi "naalakkersuisut" (landsstyre) "Naalakkersuisut"-nik taarserneqassasoq.

22) Erseqqissaatit allat minnerit, allannguinerup nassataanik naqqiuteqarnerit, kiisalu aaqqissuinermit allannguutit.

Ataatsimut isigalugu inatsimmut siunnersuummi allannguutit pingaarnerit marluupput. Siulleq Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussillutik aalajangiinissamut periarfissaannut tunngavoq. Aappaat tassaavoq sumiiffinnik kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunik eqqissisimatitsinerinnaangitsumik, aammali kulturikkut kingornussatut allatigut illersorneqarsinnaalernissaannut periarfissanik pilersitsineq. Tulliuttumi allannguutit tamakku sukumiisumik nassuiarneqassapput. Allannguutinut taaneqartunut allanut atatillugu siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut:

Immikkoortut tallimat siulliit qulaani taaneqartut tamarmik aaqqissuussinermut nutaamut tunngasuupput, tassalu Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit immikkorluinnaq pisoqartillugu eqqissisimatitsisinissamik pilersaarutit tunuartitsinissamik imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatut illersuinissamik imaluunniit eqqissisimatitsinerup allatulluunniit kulturikkut kingornussamik illersuinerup pioreersup allanngornissaanik atorunnarsinnissaanilluunniit aalajangiisinnaalissasut.

Tassuunakkut Naalakkersuisut immikkut pisuni taamaattuni pisinnaatitaanermik Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu inissisimagaluartumik tiguisinnaanerat periarfissinneqarpoq.

Periarfissiinermut tassunga atatillugu pisariaqartutut isigineqarpoq erseqqissassallugu, kulturikkut eriagisassat illersorneqarnerat immikkut pisoqartillugu pisinnaassammat, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut nammaginartumik innimigalugit. Taamaalilluni Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit aalajangiisinnaatitaanerat inatsisitigut atuutilersinneqarpoq, innimigisassat inatsisip isumagisassai naapertorlugit pisinnaanngorluni.

Ilutigisaanik pisariaqartutut isigineqarpoq "inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut" qanoq paasineqarnissaata killilernissaa, taamaalillunilu Naalakkersuisut tamatumunnga innersuussillutik taamaallaat aalajangiisinnaassallutik, Inatsisartut inatsisaanni piumasarisaasut piviusunngortinneqarsimappata.

Aammattaaq siunertamut naapertuututut isigineqarpoq erseqqissassallugu, Naalakkersuisut aalajangiinermi kulturikkut eriagisassap kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqassusianik, kulturikkut eriagisassap takornariaqarnermut atatillugu periarfissariunnagaanik aamma eqqissimatitsinnginnerup allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinnginnerup kingunerisassaanik naliliissasut, suliffeqarfiup pineqartup inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartuunerarneqarneranut naleqqiussillutik.

Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussillutik aalajangiisinnaatitaanerannut periarfissaq aatsaat pisariaqavitsillugu periarfissatut takorloorneqarpoq, tassami Inatsisartut inatsisaata tunngaviusumik siunertaanik - tassalu kulturikkut eriagisassat Kalallit Nunaata kulturikkut kingornussaanut ilaasutut Kalaallit Nunaatalu kulturikkut oqaluttuarisaaneranik paasinninnissamut peqataasutut illersornissaannik - qajannarsisitsinissaq kissaatigineqanngilaq.

Ilutigisaanik pisariaqartutut isigineqarpoq pisariaqavitsillugu pisuni pineqartuni, periarfissatut pitsaanerpaap tullianik aaqqiinissap qularnaarneqarnissaa. Taamaaliortoqassarlu kulturikkut eriagisassap aamma ilisimasat paasissutissallu kulturikkut eriagisap imarisaasa sapinngisamik pitsaanerpaamik uppersaasersorneqarnissaasa qularnaarnerisigut. Taamaamat siunnersuummi Naalakkersuisut pisussaaffigaat, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit aalajangiissagunik, tamatumunnga ilutigitillugu aalajangissallugu, qanoq iliorluni kulturikkut eriagisassap aamma ilisimasat paasissutissallu kulturikkut eriagisap imarisaasa, sapinngisamik pitsaanerpaamik uppersaasersorneqarnissaat qularnaarneqassansoq. Aammattaaq siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq erseqqissassallugu, Naalakkersuisut aalajangiinermi kulturikkut eriagisassap kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqassusianik aamma kulturikkut eriagisap isumannaatsumik uppersaasersornissaanut periusissat pisariaqartutut isigineqartut ilusissaannik annertussusissaannillu pingaartitsinissaat.

Aammattaaq siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq, isumannaatsumik uppersaasersuinialuni iliuusissanut, Naalakkersuisut aalajangiussaannut, aningaasartuutit kia akilissanerai aalajangissallugu.

Kiisalu siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq Naalakkersuisut periarfississallugit, aalajangiinermut atatillugu piumasaqaatinik amerlanernik aalajangersaanissamut.

Aammattaaq siunnersuummut ilanngunneqarpoq tusarniaatitsinermi periusissaq, suliap Naalakkersuisunut saqqummiunneqarnissaanik qularnaarisoq, tusarniaanermi inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussilluni pissutissaqartumik uparuaasoqartillugu. Tassunga atatillugu pissusissamisoorinneqarpoq Naalakkersuisut pinngitsooratik tusarniaaffigineqartarnissaat. Taamaaliornikkut qularnaarneqarpoq, naalakkersuisoqarfiit tamarmik tusarniaaffigineqarnissaat, taamaalillutillu

tusarniaaffigineqartutulli allatut tusarniaarnermi pissutissaqartumik uparuaanissaminut periarfissinneqarlutik.

Naalackersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussillutik aalajangiinerat tamatigut paasisutissilluarneqarnermik tunngaveqassaaq. Tamanna pillugu siunnersuummi periusissat siunnersuutigineqarput, taakkualu malillugit Naalackersuisut suliamik taamaattumik suliarinninnerat tamatigut pisassaaq, oqartussat suliamut tunngasunik immikkut ilisimasallit, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu inassuteqaateernerisigut, taakkualu suliaq Naalackersuisunut saqqummiutinnginnerani Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinnit oqaaseqaateqarfigiteqqaassavaat, tamatumalu kingorna Naalackersuisunut saqqummiussinerminni suliap aalajangiiffiginissaanut inassuteqaatitik aamma Naalackersuisut eqqissisimatitsinissamik eqqarsaataagaluaq tunuartillugu imaluunniit eqqissisimatitsineroreersoq allanngortillugu atorunnaarsillugulluunniit aalajangiissagaluarpata, qanganitsap eriagisassap isumannaatsumik uppernarsaasersorneqarnissanut pisariaqartumik iliuusissatut inassuteqaatini.

Allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq:

Inatsisartut inatsisaata maannamut atuuttup siunertaraa kulturikkut eriagisassanik immikkuullarissunik assigiinngissitaartunillu, Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussaasa ilaattut isigalugit, Kalaallit Nunaatalu kulturikkut oqaluttuarisaaneranik paasinninnissamut tapertatut illersuinissaq. Kulturikkut eriagisassat inatsimmi nassuiarneqartut tassaapput qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut, illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit.

Inatsisartut inatsisaanni kapitali 3-mi pineqarput illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit, tassanilu ersippoq, suut tunngavigalugit illut sumiiffiillu kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit eqqissisimatitassanngortinneqarsinnaanersut, eqqissisimatitsinermut suut ilaassanersut eqqissisimatitsinerullu suut kingunerisinnaanera. Taamaattoq kapitali Inatsisartullu inatsisaata ilaa eqqissisimatitsinerup saniatigut allatigut kulturikkut kingornussanik illersuinissaq pillugu malittarisassanik imaqaanngilaq. Taamaammat Inatsisartut inatsisaat maannatut iluseqartilluni eqqissisimatitsinissap avataatigut allatut kulturikkut kingornussanik illersuiniarluni iliuuseqarnissamut periarfissaqartitsinngilaq, tamannalu sumiiffinnik kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunik allatigut kulturikkut kingornussanik illersuiniarnermut naleqqiullugu UNESCO-p nunarsuarmiut kingornussanik nalunaarsuiffianut ilanngussiniarneq ajornakusoortilissavaa.

Naalackersuisut tamanna pillugu kissaateqarneratigut, sumiiffiit marluk UNESCO-p nunarsuarmiut kingornussaannik nalunaarsuiffianut ilanngunneqartussatut kissaatigisat misiliutaasumik nalunaarsorsimaffiannik taaneqartartumut Kalaallit Nunaata ilanngutsinnikuuai. Maannakkorpiaq Naalackersuisut sumiiffiit pineqartut aappaanut atatillugu innersuussinissamut atortussat naammassiniarlugit suliarivaat,

tassanilu pineqarpoq Kujataani sumiiffik kulturikkut pingaarutilik, suliarinerani taaguuteqartinneqartoq ”Ukiuni 1000-ini Issittumi Nunalerineq”.

Innersuussinissamut atortussat piareersarnerinut atatillugu, soqutiginnitsit tamarmik Nunarsuarmit kingornussaannik nalunaarsuiffimmut ilanngunnissamut piomasaaqatit ilanngunnerullu kinguneriumaagai pillugit ilisimatinneqarput. Tassunga atatillugu erseqqissarneqarpoq sumiiffiit pineqartut ilanngunneqarnermikkut eqqissisimatitassanngortinneqassanngitsut, taamaallaalli sumiiffiit killilerneqarnissaat aqunneqarnissaannut pilersaarummik ilaqartinneqartoq pineqassammat.

Inatsisissatut siunnersuummi oqariaaseq "allatigut kulturikkut kingornussatut illersuineq" eqqissisimatitsinermut tapertatut eqqunneqarpoq. Tassunga nassuiaatit eqqaaneqassaaq, eqqissisimatitsineq oqaatsit isigalugu aammattaaq kulturikkut kingornussanik illersuinertut isigisariaqarmat. "Allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq" aammattaaq Inatsisartut inatsisaata qulequtaani eqqunneqarpoq, tassuunakkut ersersikkumallugu inatsimmi pineqarmata kulturikkut eriagisassanik eqqissisimatitsineq aamma allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq.

Illunik aamma sumiiffinnik kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartunik eqqissimatitsineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat taamaalilluni immikkoortinneqarput, tassuunakkut eqqissisimatitsinermi pineqartunut assigiinngitsunut marlunnut immikkut aalajangersagaliortoqarluni.

Taakku saniatigut sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartut allatigut kulturikkut kingornussatut illersorneqarnerat immikkut aalajangersaaffigineqarpoq.

Aammattaaq Inatsisartut inatsisaanni sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut attuumassuteqartut eqqissisimatitaanerisa imaluunniit kulturikkut kingornussatut allatigut illersugaanerisa inatsisitigut kingunerisassaata aalajangersarneqarput. Tassunga uiggiullugu inatsimmik sanioqqutitsinissamut periarfissat ilanngunneqarput.

Inatsisip atuuttup tunuliaqutaa.

Siunnersuut Inatsisartut inatsisaata atuuttoq tunngavigalugu suliaammat, kisiannili siunnersuutitut nutaatut allaqqitatut saqqummiunneqarluni, matumuuna Inatsisartut inatsisaata atuuttup tunuliaqutaa nassuiaatigineqassaaq. Tamanna inatsimmut atuuttumut oqaaseqaatini allaaserisanut naapertuuppoq. Inatsit atuuttoq tulliuuttumi taaneqassaaq "inatsit 2007-imeersoq".

Inatsisip 2007-imeersup tunuliaqutaraa, Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussaasa tigussaasut kalaallit kinaassusaannut oqaluttuarisaanerannullu pingaaruteqartumik ilaanerisa isumannaarneqarlutillu ersersinnissaat aamma kulturikkut kingornussat tamanut ajunngitsorsiasatut siuarsarumaneqarnerat. Matumaniipput sillimmatit, kalaallit imminnut paasinissaannut,

ilinniagaqarnerannut, ilisimatusarnermut aamma inuutissarsiutinik ingerlatsinermut, soorlu takornariaqartitsinermut atatillugu atorneqarsinnaasut.

Inatsisip 2007-imeersup qularnaarniarpa, qanganitsat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aamma illut pingaarutillit ataavartinneqarnissaat, aamma qanganitsat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut ilaasa suliniutitut nutaanut inissaqartitsinissaq periarfissikkumallugu peerneqarsinnaasut. Inatsit 2007-imeersoq aqutugalugu Naalakkersuisut anguniarpaat inatsisiliorneq ullutsinnut naapertuuttoq, siunissami ineriartornissamut periarfissiisoq.

Nunarsuaq tamakkerlugu atuuppoq Malta-mi Europaråd-ip isumaqatigiissutaa (European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage CETS no. 143, 16. januar 1992-imeersoq/Qanganitsanik kingornussat illersorneqarnissaat pillugu Europami isumaqatigiissut). Malta-mi isumaqatigiissut Danmarkip atsiorsimavaa Kalaallit Nunaannullu atuutsilersinnagu. Isumaqatigiissutip 2004-mi Naalakkersuisunut saqqummiunneqarneranut atatillugu nalilerneqarpoq, Kalaallit Nunaat inatsisillu isumaqatigiissummi piumasaqaatinik eqquutsitsinngitsut.

Inatsisip 2007-imeersup atuutilernerata tungaanut nunatsinni inatsisiliorneq nunani Kalaallit Nunaata imminut assersuuttagaani inatsisinut naleqqiullugu allaasimavoq. Taamaammat inatsisip 2007-immeersup uagut nammineq piumasaqaatitsinnut naleqquttumik qaffasissuliinissaq aamma Malta-mi isumaqatigiissummik ilaalernissamut kissaateqarnermi piviusunngortitsisinnaq siunertaraa.

Inatsit siusinnerusukkut atuuttoq tassaavoq Qanganitsanut eqqaassutissat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut illullu eqqissisimatinneqarnerat pillugu Landstingip inatsisaa nr. 5, 16. oktober 1980-imeersoq, Inatsisartut inatsisaa nr. 4, 20. oktober 1983-imeersoq aqutugalugu allanngortinneqartoq. Inatsit taanna tulliuuttumi taaneqassaaq "inatsit 1980-imeersoq". Inatsit 1980-imeersoq inatsisiliat ataatsimoortut ilaattut suliarineqarpoq, tamatumunnga ilaallutik kulturikkut kingornussat inunnit pilersitat, pinngortitamik eqqissisimatitsineq aamma uumasunik eqqissisimatitsineq. Kingulliullugit taaneqartuni marlunni inatsisiliorneq ingerlaavartumik allanngortinneqartarnikuuvoq, ilisimalikkat nutaat pissusiviusullu allanngorarnerat ilutigalugit, kisianni inatsit 1980-imeersoq kulturikkullu kingornussat inunnit pilersitat pillugit inatsisilorerup imminermini ineriartortinnera inatsisip 2007-imeersup akuersissutigineqarnerata tungaanut, inatsisip 1980-imeersup 1983-imi allanngortinneqarnerata kingornali uninngasimavoq.

Inatsit 1980-imeersoq kapitalinik pingasunik immikkoortoqarpoq: kapitali 1, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut pillugit maleruagassiortoq, kapitali 2, illut, iliveqarfiit, illut immikkoortui aammalu inussuit pillugit maleruagassiortoq, kiisalu kapitali 3, sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutillit. Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatitassanngortitaasarneri namminerisamik pisarpoq, takussaanerannut, pisoqaassusaanut il.il. piumasaqaatit naammassineqarsimatillugit. Illunik assigisaannillu eqqis-sisimatitassanngortitaanissaannik aalajangersaaneq pitinnagu, eqqissisimatitassanngortitaanissaannik suliniuteqarneq aallarteqqaarneqassaaq.

Sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut tunngasut pillugit malittarisat, illunut malittarisassat assigalugit suliaapput.

Inatsit 1980-imeersoq, kulturikkut kingornussat inuit pilersitaasa isumannaarnissaannut inatsisitigut tunngaviuvoq ersarinngitsaq. Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aammalu illut eqqissisimatitassangortitaaneranni pissutsit ilaat erseqqissumik maleruagassiuunneqarsimangillat. Assersuutigalugu ingerlatsineq sunaluunniit, qanganitsanik eriagisassanik annertuumik akornusiisinnaasoq, qanganitsap eqqaani illersuinissamut killiliussap iluani inerteqqutaavoq. Taamaattorli Inatsisartut inatsisaanni imaluunniit nassuiaataasinnaasuni allani sorphiaat akornusiisutut isigineqassanersut nassuiarneqanngillat. Tamanna inatsisinik atuutsitsineq aallaavigalugu isiginneriaaseqassagaanni ernumanartoqarpoq, annermik pissutigalugu unioqqutitsineq eqqartuussisunut tunniunneqarsinnaammat.

Inatsisip 1980-imeersup 1. januar 1981-imi atuutilerneraniit arlalinnik pisoqartarnikuuvoq, inatsisip 1980-imeersup isummerfiginikuunngisaanik. Immikkoortunut ikittuinnarnut naleqqiullugu aalajangersimasumik suleriaaseqartoqarpoq. Inatsisip 1980-imeersup aalaja-ngersarparaa, nunami assaannermi qanganitsamik eriagisassamik imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsumik nassaartoqartillugu, suliaq unitsinneqassasoq, aalajangiunneqassasorlu misissuisitsineq aallartinneqassanersoq. Inatsisartulli inatsisaanni aalajangerneqanngilaq misissuineq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfianillu ingerlanneqartoq kimit akilerneqassanersoq. Namminersornerullutik Oqartussat imaluunniit suliffeqarfik taakkununga attuumassuteqartoq sanaartortitsisuutillugu, aalajangersimasumik suleriaasiuvoq qanganitsat eriagisassat isumannaarnerannut atasumik misissuinnermi aningaasartuutit sanaartortitsisumit matussuserneqartassasut.

Inatsit 2007-imeersoq siunnersuutigineqarpoq suleriaasiulersimasut inatsisinngortinnissaat siunertaralugu aamma qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut illullu eqqissisimatitaasarnerat pillugu inatsisip pissutsinut malinnaatinneqalernissaa anguniarlugu, misilittakkat, paasisat nutaat, nunarsuarmi tamarmi suleriaatsit aammalu pissusiviusut tunuliaqutaralugit.

Inatsisip 2007-imeersup sannaa:

Inatsisartut inatsisaat 6-inik kapitaleqarpoq.

- Kapitali 1: Siunertaa nassuiaatillu
- Kapitali 2: Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut
- Kapitali 3: Illutoqqat aammalu kulturikkut oqaluttuarisaanermut sumiiffiit pingaarutillit
- Kapitali 4: Pisortat arsaarinninnerat taarsiinertalik aamma naammagittaalliornissamut periarfissat
- Kapitali 5: Pineqaatitsisutit
- Kapitali 6: Atortuulersitsineq il.il.

Kapitali 1-imi Inatsisartut inatsisaata pingaarnerusutigut siunertai aalajangersarneqarput.

Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat tamarmik siunertanut taakkununga tutsinneqarsinnaapput. Kapitali aammattaaq kulturikkut eriagisassat suunerannik nassuiaasivoq.

Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut kapitali 2-mi maleruagassiuunneqarput. Inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu nutaartaavoq qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aalajangersimasumik pisoqaassusillit siornatigutut ingerlaannartumik eqqissisimatitassajunnaarmata. Qanganitsat eriagisassat erseqqinnerusumik suussusilikkat, ilaatigut nunasiaalernerup kingornatigut tupeqarfikuusimasut aammalu inussuit eqqissisimatitassanngortinneqarsinnaapput eqqissisimatitassanngortitsinissamik suliniuteqarnej aatsaat aallartinneqarpat. Inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu inatsit 2007-imeersoq periarfissiivoq qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatitassanngortitaanerisa atorunnaarsinneqarsinnaanerannut, soorlu qanganisat eriagisassaq aserorsimappat.

Nunamik assaanermut atasumik pilersaarusiornermi piareersarnermilu qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut isumannaarneqarnissaat eqqarsaatigalugu ullumikkut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu aamma nunaminertanik pilersaarusiornermut oqartussaasut allallu susassaqtut nunap pisuussutaanik atuisut akornanni suleqatigiinnerit pioreersut aalajangiunneqarput. Aammattaaq pingaartinneqarpoq sanaartortitsisup, nunamik assaanerup annertuup pilersaarusiornerni, Nunatta Katersugaasivianik Allagaateqarfianillu akulerutsitsisarnissaa. Siunertaavoq qanganitsat eriagisassat piunnarnissaat aammalu ilisimasatigut katersuivigineqarnissaat qitiutinneqassasoq, ilutigisaanillu nunamik assaanerit sanaartornerillu inissaqartinneqarnissaat.

Inatsisartut inatsisaata qanganitsanik eriagisassanik misissueriaatsit pingasunngorlugit immikkoortippai. Allagaateqarfitsigut nakkutilliineq, sumiiffiup iluani qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik takutitsisoq. Qanganisarsiornikkut naliliineq, sumiiffinnut ornigulluni naliliinermik ilaqartoq. Naliliineq tamanna nammineq piumassuseq tunngavigalugu pissaaq, sanaartortitsisumillu qinnutigineqarlunilu akilerneqassalluni. Taakku saniatigut pineqartoq aamma tassaavoq qanganisarsiornikkut misissuineq, ilaatigut qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik nassaarineqartunik assaanermik ilaqartoq. Qanganisarsiornikkut misissuineq sanaartortitsisumit imaluunniit assaanermik akiliisussamit akilerneqassaaq. Aammattaaq Inatsisartut inatsisaat pinngitsuuisinnaanermik imaqarpoq, taannalu malillugu qanganisarsiornikkut misissuinerit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit Naalakkersuisunit akilerneqarsinnaapput.

Kapitali 3-p erseqqissarpaa, illut sumiiffiillu kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit eqqissisimatinnissaannut atatillugu periusissaq. Inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu, illunik eqqissisimatitassanngortitsisoqarsinnaalissaaq

tamatumani illu tamarmi, illup silataa imaluunniit illup immikkkoortui ataasiakkaat pineqarsinnaallutik. Taamaalilluni aalajangersimasunik eqqissisimati-tassanngortitsisinnaaneq periarfissaqalerpoq, eqqissisimatitassanngortitsinerullu siunertamut naapertuutinnngitsumik killiliisinnaanera pinngitsoorneqarsinnaalluni.

Kapitali 4-p imarai pinngitsaaliisummik pigisanik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu aalajangersakkat, Inatsisartullu inatsisaat naapertorlugu aalajangiinnerit pillugit naammagittaalliorsinnaanermut periarfissat.

Kapitali 5-ip erseqqissarpaa aalajangersakkat assigiinngitsut unioqqutinneqarneri akiliisitaasussanngortinneqaataasinnaasut.

Kapitali 6-ip imaraa atortuulersitsineq pillugu aalajangersakkat.

3. Aningaasaqarnikkut aamma allaffissornikkut pisortanut sunniutaasut

Siunnersuutip Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu allaffissornerup annertusiallannera nassatarissavaa, tassami allatigut kulturikkut kingornussanik illersuinissamut periarfissat eqqunnerisa nassatarisinnaavaa, eqqissimatitsinissaannaap periarfissaaneraniit sumiiffiit amerlanerusut kulturikkut kingornussatut illersugassanngortillugit iliuuseqartoqarnera. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tamanna nalilerpaa AC-tut atorfitut affartut naleqassasoq, qaavatigullu angalanernut aningaasartuuteqartoqassasoq, taakku katillugit 250.000 kr-inik naleqassapput. Katersugaasivik allappoq, aningaasat taakku eqqissisimatitsinermullu tunngasut ataqatigiilersinneqassasut, taamaaliornikkut katersugaasiviup, inspekturitut piffissaq tamaat atorfik, suliassanut pineqartunut immikkoortissinnaalissammagu. Naalakkersuisut nalilerpaat, inatsisip allanngornerata kingunerisaanik allaffissornikkut suliassat annertusinissaat maanna aningaasaliissutit allanngornissaasa pisariaqartinneqalerneranik nassataqanngitsut.

Inatsisissatut siunnersuut pisortanut allatigut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniuteqassanngilaq.

4. Allaffissornikkut aamma aningaasaqarnikkut inuutissarsiuteqarnermut sunniutaasut

Siunnersuummi nutaatut ilaavoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiisinnaasoq, sumiiffik qanganisarsiornikkut naliliiffigineqassasoq, sumiiffik qanganisarsiornikkut ilisimaneqanngippat, imaluunniit sumiiffimmi qanganitsanik eriaqisassanik imaaliallaannaq peerneqarsinnaanngitsunik peqarnera tunngavissaqartumik ilimanaateqarpat. Aammattaaq aalajangerneqarpoq sa-naartortitsisoq imaluunniit assaanermik akiliisussa qanganisarniornikkut naliliinnermut aningaasartuutunik akiliisassa. Tamanna imminermini inuutissarsiutunik ingerlataqartut aningaasartuuteqarnerunerannik nassataqarsinnaavoq. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, qanganisarsiornikkut naliliineq qanganisarsiornikkut misissuinermit nukissanik atuinngiffiuneroqimmat.

Aammattaaq eqqaamaqquneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu Inatsisartut inatsisaat atuuttoq naapertorlugu qanganisarsiornikkut misissuinermik ingerlatsiniarluni aalajangersinnaammat.

Aammattaaq eqqaaneqassaaq, siunnersuummut ilaammat qanganisarsiornikkut naliliinernut aamma misissuinernut missingersersuusiornissamik pisussaaffik, aamma aalajangersarneqarmat missingersersuutit sanaartortitsisumut imaluunniit assaanermik akiliisussamut akuerisassatut saqqummiunneqassasut. Kiisalu oqaatigineqassaaq, aningaasartuutini akiliinissamut tunngaviusoq, ajoqusiisup akiliisussanngortitaasarneranik tunngavimmu, inatsimmi atuuttumi siunnersuummilu aningaasartuutit agguaanissaannut aalajangiisuusumut, naapertuummat.

5. Avatangiisinut pinngortitamullu sunniutaasut

Inatsisissatut siunnersuut avatangiisinut pinngortitamullu sunniuteqassanngilaq.

6. Allaffissornikkut innuttaasunut sunniutaasut

Inatsisissatut siunnersuut allaffissornikkut aamma aningaasaqarnikkut innuttaasunut sunniuteqassanngilaq.

7. Pisortanut soqutigisaqatigiinnullu tusarniaaneri

Inatsisissatut siunnersuut 27. januar 2010-miit 24. februar 2010-mut tusarniaassutigineqarsimavoq makkununga:

Naalakkersuisoqarfiit tamarmik,

KANUKOKA,

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu,

Kalaallit Nunaata eqqartuussiveqarfia,

Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliaq,

NUKAKA

Danmarkimi Katersugaasivissuaq,

Kulturikkut kingornussanut aqutsisoqarfik (Kulturarvsstyrelsen),

Kultureqarnermut Ministeeriaqarfik,

Nunatta Eqqartuussivia,

SIK,

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat,

NUSUKA,

KNAPK,

Nunalerinermut Siunnersorteqarfik,

Avatangiisit eqqissimatitsinerlu pillugit siunnersuisoqatigiit,

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit,

Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut,

ICC.

KANUKOKA-p qinnuteqareernermi kingorna tusarniaanermut piffissaliussaq 26. februar 2010-mut sivitsortippaa. ICC aallaqqaammut tusarniaavissanut ilaanngilaq, taamaammallu aatsaat 3. februar 2010 tusarniaassutigineqartunik nassinneqarluni.

Tusarniaanermut akissutit makkunanga tiguneqarput: Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik, Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Nunamut Namminermt Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfik, Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfik, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, NUKAKA, Kalaallit Nunaanni Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliaq, Danmarkimi Katersugaasivissuaq, KANUKOKA, Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit, SIK, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat aamma ICC.

Tusarniaanermi akissutit nassuiarneranni siunnersuummi tusarniaassutigineqartumi aalajangersakkat innersuunneqartarput. Tusarniaanermut akissutit nassataat siunnersuummi allannguisoqarnera. Tamatuma kinguneraa aalajangersakkat ataasiakkaat paragraffilersornerat annertuumik allanngortinneqarmat.

Inuussutissarsiornermut Naalackersuisoqarfimmit tusarniaanermut akissut:

Inuussutissarsiornermut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfiup aallaqqaasiutitut oqaatigaa, naalackersuisoqarfiup naammagisimaarmagu, siunnersuutikkut Naalackersuisut eqqissimatitsinissatut eqqarsaataasumik tunuartitsinissamik imaluunniit eqqissimatitsinermik allatigulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuineramik pioreersumik allannguinissamut atorunnaarsitsinissamulluunniit aalajangiisinnaanerannut erseqqissunik malittarisassaqaqalermat. Tamakkulu tamarmik pissammata inatsisissatut siunnersuutip siunertaa § 1-imi allaqqasoq innimigalugu.

Naalackersuisoqarfiup aammattaaq oqaatigaa Naalackersuisoqarfiup pisortatigut siuliassaqarfiinut naleqqiullugu pingaartuusoq, Naalackersuisut immikkut ittunik pisoqartillugu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik tunngavissaqartumik innersuussillutik aalajangiisinnaammata assersuutigalugu imermik nukissiorfiliornissamik, inuutisarsuutinik ineriartortitsineq - takornariaqartitsinermik misigisaqartitsinermillu inuutissarsuuteqarneq ilanngullugit - periarfissikkumallugu.

Naalackersuisoqarfiup oqaatigaa, aalajangersakkat nutaat, ilaatigut inatsit 2007-imeersoq malillugu periusissanik amigaateqarneq pissutigalugu, allatut ajornartumik aalajangersagaqartariaqartut, nassuiaanissamut naliliinissamullu periarfissiisunik, taamaalillunilu piffissap ingerlanerani periutsinik allannguineramik nassataqarsinnaasunik, tamatumani assersuutigalugit oqaasiliornerit soorlu "immikkut ittunik pisoqartillugu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik tunngavissaqartumik innersuussilluni", "pitsaanerpaamik" imaluunniit illersorneqarsinnaasumik uppersaasarsuineq.

Aammattaaq Naalackersuisoqarfiup oqaatigaa, inatsisissatut siunnersuut erseqqinnerusunik aalajangersagaqartoq, kulturikkut eriagisassat eqqissimatinneqarnissaat allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugaanissaat kissaatigineqartillugu assersuutigalugu takornariaqarnermi siunertanut naleqqiullugu.

§ 1, imm. 5-imut aamma § 3, imm. 3-mut oqaatigineqarpoq, oqaatsit "sapinngisamik pitsaanerpaamik uppersaasarsorneqarnissaat" aamma "illersorneqarsinnaasumik uppersaasarsorneqarnissaat" atorneqartut. Assigiinngissutaat aalajangersakkanut taakkununga oqaaseqaatini nassuiarniarneqarput. Pingaartumik § 1, imm. 5-imut oqaaseqaatini oqaaseqatigiit kingullit immaqa nassuiaanerunatik paatsiveerussutaanerupput. "Illersorneqarsinnaasumik uppersaasarsuineq" naliliinissamik imaqarpoq, soorlu aamma "sapinngisamik pitsaanerpaamik uppersaasarsuineq" taamaattoq. Tassunga oqaatigineqassaaq § 1, imm. 5-imut aamma § 3, imm. 3-mut oqaaseqaatini oqariaatsit taakku nassuiarneqarmata, taamatullu, sooq oqariaatsit assigiinngitsut marluk atorneqarnerisut nassuiarneqarluni. Tassanittaaq ersippoq pineqartut marluk tamarmik naliliinissamik imaqarmata.

§ 3, imm. 2, nr. 3, litra a-mut oqaatigineqarpoq, inatsisitaani minnerpaamillu oqaaseqaatitaani ersittariaqartoq, inuiaqatigiinnut iluanaarutaasinnaasoq anneertoq, tamatigoruinnaq nunap tamarmiusumik aningaasaqarneranut atatillugu isiginiartariaqanngitsoq, aammali tassaasinnaammat nunap immikkoortuani imaluunniit sumiiffinni ataasiakkaani inuiaqatigiinnut iluanaarutaasoq annertoq. Tamanna siunnersuummut oqaaseqaatini ilanngunneqarpoq.

§ 3, imm. 2, litra b-mut oqaatigineqarpoq, qallunaatuani oqaaseq "ganske" peerneqassasoq, oqaatsip "annertuunik" qanoq ersarinnerusumik paasinissaanut iluaqutaanngimmat. Tamanna siunnersuummi matumuuna saqqummiunneqartumi aqqinneqarpoq.

Kapitali 2-mut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, kapitalip qanganitsanut eriagisassanut imaaliallaannaq peerneqarsinnaanngitsunut nunasiaalernerup siornaneersunut, ingerlaannarlugu eqqissimatitaasartunut tunngasuunera aallaavigalugu, ersernerluttoq, kapitalimi arlalitsigut eqqartorneqarmat qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissimatitaanissaat pillugu sulissanngortitsinissaq. Tassunga atatillugu oqaatigineqarpoq, oqaasertaliussat aatsaat isumasineqarsinnaasut, pineqartut tassaappata qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut nunasiaalernerup kingornaneersut, tak § 5. Aammattaaq oqaatigineqarpoq, oqaasit atorineqartut attatiinnarneqassappata, tamanna minnerpaamik oqaaseqaatitigut ersittariaqartoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissimatitaasernerat pillugu aalajangersakkat, Nunatta Katersugaasiaviata Allagaateqarfialu inassuteqareerneratigut, siunnersuummi maanna saqqummiunneqartumi allannngortinneqarmata. Matuma kingorna nunasiaalersimanermit naleqqiullugu killiliisarneq atorunnaarpoq, taamaallaallu ukioq aalajangersimasoq tunngavigalugu killiliineq atorineqalerluni. Oqaaseqaatini ersarissarniarneqarpoq, kapitalip imarimmagit eqqissimatitsinerit ingerlaannaq pisartut (pissusissamisuginnartumik eqqissimatitsinertut taaneqartartut) aamma eqqissimatitsinerit eqqissimatitassanngortitsilluni suliap suliarereerneratigut pisartut (eqqissimatitsinernik toqqarneqarsinnaasunik taaneqartartut).

§ 6, imm. 1-imut oqaatigineqarpoq, qallunaatuani ”anlę” oqaaseqaatini nassuiartariaqartoq. Tamanna siunnersuummi matumani oqaaseqaatini nassuiarniarneqarpoq.

§ 6, imm. 2-mut oqaatigineqarpoq, oqaaseqatigiit kingulliit (...eqqissimatitsinissamut piunasaqaatit ilanngullugit) qanoq paasineqassanersut ersernerluttoq nassuiarneqaranilu. Tamanna siunnersuummi matumani oqaaseqaatini nassuiarniarneqarpoq.

§ 8, imm. 4, § 18, imm. 1-imut aamma § 24 imm. 1-imut sanilliullugu oqaatigineqarpoq, ersernerluttoq sooq aalajangersakkami siullermi "Namminersorlutik Oqartussat aamma Nunatta Katersugaasiavata Allagaateqarfialu nittartagaanni ingerlaannartumik tamanut saqqummiussinissaq" pineqarnersoq, aalajangersakkanili allani marlunni pineqartuni eqqartorneqarluni ullut 14-it ingerlaneranni pissasoq, taakkunanilu nittartakkatigut tamanut saqqummiussinissaq pineqarani. Siunnersuummi matumani aalajangersakkat pineqartut naleqqussarneqarput.

§ 9, imm. 1-imut taamatullu § 17, imm. 1-imi oqaaseqatigiinnut kingullernut atatillugu oqaatigineqarpoq, ”allannguisoqarpat imaluunniit” amigaataasoq, taamaalilluni ima allaqasariaqaralarluni: ”.eqqissimatitsinermik pioreersumik *allannguisappata imaluunniit* atorunnaarsitsissappata”. Tamanna siunnersuummi matumani ilanngunneqarpoq.

§ 19, imm. 1-imut oqaatigineqarpoq, "sapinngisamik" ilanngunneqartariaqartoq, taamaalillunilu ima oqaasertaliiluni: ”Nalinginnaasumik aserfallatsaaliuineq pissaaq

atortussat, periutsit qalipaatiillu maannamut atorneqartut *sapinngisamik* atorlugit." Tamatumunnga patsisigitinneqarpoq Danmarkimiit assersuutissaqarmat, aalajangersakkap siunnersuutigineqartutut pinngitsoornani malitassamik imaqartup piviusunngortinnissa teknikkikkut piviusunngortikkuminaatsorujussuusinnaasoq imaluunniit akisoorujussuusinnaasoq. Aammattaaq oqaatigineqarpoq, siunnersuummi aalajangersakkani arlaqartuni allanisulli uani saneqqussisinnaanermut aalajangersagaqanngitsoq. Tamanna siunnersuutigineqartup "*sapinngisamik*" ilanngunneranut paarlaallugu ilanngunneqarsinnaavoq. Naalakkersuisut oqaatsip siunnersuutigineqartup ilanngunnissaa siunertamut naapertuuttuosorinngilaat, kisiannili siunnersuummi matumani aalajangersakkamik saneqqutsisinnaanermik periarfissaq ilanngullugu.

§ 21, imm. 3-mut oqaatigineqarpoq, oqaaseqatigiit "... sunilluunniit iliuuseqarnissap inerteqqutaanera, kikkunnilluunniit tikinneqarsinnaanissaat eqqaassanngikkaanni" qanoq killiliitiginerat ersernerluttoq. Tassunga ilanngullugu eqqaaneqarpoq, oqaaseqatigiinni kingullerni sanioqqutitsisinnaanermik aalajangersakkami pineqarmata "... immikkut ittunik pissutissaqartillugu." Nangillugu oqaatigineqarpoq aalajangersagaq ima killiliitigissanngitsoq, assersuutigalugu takornariartitsisartuq sumiiffimmi kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartumi takornarissanik (akilerneqarluni) angallassisinnaajunnaarluni imaluunniit aalisartoqarsinnaajunnaarluni, tamatumani ilanngullugit takornarissat nunaqavissulluunniit aalisarsinnaanerat, aappaatigulli aamma siunertamut naapertuuttuussasoq, assersuutigalugu takornarissat umiarsuarnik takornariartaatinik angalasut sumiiffimmut isersinnaatinneqartut amerlassusissaasa killilernissaat. Aammattaaq oqaatigineqarpoq imaassinnaasoq, imm. 5-imi aalajangersagaq pineqartut malittarisassiornissaannut naammattoq, kisiannili minnerpaamik "kikkunnilluunniit tikinneqarsinnaanissaat" oqaaseqaatini erseqqinnerusumik nassuiartariaqartoq. "Kikkunnilluunniit tikinneqarsinnaanissaat" qanoq paasineqassanersoq siunnersuummut oqaaseqaatini nassuiarniarneqarpoq.

Oqaatigineqarpoq nalinginnaasumik oqaaseqaatini oqariaaseq atorneqartoq tassalu "nunap ilaa kulturimut pingaarutilittut isigisaq" inatsimmi atuuttumi atorneqanngimmat, kisiannili oqariaaseq immaqa UNESCO-mut atatillugu atorneqarluni. Nangillugu oqaatigineqarpoq, taamaanngippat "sumiiffik kulturikkut kingornussanut pingaarutilik" paarlaallugu atortariaqartoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq "nunap ilaa kulturimut pingaarutilittut isigisaq" UNESCO-mut atatillugu atorneqarmat, taamaammalu taassuma atorneqartut tamannarpiaq pissutaasoq. Inatsilerinermi isigalugu, Inatsisartullu inatsisaannik paasinninneq aallaavigissagaanni, pineqartoq tassaavoq sumiiffik kulturikkut kingornussanut pingaarutilik.

Oqaaseqaatini qupperneq 3-mi naggatit sisamaannut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, oqaaseq "ilutigisaanik" peerneqartariaqartoq, aalajangernerup ilutigisaanik illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuinissaq pisinnaanngimmat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, anguniarneqartoq tassarpiaammat, aalajangiinermut atatillugu aalajangerneqassasoq, qanoq iliorluni tamatuma ilutigisaanik illersorneqarsinnaasumik uppersaasiisoqassanersoq. Taamaammat nunguterinissamik siunnersuut ilalerneqanngilaq.

Qupperneq 1-imi immikkoortunut 5 aamma 6-imut oqaatigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatitaanulluunniit atatillugu suliffiit aalajangersimasut aqqi taaneqartariaqanngimmata. Nangillugu oqaatigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni qanganitsanik eriagisassanik imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik, tatsit eqqaanniittunik eqqissisimatitsinerup, Kalaallit Nunaanni erngup nukinganik atuinissaq pinngitsoortissinnaagaa. Kiisalu oqaatigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuut erngup nukinganik atuinissaannarmut attuumassuteqarnani, aammali pinngortitami sumiiffinni kulturikkut qanganitsatullu eriagisanik peqartuni, inuutissarsiormik allatigut ingerlatsinissanut suugaluartunulluunniit il.il. attuumassuteqarmat. Nangillugu oqaatigineqarpoq, NKA-p nalunaarusiaani qupperneq 17-imi oqaaseq atorneqartoq, Salvage Archaeology, isumaqarmat *ajornartoorfimmi assaasariaqalernerit isumaqaranilu ataavartitsiniarluni qanganisarsiornikkut iliuutsit*. Qulequtaavortaaq: "Suggetions for Salvage Archaeology and Documentation in Case of Damming of Lakes Tasersiaq, Tarsartuup Tasersua and Tuusaap Tasia" Oqaaseqaatinut taakkununga ilassutitut siunnersuutigineqarpoq immikkoortut 5 aamma 6 nutaanik oqaasertalerneqassasut. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq maanna siunnersuutaasumut oqaaseqaatini suliffiit aqqinik ersittoqanngimmat. Aammattaaq Naalakkersuisoqarfiup oqaasertaliussassatut siunnersuutai sapinngisamik annertunerpaamik oqaaseqaatinut ilanngunniarneqarput.

Qupperneq 3-mi naggammut siullermut oqaatigineqarpoq, "peqqusut" allanngortinneqassasooq "Inatsisartut inatsisaat" atulerlugu. Siunnersuummi matumani allannguut ikkunneqarpoq.

Qupperneq 4-mi immikkoortut kingulliit pingajuannut atatillugu "immikkorluinnaq (absolut)" inatsimmi atorneqartumik taarsertariaqartoq tassaalersillugu: "immikkut ittunik pisoqartillugu", tassami siulliullugu taaneqartoq tassaanerarneqarsinnaavoq oqaaseqaatitigut inatsimmik sukaterineq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, siunertamut naapertuuttutut isigineqarmat, oqaaseqaatini "immikkut ittunik pisoqartillugu" paasineqassappat immikkorluinnaq pisoqartillugu atorneqartussatut, kisiannili oqaaseq "immikkorluinnaq" (absolut) peerneqarpoq.

Qupperneq 4-mi immikkoortut kingulliit aappaannut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, "sapinngisamik pitsaanerpaamik uppernarsaasersuineq" aamma "illersorneqarsinnaasumik uppernarsaasersuineq" § 1, imm. 5-imut oqaaseqaatini nassuiarniarneqartut, oqariaatsillu tamarmik inatsisitaani oqaaseqaatinilu attatiinnarneqassappata, nassuiaatip qupperneq 4-mi immikkoortut kingullersaannut atatillugu ilaatinneqassappat iluaqutaasinnaasooq, taamaangippat paatsoortoqarsinnaammat. Taaneqartumi oqariaatsit atorneri paatsoorneqarsinnaasutut isumaqarfigineqanngillat, kiisalu oqariaatsit oqaaseqaatini allatigut sukumiisumik nassuiarneqarput.

Qupperneq 5-imi immikkoortut kingulliit aappaannut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, eqqortuunersoq, sumiiffiit *marluk maannakkorpiaq* UNESCO-p misiliutaasumik nalunaarsorsimaffiannik taaneqartartumut ilaanerat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq tamanna eqqortuummat.

Qupperneq 6-imut tungatillugu eqqaaneqarpoq, inatsisip atuuttup taama annertutigisumik allaaserinissaa pisariaqartutut isigineqarpat, allat aqqissornerisigut allannguinnissaq siunnersuutigineqartoq, taamaalillunilu naqinnerit uingasut atorlugit allatulluunniit erseqqissumik takutillugu, inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatit pineqanngitsut. Nangillugu oqaatigineqarpoq, maanna ilusiliinerup nassatarisinnaagaa, oqaaseqaatit maanna siunnersuummut imaluunniit inatsimmut atuuttumut tunngasuunerisa nalornisigineqalernerat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq siunnersuummut oqaaseqaatit ilusilerniarneqarmata, oqaaseqaatit sumut tunngasuuneri ersarissumik takuneqarsinnaanngorlugit.

Qupperneq 9-mi tusarniaaffiit allattorsimaffiannut atatillugu oqaatigineqarpoq, ICC aammattaaq tusarniaavigisassaasoq. Tamanna siunnersuummut matumunnga oqaaseqaatinut ilanngunneqarpoq.

§ 1, imm. 2, immikkoortut aappaannut oqaaseqaatinut eqqaaneqarpoq "kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut" inatsisissatut siunnersuummi imminermi eqqaaneqanngitsut. Nangillugu oqaatigineqarpoq, siunnersuummut kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut ilaappata, oqaaseq § 2-mi ilaatittariaqartoq oqaaseqaatinilu nassuiarneqarluni. Nangillugu oqaatigineqarpoq, "kulturikkut kingornussat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut" inatsimmi atuuttumi imaluunniit siunnersuummi allatigut atorneqarnera takussaannngitsoq. Tassunga oqaatigineqassaaq kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut Inatsisartut inatsisaannut matumunnga ilaannngimmata, tamannalu siunnersuummut oqaaseqaatini ilanngunneqarpoq. "Kulturikkut kingornussat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut" atorneqarpoq erseqqissarumallugu, Inatsisartut inatsisaat kulturikkut kingornussat ilaannut tigussaasuunngitsunut tunngasuunngimmat.

§ 3, imm. 2, qup. 12, immikkoortut tallimaannut atatillugu oqaatigineqarpoq, inuiaqatigiinnut iluanaarutaasut nassuiarneranni, nassuiaatigineqarmat iluanaarut taamaattoq tassaasinnaasoq aningaasaqarnikkut allatulluunniit iluanaarut aamma tamatumani piffissaq sivikinnerusoq ungasinnerusorlu pineqarsinnaasut. Tassunga atatillugu oqaatigineqarpoq, § 3, imm. 2, litra a-mut oqaaseqaatit innersuullugit pingaartuusoq, tamatumani aammattaaq pineqarsinnaasut nunap immikkoortuani sumiiffinniluunniit ataasiakkaani inuiaqatigiinnut iluanaarutit. Taamaanngippat assersuutigalugu qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsunik, tatsip erngup nukinganik innaallagissiorfiliornissamut atatillugu sapersorneqartup eqqaaniittunik eqqissimatitsinerit, imaluunniit takornariaqarnermut inuutissarsiornermullu atatillugu sanaartorfiginiakkap eqqaaniittunik eqqissimatitsinerit, § 3-mi aalajangersakkat avataanniissapput, naak sanaartorneq nunap immikkoortuanut imaluunniit sumiiffimmut annertuumik aningaasaqarnikkut iluaqutaasussaagaluartoq. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, maanna siunnersuutaasumut oqaaseqaatini itisilerlugu nassuiarniarneqarmat inuiaqatigiinnut iluanaarutaasoq qanorpiaq paasineqassanersoq.

Naggasiullugu Naalackersuisoqarfiup apeqqutigaa, inatsisissatut siunnersuut aatsitassaqarnermut inatsimmut naleqqiullugu qulaajarneqarsimanersoq, qularutigineqaaqqunagu sumiiffiit aatsitassanik uuliamillu piaaffiusut eqqissimatinneqartarnerat allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersor-

neqartarnerat inatsisissatut siunnersuummut aammattaaq ilaasut. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq siunnersuut aatsitassaqaarnermut inatsimmut naleqqiullugu qulaajarneqarmat, siunnersuummullu maanna saqqummiunneqartumut oqaaseqaatini inatsisit pineqartut marluk imminnut qanoq ataqatigiinnerat nassuiarneqarmat.

Nunamut Namminermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfimmit aamma Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmit tusarniaanermut akissutit.

Naalackersuisoqarfiit siunnersuut pillugu oqaaseqaateqanngillat.

Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfimmit tusarniaanermut akissutit:

Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfiup ernumanartoqartippaa, eqqissimatitsinissat aamma kulturikkut kingornussatut illersuinissat taamaallaat atorfilinnit ikittunnguanit Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiinnit pingasunik inuttaqartunit siunnersorneqartunit aalajangiunneqartarnissaat. Susassaqaarfiit pineqartut marluk demokratii tunngavigalugu toqqaannartumik oqartussaaffiit avataanniipput. Nangillugu oqaatigineqarpoq, soorlu aatsitassat pillugit akuersissutit tamarmik politikkikkut akuersissatut suliarineqartartut, aamma eqqissimatitsinerit kulturikkullu kingornussatut illersuinerit pillugit suliassat Naalackersuisunit aalajangiunneqartariaqaraluartut, taamaalillutillu politikkikkut tamatigoortumik oqallisigineqaqqaarlutik.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq, aatsitassarsiornissamik akuersissutit aamma eqqissimatitsinerit/kulturikkut kingornussatut illersuinerit tamarmik inuiaqatigiinnit annertuumik sunniisinnaasut. Eqqissimatitsinerit/kulturikkut kingornussatut illersuinerit ilaatigut nassatarisinnaavaat, sanaartortitsisut entreprenurilluunniit periarfissaasa annertuumik eqqugaanerat, allaallu suliassat pilersaarutaasut kinguarsarneqangaarmata pilersaarutit unitsiinnarneqarsinnaallutik, isertitassaraluanik suliffinnillu annaasaqaarnermik nassataqartumik.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, Inatsisartut inatsisaat atuuttoq malillugu eqqissimatitsinissamik aalajangiinissamut pisinnaatitaaffik Nunatta Katersugaasiviani Aallagaateqarfianilu inassisimareermat. Siunnersuut aqutugalugu sumiiffinnit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunik eqqissimatitsinerinnaanngitsumik allatulli kulturikkut kingornussanik illersuisinnaanermut periarfissaliinissaq siunnersuutigineqarpoq. Assingusumik siunnersuutigineqarpoq, tamanna pillugu pisinnaatitaaffik aammattaaq Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu inassisimassasoq. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu inatsimmi atuuttumi siunnersuummilu taamatut pisinnaatitaaffilerneqarneranut pissutaavoq, aalajangiinerit suliamik ilisimasaqassuseq tunngavigalugu pisarnissaat qularnaarumaneqarmat. Taamaalilluni aammattaaq eqqunngilaq atorfillit ikittunnguit kisimik pineqartut. Aammattaaq malugeqquneqassaaq, eqqissimatitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissamik suliaraq periutsit aalajangersimasut malillugit pisussaammat, pinngitsoorani tusarniaanissaq ilanngullugu. Kiisalu oqaatigineqassaaq, siunnersuummi Naalackersuisut periarfissinneqarmata

inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit, eqqissimatitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissamik eqqarsaataasunik tunuartitsinissamut.

Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup nangilluni oqaatigaa, inatsisissatut siunnersuummi § 3 aqutigalugu Naalakkersuisut, "immikkorluinnaq pisoqartillugu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik patsisitalersukkamik innersuussillutik" aalajangiisinnaatitaanermik Nunatta Katersugaasivianut Allaqaateqarfianullu inissisimagaluartumik tiguisinnaanerisa periarfissinneqarnerat akueralugu. Taamaattoq taamaaliorneq Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup taamaallaat aaqqiissutaasinnaasunik pitsaanerit tulliattut isigivaat, eqqissimatitsinissamik kulturikkullu kingornussatut illersuinissamik aalajangiinerit, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu inassuteqareerneratigut, tamatigut Naalakkersuisunit isumagineqartarnissaannut naleqqiullugu.

Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup nangillugu oqaatigaa, eqqissimatitsinissamik kulturikkullu kingornussamik illersuinissamik suliat Naalakkersuisunut saqqummiunneqarnissaannut periusissat inatsisissatut siunnersuutip pitsaasumik allaaserigai. Aammattaaq eqqaaneqarpoq, "maalaarnissamut periarfissat" pineqartut atornerqarpat, eqqissimatitsinissamillu imaluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissamik eqqarsaataagaluaq piviusunngunngitsoorpat, suliap taamaattup aatsitassarsiorluni imaluunniit inuutissarsiummik ingerlatsinissaq sulii ima kinguarsarlugulu nalorninartorsiortissinnaatigigaa, allaat unitsiinnartariaqalerluni. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, eqqissimatitsinissanut allatigullu kulturikkut kingornussatut illersuinissamut atatillugu piffissaq tusarniaaffissaq qaammatinik pingasunik sivisussuseqarmat, tamannalu aamma inatsit maanna atuuttoq naapertorlugu taamaappoq. Tassunga tunngatillugu eqqaamaqquneqarpoq, aatsaat immikkorluinnaq pisoqartillugu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik patsisitalersukkamik innersuussilluni suliasat Naalakkersuisunut saqqummiunneqartartussaammata.

Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup nangilluni siunnersuutigaa, aatsitassarsiorluni ingerlassat neriunaateqartut siunnersuummi § 3, imm. 2, nr. 3-mi innimigisassanut ilaasutut isigineqarsinnaasut. Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfik isumaqarpoq oqaasertaliineq ersernerlukujuttoq, aamma aatsitassarsiorluni ingerlassat ujarlerluni annertuumik ingerlatsiffioreersut imaluunniit piaaffiulerlaat erseqqissumik innimigineqanngitsut, taamaammallu siunnersuutigalugu oqaaseqatigiit ima taarserneqassasut: "misissuinissamik aamma inuutissarsiornikkut ingerlatsinissamut piareersarnissamik kissaateqarneq, inuutissarsiornikkut suliffeqarfinnik pilersitsineq imaluunniit inuutissarsiornikkut suliffeqarfinnik pioreersunik allilerinissamik kissaateqarneq..." Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq inatsisitaata oqaasertaanut ilanngussinissaq siunertamut naapertuuttutut isigineqanngimmat, kisiannili siunnersuummut oqaaseqaatini erseqqissarneqarmat "inuutissarsiornikkut suliffeqarfinnik pilersitsinissamik kissaateqarnermut" misissuinerit piareersarnerillu taaneqartut aammattaaq ilaasinnaasut.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, paasiuminarsaanissaq siunertaralugu § 7, imm. 3-p aallaqqaataani oqaasertaliussat allanngortinneqassasut ”Qanganitsanit eriaqisassaniit imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsuniit 20 meterit iluanni ” imaalillugu: ”Qanganitsanit eriaqisassaniit imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsuniit 2 meterimiit 20 meterisut ungasitsigisup iluani ...”. Siunnersuut tamanna naapertorlugu allanngortinneqarpoq.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq, § 7, imm. 3-p oqaasertai eqqissimatitsisarneq pillugu inatsimmut siusinnerusukkut atuuttumut naleqqiullugit annertuumik allanngortinneqarsimasut. Eqqissimatitsisarneq pillugu inatsisip siusinnerusukkut atuuttup 20 meterit iluanni ingerlassaqarsinnaaneq periarfissaqartippaa, ingerlassat kusanaallisaanngippatta, maannali siunnersuutigineqarluni taamaallaat nunalerinnermut tunngatillugu ingerlatsisoqarsinnaasoq. Siunnersuutip 20 meterit iluanni aatsitassarsiornermut tunngasumik suugaluartumilluunniit ingerlatsinissaq ajornativippasippaa, taamaammallu § 7, imm. 3-p oqaasertaanik allannguineq aatsitassarsiornermut pisinnaatitaasup periarfissaanik ajoqusiisumik iliorderuvoq - oqaaseqaatitigut oqaatigineqartut akerliannik. Taamaammatt Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfiup kissaatigaa oqaasertaliussat, eqqissimatitsisarneq pillugu inatsimmi oqaasertanut utertinneqassasut. Ersernerluppoq "eqqissimatitsisarneq pillugu inatsimmut siusinnerusukkut atuuttumut" innersuussinermi sunarpiaq pineqarnersoq. Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi aalajangersagaqarpoq siunnersuummi aalajangersakkap assinganik, eqqaasanngikkaanni siunnersuummi erseqqissarneqarmat, ingerlanneqarsinnaasut taaneqartut saniatigut suugaluartumilluunniit ingerlatsisoqassanngitsoq. Taamaalilluni Inatsisartut inatsisaannut maanna atuuttumut naleqqiullugu pissusiviusunik allannguinissaq siunertarineqanngilaq.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, § 7, imm. 4-mi amigaatigineqartut, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu § 7, imm. 1-3-mi aalajangersakkat malillugit immikkut akuersissuteqassappat suut piimasaassanersut ersarinnerusumik allaaserineqarnerat. Tassaniami naapertuutissaaq allaaserissallugu aatsitassarsiorluni ingerlatsinerit suut 30 meterit iluanni akuerineqarsinnaassanersut. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq aalajangersagaq allanngortinneqarani Inatsisartut inatsisaannit atuuttumit ingerlateqqinneqarmat. Aalajangersakkamut oqaaseqaatini nassuiarneqarpoq, qaqugukkut immikkut akuersissuteqarnissaq pisariaqalersinnaanersoq. Aammattaaq oqaaseqaatini ersippoq, immikkut akuersissuteqarnissamik periarfissaq qanoriliallannerinnakkut atornerqartartussat naatsorsuussanngitsoq, taamaallaalli immikkut pisunut naleqqiullugu, tigussaasumik pissutsit, tamatumunnga ilanngullugit inuutissarsiornermut tunngasut, tamanna annertuumik pisariaqalersippasut. Siunertamut naapertuuttutut isigineqanngilaq oqaaseqaatinut ilanngutissallugu aatsitassarsiornermi ingerlassat suut 20 meterit iluanni akuerineqarsinnaassanersut, tassami aatsitassarsiornermi ingerlassat nalinginnaasumik innimigisassanut eqqissimatitsinerup tunuliaqutarisaanut naapertuuttuussanngillat.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, § 7, imm. 4-mut atatillugu aammattaaq maqaasineqartoq, kikkut immikkut akuerisaajunnarnermut sunnuteqarsinnaanerisa qanorlu tamatuma pisinnaanerata erseqqinnerusumik allaaserinera. Tamatumunnga

tunngatillugu oqaatigineqassaaq, taamatut allaaserinninnissaq siunertamut naapertuuttutut isigineqanngimmat. Immikkut akuersissuteqartarnertut allatulli, qinnuteqartoq pissusissamisuuginnartumik tassaassaaq qinnuteqaatini aqqutigalugu sunniinarsinnaasoq. Tamatumunnga ilanngullugu tusarniaaffigiunnakkat sunniuteqarsinnaapput.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq, § 12, imm. 1-imi aalajangersarneqartoq, sanaartortitsisup qanganisarsiornikkut naliliinermut aningaasartuutit *akilissagai*. Ilutigisaanik § 11, imm. 3-mi takuneqarsinnaavoq sanaartortitsisup assaanerni annertunerusuni Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pilersarusiornermut *akuliutsittassagaa*. Pilersarusiornerup nalaani Nunatta Katersugaasivianik Allagaateqarfianillu akuliutsitsinerup nalinginnaasumik qanganisarsiornikkut naliliineq ilaatinneqartarmat, naammaginngitsutut isigineqarpoq, piumasarisallugu assaanerni annertunerusuni sanaartortitsisup qanganisarsiornikkut naliliinermut aningaasartuutit akilissappagit. Taamaammatt Aatsitsassaqarnermut Pisorta qarfiup siunnersuutigaa "assaanerni annertunerusuni sanaartortitsisut" § 12, imm. 1-imi aalajangersakkamut ilaatinneqassanngitsut. Tassunga atatillugu aallaqqaammut eqqaaneqassaaq, siunnersuummi tusarniaassutaasumi § 11, imm. 3 aamma § 12, imm. 1 tamarmik Inatsisartut inatsisaannit atuuttumit allanngortinnagit ingerlateqqitaammata. Saniatigut eqqaaneqassaaq, imaannngimmat pilersarusiornerup nalaani akuliutsitsinerup qanganisarsiornikkut naliliineq pinngitsoorani nassatarissagaa. Aammattaaq oqaatigineqassaaq § 12, imm. 1-imi aalajangersakkani taamaallaat pineqarmata sanaartortitsisup nammineerluni naliliisoqarnissaanik kissaateqarneri.

Eqqaaneqarpoq § 12, imm. 2, naggatit aappaani oqaatigineqarmat "immikkut ittunik pisoqartinnagu qanganisarsiornikkut misissuineq pissaaq, naliliinerup sanaartortitsisumut imaluunniit assaanermik akiliisussamut nalunaarutigineraniit qaammatit 18-it qaangiutsinnagit." Piffissaliussap paarlattuanik erseqqissartariaqaraluarpa qanganisarsiornikkut misissuineq qaqugukkut naammassereersimassasoq, taamaalilluni sanaartortitsisup imaluunniit aatsitassarsiornermut pisinnaatitaaffimmik peqartup ingerlatatik nangissinnaaniassamatigit. Siunnersuummi erseqqissarneqarpoq, misissuineq piffissaliussap taassuma iluani naammassereersimassasoq.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq, oqaaseqaatini ilutigisaanik eqqaaneqarmat, qaammatinik 18-inik piffissaliineq qanganisarsiornikkut misissuinissap sivilunerpaaffissaatut killiliussaasoq, silallu pissussaa naapertorlugu aqqissuussinissamut periarfissiisoq. Kisianni aamma sila, pilersarusiorneq il.il. pissutigalugit qanganisarsiornikkut misissuinerup kinguartinnissaa periarfissinneqarpoq allaqqammat "immikkut ittunik pisoqartinnagu". Taamaammatt siunnersuutigineqarpoq, qanganisarsiornikkut misissuinerup nalinginnaasumik naammassereernissaanut piffissaliussa qammatinut 12-anut appartinneqassasoq. Taamaalilluni Aatsitassaqarnermut Pisorta qarfiup siunnersuutigaa § 12, imm. 2 ima taarserneqassasoq: "Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nalilerpagu, sumiiffimmi qanganitsanik eriajisassanik imaalialaan-narlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqartoq, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu aalajangiussinnaavaa, tamaani qanganisarsiornikkut misissuisoqassasoq. Immikkut

ittunik pisoqartinnagu qanganisarsiornikkut misissuineq naliliinerup sanaartortitsisumut imaluunniit assaanermik akiliisussamut nalunaarutigineraniit qaammatit 12 qaangiutsinnagit naammassereersimassaaq.” Allannguutissatut siunnersuutip ilaatigut siunertaraa aatsitassarsiorluni ingerlatsinerit kinguaattoornissaasa sapinngisamik annikinnerpaatinnissaat, pisinnaatitaanermik pigisaqartup ingerlassaminik unitsitsiinnannginnissaa pinngitsoorumallugu. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq qaammatinik 18-inik piffissaliineq inatsimmit atuuttumit ingerlateqqiinnagaammat. Piffissaliussap sivisussusaata allanngortinnissaanut tunngavissarsisoqanngilaq.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, § 12, imm. 2-mut oqaaseqaatini oqaaseqatigiit: ”Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nalilerpagu, sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqartoq, imm. 2-p aalajangersarpaa, tamaani qanganisarsiornikkut misissuisoqassasoq” ingerlaannaq ikkussarpasittut, § 12, imm. 2-mi takuneq ajornartut, aamma pisariaqartutut isikkoqanngitsut. Qanganisarsiornikkut misissuinissamut erseqqissumik naliliineq apequtaasussaassaaq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, oqaaseqatigiit pineqartumut naleqqussarlugit allanngortinneqarmata.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq § 12, imm. 4 periarfissiimmat, namminerisamik annikinnerusumik assaasoqartillugu, qanganisarsiornikkut misissuinerup aningaasartuutit tamarmiusunik ilaannakortumilluunniit Naalakkersuisut akiliinissaannut, aningaasartuutit sanaartortitsisumut namminersortumut naleqqutinngitsumik artukkiissappata. Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfiup tikkuarpaa qanganisarsiornikkut misissuinerup aningaasartuutit assingusumik inunnut annikinnerusumik aatsitassarsiorlutik kisimiillutik ingerlatsisinnaatitaasunut artukkiisinnammata, taamaammallu siunnersuutigalugu § 12, imm. 4-mi "Inuit nammineerlutik annikinnerusumik nunami assaaneranni" kingornatigut ilanngunneqassasoq "aamma aatsitassanik annikinnerusumik ujarlernarluni piiallunilu ingerlataqaarnermi". Siunnersuut tamanna naapertorlugu allanngortinneqarpoq.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, qanganisarsiornikkut misissuinerup aningaasartuutit aammattaaq aatsitassarsioqatigiiffinnut mikinerusunut naleqqutinngitsumik artukkiisinnasut, aatsitassarsiorluni ingerlassap aningaasaqaarneranut naleqqiullugu. Taamaammata Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfik isumaqarpoq sanaartortitsisumit, soorlu aatsitassarsioqatigiiffimmit, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu pisussaaffigalugu missingersersuusuaata naatsorsuutigineqarsinnaanissaa pisariaqartoq, aamma missingersersuusuaq piaarnerpaamik nalunaarutigisariaqartoq. Taamaammata Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfiup siunnersuutigaa § 12, imm. 3 naggatit aappaat ima taarserneqassasoq: ”Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu misissuinerup ingerlannissaanut missingersersuummik suliaqassaaq, naliliinerup sanaartortitsisumut assaanermilluunniit akiliisussamut nalunaarutigineraniit qaammatit 3 qaangiutsinnagit” § 12, imm. 3-mut oqaaseqaatini missingersersuutit qaangersinnaanerit killiliussaq allaqqasariaqarpoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, siunnersuummi missingersersuusiorlunissaq taassumalu sanaartortitsisumut imaluunniit assaanermik akiliisussamut akuerititassatut

saqqummiunnissaa pillugit erseqqissaatinik aalajangersagaliortoqarmat. Tamatumani piffissaliinissaq siunertamut naapertuuttut isigineqanngilaq.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq § 21, imm. 5-imi eqqaaneqarmat, Naalakkersuisut sumiiffiit eqqissimatitaasut imaluunniit kulturikkut kingornussatut illersugaasut pillugit aalajangersagaliussasut, sumiiffinni taakkunani suut ingerlanneqarsinnaaneri ilanngullugit. § 21, imm. 5-imut oqaaseqaatini ilaatigut eqqaaneqarpoq:

”Siunertamut naapertuuttut isigineqarpoq Naalakkersuisut nalinginnaasumik malittarisassanik taamaattunik aalajangersaasinnaanissaat aammattaaq sumiiffinnut eqqissimatitaasunut tunngatillugu erseqqissunik aalajangersagaliorsinnaanissaat”. Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup naatsorsuutigaa tamanna aammattaaq atuuttoq sumiiffinnut kulturikkut kingornussatut illersugaasunut, taamaalilluni "kulturikkut kingornussatut illersugaasut" oqaaseqatigiinnut ilannguttariaqartoq. Tamanna eqqorpoq, siunnersuummullu oqaaseqaatinut ilanngunneqarluni. Aammattaaq Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup naapertuulluinnartutut isigaa § 21, imm. 5-imut atatillugu allaaserineqarpat, kikkut aalajangersakkat taamaattut suliarinerannut sunnuteqarsinnaanersut qanorlu tamanna pisinnaanersaq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, naatsorsuutigineqarmat aalajangersakkat taamaattut tusarniaavigisassat naapertuuttut tusarniaavigereernerisigut aalajangiunneqartassasut. Nalinginnaasumik tassaassapput nunaminertanik pilersaarusionermut aatsitas-salerinermullu oqartussat, allallu nunap pisuussutaanik atuinermik suliaqartuusut.

Nangillugu oqaatigineqarpoq § 21, imm. 5 tassunga oqaaseqaataasunut naapertuutinnigitsutut isikkoqartoq, tassani aalajangersarsimammat ”Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu aalajangertassagaa ingerlassaq akuerineqarsinnaanersaq”. Tassunga oqaatigineqassaaq paatsoortoqarsimassasoaq, issuarneqartormi § 21, imm. 4-mut tunngasuuvooq.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq, § 23, imm. 3-mut oqaaseqaatit ersernerluttut allatullu oqaasertalerneqartariaqartut. Tassunga oqaatigineqassaaq paatsoortoqarsimassasoaq, § 23 marluinnarnik immikkoortoqarmat.

Kiisalu oqaatigineqarpoq § 27-mut oqaaseqaatini ima paasisutissiisoqarpoq ”Naalakkersuisut taarsiivigeqqulluni piumasagaat akuerisinnaanngikkunikku, Kultureqaqarnermut Naalakkersuisup pineqartoq eqqartuussisunut tunniutissavaa apeqqutip aalajangiivigineqarnissaa siunertaralugu” aamma ”suliamut atatillugu taarsiivigeqqulluni piumasagaammik saqqummiussisoqarpat, suliaq siullermik taarsiivigeqqusup Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiinniarnikkut aaqqinniarnaqqaassaaq” - taakkualu inatsisissatut siunnersuummi § 27-mi toqqaannartumik takuneq ajornarput. Aatsitassaqaqarnermut Pisortaqaqfiup siunnersuutigaa, pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsinermi periuseq uani ersarissarneqassasoaq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsinermi periutsit, pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsineq pillugu malittarisassat qaqugukkulluunniit atuuttut malimmatigit. Aalajangersakkamut oqaaseqaatini erseqqissarniarneqarpoq, malittarisassat atuuttut naapertorlugit periutsit qanoq ittuunersut.

Nunatta Katersugaateqarfianit Allagaateqarfianillu tusarniaanermut akissutit.

§ 5-imut oqaatigineqarpoq, illunik eqqissimatitsinerit tamarmik eqqissimatitassanngortitseqqaarluni suliassatut suliareqqaarlugit eqqissimatitsinngussasut, illut ukiut 100-t sinnerlugit pisoqaassusillit qanganitsat eriagissat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut pillugit kapitalimit *peerneqarsimammata*..

Allannguinerup periarfissippaa, qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik ingerlaannartumik eqqissimatitsisarnernut killiliussap, Ikerassuup kujataatungaaniit, Nunap Isua kujaqullugu, Kitaanilu avannarpasissuseq 75ṙ tikillugu ukioq 1900-mut qaffannissaa, illut 1800-kkornisat, ataavartitassat piukkunnaateqanngitsut aserfallatsaalinissaallu akisuut, ingerlaannartumik eqqissimatinnikkaluarlugit.

Katersugaasivimmi suliaqartut tungaanniit ataatsimut isigalugu, inatsimmi atuuttumi qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut ingerlaannartumik eqqissimatitassanngortinneqartarnerannut killiliussaq ukioq 1800-mut appartinneqarnera nuannaarutigineqanngilaq, pissutigalugu qanganitsat eriagisassat ilaanni Thulekulturip nalaanili ileqquusunik ingerlatitseqqiinerusut ilisimatuussutsikkullu soqutiginaateqartut ingerlaannartumik eqqissimatitaasanninnerat. Assersuutaasinnaapput illut issumik qarmallit kipparissut, sumiiffiit ilaanni aatsaat 1800-kkunni pilersut. Aammali nunasiaalernerup kingorna allanngoriartorerit assigiinngitsunik annertussuseqarlutik sukkassuseqarlutillu sinerissami pineqartumi tamarmi pimmeta, sulilu 1800-kkunni malunnarlutik. Aammattaaq inatsit atuutsikkuminarnerusarpoq, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut piffissaliussaq ataaseq aallaavigalugu ingerlaannartumik eqqissimatitassanngortinneqartaraangata.

Qanganitsat eriagisassat 1800-kkunneersut ilarpassui ataavartitassaqqivissortuummata siunnersuutigineqarpoq, siusinnerusukkut ingerlaannartumik eqqissimatitsinissamut killiusimasoq, tassalu ukioq 1900, uterteqqinneqassasoq, piffissaliussarlu nunasiaalernermit pisussatut nassuiarneqarunnaarluni. Siunnersuutigisaaq inatsisissatut siunnersuummi malinneqarpoq.

§ 10, imm. 1-imut oqaatigineqarpoq, kissaatigineqartoq ima allaqqalissasoq: "qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut *ilisimaneqartut*" ima allaannarnagu: "qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut", pissutigalugu qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissimatitaasut tamarmik ilisimaneqanngimmata. Siunnersuutigisaaq inatsisissatut siunnersuummi malinneqarpoq.

§ 12, imm. 1-imut oqaatigineqarpoq, assaanerit tigussaasumik pilersaarusiernerannut piareersarnerannullu atatillugu kissaatigineqarmat qularnaarneqassasoq, eqqissimatitsisarnernut oqartussaasup piumasarisinnaagaa, sanaartortitsisup akiligaanik qanganisarsiornikkut naliliisoqarnissaa, sumiiffik qanganisarsiornikkut ilisimaneqanngippat, imaluunniit sumiiffimmi kulturikkut eriagisassanik peqarnera patsisissaqartumik ilimanaateqarpat. NKA-p naliliisoqarnissaanik piumasaqarneraniit naammassinissaanut piffissamik killiliisoqassappat,

minnerpaamik qaammatit qulingiluaasariaqarput, pissutigalugu assaanermut atatillugu misissueqqaarnissamik nalunaarneq ukiup qanoq ilineratigulluunniit pisinnaammat. Tamanna assersutigalugu septemberimi pissappat, NKA nunami maani sumiiffinni amerlanerpaani aappaaguani juni qaammataatinnagu naliliisinnaangilaq. Siunnersuutigisag inatsisissatut siunnersuummi malinneqarpoq.

Siunnersuummi tusarniaassutigineqartumi § 31-mut atatillugu oqaatigineqarpoq, aalajangersakkami tassani ilanngukkumaneqartoq, illunik 1800-kkunneersunik ingerlaannartumik eqqissimatitsinerit pillugit aalajangersagaq atorunnaarsinneqassasoq. Illut inatsit atuuttoq aqputigalugu eqqissimatitaalerput. Siunnersuummi matumani § 5 naapertorlugu illut taakku ingerlaannartumik eqqissimatitaasartussatut isigineqarunnaarput, kisiannili siunnersuutip § 31-a naapertorlugu sulii eqqissimatitaallutik, taakkunannga eqqissimatitsinerup atorunnaarsinneqarnissaata tungaanut. Illunik ataasiakkaanik paasiniaaqaarnissaq eqqissimatitaanerinillu atorunnaarsitsinissaq suliassaassaaq annertoq, taamaammat kissaatigineqarpoq siunnersuummut ilanngunneqassasoq, taakkua eqqissimatitaanerat inatsisissatut siunnersuut manna aqputigalugu atorunnaarsinneqartut. Siunnersuutigisag inatsisissatut siunnersuummi malinneqarpoq.

Kiisalu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu siunnersuutip kalaallisunngortinnerani ajornartorsiutit malugeqquai. Tamatuma malitsigisaanik siunnersuutip kalaallisuaa immikkut kukkunerisioqqinneqarpoq.

NUKAKA-miit tusarniaanermut akissutit:

§ 3, imm. 3-mut tunngatillugu eqqaaneqarpoq, "illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuineq" pillugu Naalakkersuisut qanoq aalajangiisarniarnersut erseqqinnerusumik nassuiaqquneqartoq. Taamaammat kissaatigineqarpoq itisilerneqassasoq, qanoq "*illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuineq*" nassuiarneqassanersoq. Siunnersuummut oqaaseqaatini tamanna nassuiarneqarpoq.

§ 4, imm. 2-mut tunngatillugu oqaatigineqarpoq oqaaseqatigiit erseqqinnerusumik oqaasertalernissaat kissaatigineqartoq. Siunnersuutigineqarpoq "*ataqatigiiffiat*" taaserneqassasoq imaalersillugu: "*tigussaasumik ataqatigiiffiat*". Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu isumasioreerlugit allannguisoqanngilaq, tassami ataqatigiiffik pineqartoq tigussaasuusariaqanngilaq. Taamaalilluni allanngiueq siunertarineqanngikkaluartumik killiliissaaq.

§ 7, imm. 3-p allannguutissaanik siunnersuuteqartoqarpoq. Siunnersuutip tamannarpiaq pillugu Aatsitassaqaarnermut Pisortaqaarfiup siunnersuutaa assigaa, taamaamallu taassumunnga oqaaseqaasiussat innersuunneqarput.

§ 10-mut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, NUKAKA-p kissaatigigaa titarnermi siullermi qanganitsanut eriagisassanut tunngatillugu "eqqissimatitanut" paarlaanneqassasoq "ilisimaneqartut". Kissaatigisap maleruarnissaa siunertamut naapertuuttutut isigineqanngilaq, tassami taamaallaat qanganitsat eriagisassat imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissimatitaasut soqutiginaateqarput.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu aalajangersakkamut tassungarpiaq oqaaseqaatai pillugit oqaaseqaatigisat innersuunneqarput.

§ 12-imut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, NUKAKA-p kissaatigigaa "-sinnaavoq" taarserneqassasoq "-saaq" atulerlugu. Tassunga pissutaavoq, assaanerit aallartinnginnerini pingaaruteqarluinnarmat, sumiiffiit suli naliliiffigineqanngitsut pillugit ilisimatinneqarnissarput. Piumasaraarput assaanerit aallartinnginnerini, sumiiffinni qanganisarsiornikkut ilisimaneqanngitsuni naliliisoqassasoq, sanaartortitsisup akiligassaanik. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq siunnersuummi iluarsartuuteqqitami, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu siunnersuuteqarneratigut, aalajangersagaq ilanngunneqarmat, taannalu malillugu qanganisarsiornikkut naliliinerit Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu namminermit aamma sanaartortitsisumit imaluunniit misissueqqaarnermik assaanermilluunniit akiliisussamit qinnuteqartoqarneratigut aalajangerneqarsinnaapput.

§ 31-mut oqaatigineqarpoq, oqaaseqatigiit tamarmik allanngortittariaqaraluartut nutaanillu oqaasertalerneqarlutik, oqaaseqatigiit paasiuminarninngorlugit. Oqaaseqatigiit oqaasertaasa allanngortinnissaat ajornartutut isumaqarfigineqarpoq, aalajangersakkap siunertaa allanngortinneqassanngippat.

Aammattaaq NUKAKA-p siunnersuutigaa, qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik ingerlaannartumik eqqissisimatitsisarnermut ukioq killiliussaq 1900-mut allanngortinneqassasoq. Taamaaliornikkut Kitaani qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut 1800-kkunneersut ingerlaannaq eqqissisimatitaasalissagaluarumata. Taamaalillunilu Kitaata Tunullu nunasiaalernerinik nassuiaasersuineq pisariaarutissagaluarluni, tak. § 5, imm. 2. Siunnersuut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu siunnersuutigisaata assigaa, taamaammallu tassunga oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Aammattaaq pingaernerusutigut isigalugu NUKAKA-p malugeqqujumavaa, inatsisissatut siunnersuut saqqummiunneqartoq katersugaasivinnut suliakkersuutaanerussamat. Tamatuma pissusissamisuginnartumik nassatarisariaqaraluarpaa, inatsit malillugu suliassanut nutaanut annertunerusunik aningaasaliisoqarnera, tassami aningaasat misissueqqaarnernut/suliassanut ullumikkut immikkoortitaasut naammannaviannngimmata. Taamaammatt NUKAKA-p kissatigaa, inatsisip angorusutaanut naapertuuttunik aningaasaliisoqassasoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, allassimannngimmat sorpiaat suliakkersuutaanerussasut. Aammattaaq siunnersuutip aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneriumaagai pillugit allaaserisaq innersuunneqarpoq.

Aammattaaq NUKAKA-p tungaaniit ilimagineqarpoq, inatsit nalunaarutininik malitseqartinneqassasoq, tassuunakkut pineqartup aqunneqarnera erseqqinnerusunik sinaakkuserneqaqqullugu. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq Inatsisartut inatsisaat pisariaqartitsineq naapertorlugu nalunaarusiornernik malitseqartinneqarumaarmat.

Kalaallit Nunaanni Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliamit tusarniaanermut akissutit:

Ataatsimiititaliap Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu aamma NUKAKA'p (Nunatsinni Katersugaasiviit Kattuffiata) inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaataat taperserpai.

Kalaallit Nunaanni Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliaq aammattaaq isumaqarpoq pingaartuusoq illut aamma eqqissimatitsinermit aalajangersakkat inatsisissatut siunnersuummi avissaartinneqarlutillu erseqqissarneqarnissaat. Allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq pillugu allannguutissatut siunnersuut ukioq kingulleq tusarniaassutigineqarpoq, sumiiffinnillu kulturikkut eriagisassartalinnik eqqissimatitsinermit naleqqiullugu eqaannerusumik illersuinissamut periarfissiilluni. Eqqissimatitsisarnermut oqartussaasut tungaviusumik "kisermaassisussaannngimmata" immikkut ittunik pisoqartillugu eqqissimatitsinerit atorunnaarsinnissaannut inatsimmi periarfissiisoqartariaqarpoq. Taamaammatt inatsisissatut maanna siunnersuutaasumi § 1, imm. 4 aamma 5 aamma § 3 isigineqarput tassaasut, inatsisiliornermi tungavinnut naleqqussaanerit.

Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliap aammattaaq oqaatigaa, immikkut ittunik pisoqartillugu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit Naalakkersuisut aalajangiitillugit, kulturikkut eriagisassap aamma ilisimasat paasissutissallu taassuma imarisaasa, isumannaatumik uppersaasarsorneqarnissaat qularnaartariaqartoq, tamatumani aningaasartuutit sanaartortitsisumit akileqaarneqartariaqartut, taamatullu eqqissimatitsinissamik suliaq aallartinneqartillugu, siumoortumik tusarniaasoqaqqaartariaqartoq. Pineqartut siunnersuummut aammattaaq ilaapput.

Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliap nangilluni oqaatigaa, siunnersuutip nassatarissagaa katersugaasivimmi sumiiffinnut piumasaqaatinik oqaasertaliinikkut suliaasaqarnerulerneq, tamatumalu nassatarissagaattaaq malinnaanermut, nakkutilliinermut, siunnersuinermit attuumassuteqartunillu suleqateqarnermut nukit annertunerusut atortariaqartut. Kalaallit Nunaanni Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliap tikkuarpaa, illersuinermit qaffasissutsip nutaap eqqunnerata tamatumalu allaffissornikkut isumaginissaata, aningaasartuutit nikigatik taakkuinnarnesaat nassatarinaviannngikkaa. AC-tut atorfiup affap nalinginik angalanernullu aningaasartuuteqarnissaq ilimagisariaqarpoq. Aammattaaq siunnersuutip aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneriumaagai pillugit allaserisaq innersuunneqarpoq.

Danmarkimi Katersugaasivissuarmit tusarniaanermut akissutit:

Siullermik siunnersuummi § 7, imm. 3-mut naqqiut allanneqarpoq. Taanna aamma Aatsitassaqarnermut Pisortaqaarfimmit tikkuarneqarpoq, taamaammallu tassunga oqaaseqaatit innersuunneqarput.

§ 10 imm. 2-mut tungatillugu oqaatigineqarpoq, ima oqaasertaliinerup: "Nunatta Katersugaasiviata qanganitsat eriagisassat Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu

eqqissimatitaasut nakkutigissavai", aningaasaqarnikkut nammakkerneqarneq nassatarigaa, tamannalu ilanngullugu naatsorsuutigineqarsimannitsoq, aamma taamatut nakkutilliinermi aningaasartuutit, aalajangersakkami tassani imm. 3-misulli eqqaaneqartut akuerisariaqartut. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu nalinginnaasumik aningaasaliinermi nakkutilliinissamut aningaasartuutissat ilanngunneqarnikuusut. Aammattaaq aalajangersagaq allanngorani inatsimmit maanna atuuttumit ingerlateqqitaavoq.

§ 10, imm. 3-mut atatillugu apeqqutigineqarpoq, qanganitsap eriagisassap pingaaruteqartuunera (imaluunniit pingaaruteqartuunnginnera) sumi imaluunniit kimit/kikkunnit aalajangerneqartassanersoq? Oqaatsip "pingaaruteqartup" atornerata akisussaaffiit qanoq agguanneqassanersut nalorninartoqalersippaa, suliffeqarfiit allat - kommunit ilanngullugit - inatsimmi taaneqanngimmata. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, aalajangersakkamut oqaaseqaatini ersimmat, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu tassaasoq qanoq pingaaruteqartiginermik naliliisartussa. "Pingaaruteqartup" atornerata akisussaaffiit qanoq agguannissaannik nalorninartoqalersitsisutut isigineqanngilaq.

§ 11, imm. 3-mut atatillugu apeqqutigineqarpoq, kia assaanerit annikinnerusut annertunerusullu assigiinngissutaat nassuiagassarinerpaa? Oqaatigineqarpoq aalajangersakkami tassani Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu nalinginnaasumik annertuumik nammakkerneqartoq ilisimatitsisarnissamik piumasaaqatitut iluseqartumik. Tassani erseqqissaanissaq pillugu allanneqarsinnaavoq, katersugaasivik nunaminertanik tunniussinerni tamani tusarniaavigineqartassasoq, aamma nunaminertanik pilersaarusionermut oqartussaasut nunaminertanik tunniussinerminni pisussaaffigigaat, sanaartortitsisut imaluunniit aatsitassanik piiaanissamut ingerlatseqatigiit, inatsisip oqaasertai isumaalu pillugit ilisimatinnissaat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, oqaaseqaatini ersimmat "assaanerit annertunerusut" aamma "assaanerit annertunnginnerusut" qanoq paasineqassanersut. Aammattaaq aalajangersakkap allannortinnissaa siunertamut naapertuuttut isigineqanngilaq, taannalumi allannguuteqarani Inatsisartut inatsisaannit atuuttumit ingerlateqqitaavoq.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, inatsimmi aalajangersakkat ilarpassui Danmarkimi katersugaasiveqarneq pillugu inatsimmiimmata, kisiannili taassuma § 24-a kommunalbestyrelsinut tunngasoq matumani atorneqanngimmat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqarsinnaavoq, immikkoortuliisoqartariaqaraluarat Danmarkimi katersugaasiveqarneq pillugu inatsimmi allaqqasumut matumunnga assingusumik: "Sanaartornissamik akuersissutip nalunaarutiginerani, kommunalbestyrelsip inatsimmi matumani §§ xx-yy-mi imarisaasut pillugit qinnuteqartoq ilisimatissavaa". Tamanna Inatsisartut inatsisaanni § 10, imm. 3-mut pingaaruteqarpoq, taannalu qulaani oqaaseqaateqarfigineqarpoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, aalajangersakkamik pineqartup assinganik siunnersuummut matumunnga ilanngussisoqarmat.

KANUKOKA-miit tusarniaanermut akissutit:

Eqqaaneqarpoq inatsisissatut siunnersuut kommuninut tusarniaassutigineqarsimasoq, kommuninillu marlunnit akissuteqartoqartoq, tassalu Kommune Kujalleq aamma Kommuneqarfik Sermersooq.

Kommunit aamma KANUKOKA-p siunnersuut ataatsimut isigalugu iluarisimaarpaat. Kommuninit marlunnit oqaaseqaatit aammattaaq innersuunneqarput.

Kommuneqarfik Sermersuup kissaatigaa, suliat atorunnaarsitsiffiusut pineqartillugit kommunit annertunerusumik akuutinneqartassasut, sulilu pitsaanerutissagaluarlugu kommunit Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiinni ilaasortaaitaqarpata. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq kommunit tusarniaanermut ilaatinneqartarmata. Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiinnut atatillugu oqaatigineqassaaq, siunnersuisartoqatigiit taama inuttaligaanerannut pissutaammat suliamik ilisimasaqartunik siunnersuisartoqarnissaanik kissaateqarneq. Kommunit Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiinni ilaasortaaitaqarnissaannik kissaateqarneq siunertamut naapertuuttutut isigineqanngilaq.

Ilutigisaanik Kommuneqarfik Sermersuup ujjartorpaa immikkoortoq, sumiiffinni eqqissisimatitsinissamik inatsimmik sanioqquutitsiffiusariaqarsimasuni mingutsitsinermut salinissamullu tunngatillugu pissusilersuutissanik sammisaqartoq, taakkununga ilanngullugu pineqartunut atatillugu aningaasartuuteqarneq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq pissutsit taamaattut Inatsisartut inatsisaat aqutigalugu malittarisassiuunnissaat siunertamut naapertuuttutut isigineqanngimmata, tassami pissutsit Inatsisartut inatsisaata siunertaanut attuumassuteqanngitsut pineqarput. Eqqissisimatitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissamik eqqarsaataasumik tunuartsisoqartillugu, ilutigisaanik kulturikkut eriagisassap illersorneqarsinnaasumik uppersaasarsorneqarnissaa aammattaaq pisussaavoq, taamalu pisoqartillugu kulturikkut eriagisassamik illersuineq qitiutinneqassaaq.

Kommuneqarfik Sermersooq nangillugu oqaaseqarpoq § 3, imm. 2, nr. 3-mi oqaasertat suliffeqarfinnut niuernerpalaartumik ingerlasinnaanngitsunut naleqqiullugu ersarinnerusinnaasut, imaappoq tapiiffigineqaaqqaratik ingerlasinnaanngitsunut naleqqiullugu. Aalajangersakkamut oqaaseqaatit tassunga naleqqiullugit itisilerneqarput.

§ 8, imm. 5-imut atatillugu oqaatigineqarpoq tamanut saqqummiussineq aammattaaq tusagassiuutit allat aqutigalugit pisariaqartoq. Tamanna naapertorlugu siunnersuut allanngortinneqarpoq.

§ 15-imut oqaatigineqarpoq, illu eqqissimatitassanngortinneqarpat, tamatumalu immikkut pisussaaffeqalernerq nassatarippagu, aserfallatsaaliinermut il.il. aningaasaliisoqartariaqartoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, Inatsisartut inatsisaata maanna atuuttup aserfallatsaaliineq pillugu aalajangersagai, siunnersuummi ingerlateqqinneqarmata. Tassuunakkut aserfallatsaaliinissamik pi-sussaaffiup piginnittumiinna attatiinnarneqarpoq, kisiannili Nunatta

Katersugaasivia Allagaateqarfialu qinnuteqartoqareerneratigut aalajangiisinnaavoq, illup eqqissimatitaasup aserfallatsaalineranut suliarineranulluunniit aningaasartuutit, tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit aningaasanut inatsisikkut aningaasaliissutaasut iluannit akilerneqarsinnaasut.

§ 12, imm. 1-imut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, sanaartortitsisup NKA sumiiffimmik nalileeqqullugu qinnuigissagaa, aamma sanaartortitsisup sumiiffinnik nalilerneqarsimanngitsunik qanganisarsiornikkut misissuinernut aningaasartuutit akilissagai. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, naliliinissamut aalajangersakkat allanngortinneqarmata, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu siunnersuutaa naapertorlugu, taamaammallu NKA-p tusarniaanermut akissutaanut oqaaseqaatigisat innersuunneqarput.

§ 15, imm. 3-mut atatillugu apeqqutigineqarpoq, aalajangersakkap kingunerissaneraa, akuersissut tunuartinneqarsinnaanngitsaq, paasissutissanik nutaanik pingaaruteqartunillu saqqummertoqassagaluarpas. Innersuussineq kukkusoopasippoq, § 15, imm. 3-mi pineqarmat illut eqqissimatitinnerisa annertussusissaat. Ilimanarpoq siunnersuummi § 16, imm. 3, eqqissimatitassatut eqqarsaatigineqartup nalunaarutiginerata kingunerisassaannut tunngasooq pineqartoq. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, aatsitassarsiornermut aamma sikumik imermillu isumalluutinut tunngasuni misissueqqaarnissamut, ujarlernissamut atuisinnaanermullu akuersissutaareersunut, kiisalu erngup nukinganik nukissiorfiliornernut taamatullu taakkununga atasumik misissueqqaarnernut akuersissutaareersut Inatsisartut inatsisaanni matumani aalaja-ngersakkat tunngavigalugit tunuartinneqarsinnaassanngimmata. Taamatut akuersissuteqartoqareersimagaluartoq eqqissimatitassanngortitsisooqarnissaa kissaatigineqarpat, suliaq pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu inatsisini aalajangersakkat naapertorlugit ingerlattariaqassaaq.

§ 16, imm. 2-mut atatillugu oqaatigineqarpoq, nalileqqittariaqartoq, ilisimatitsinissamut piffissaliussaq naammannersooq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, ilisimatitsinissamut piffissaliussaq Inatsisartut inatsisaannit maanna atuuttumit allanngortinneqarani ingerlatiinnarneqarmat. Piffissaliussap sivitsornissaa pisariaqartinneqanngitsaq paasinarpoq.

§ 17, imm. 2-mut aamma § 19, imm. 1-imut atatillugu apeqqutigineqarpoq, kikkut aningaasartuutinik akiliissanersut. § 17, imm. 2-mut tunngatillugu kukkusumik innersuussisoqarpassippoq, taanna sanioqqutitsisinnaanermik periarfissamut tunngasuummat. § 19, imm. 1-imut tunngatillugu aalajangersakkami ersippoq, piginnittup akisussaaffigigaa illup eqqissimatitaasup isumannaatsumik aserfallatsaalinnissaa, taamaalillunilu aamma piginnittup akisussaaffigaa tamatumunnga atasumik aningaasartuutit akilernissaat.

§ 22, imm. 2 aamma 3-mut atatillugu oqaatigineqarpoq, aalajangersagaq oqaasertalertariaqaraluartoq, qularnaarneqartussanngorlugu pinngortitami pissutsit kulturikkut eriaqisassap eqqissimatitaanissaanik ajoqusiinnnginnissaat, tassami maluginiarneqarpoq maanna oqaasertaasut taamaallaat aalajangersaraat siunnessami eqqissimatitsinissaq akornuserneqassanngitsaq imaluunniit ajoquserne-

qassanngitsoq. Siunnersuutigineqartutut allannguinnissaq siunertamut naapertuuttutut isigineqanngilaq, piviusunnngortinniarnissaami ajornarpoq.

§ 28, imm. 2, nr. 2-mut atatillugu apeqqutigineqarpoq, kia "annertuumik soqutigisaqartoq" nassuiassaneraa, eqqaaneqarluni inatsisiliortutut, inatsisinik atuutsitsisutut eqqartuussisutullu inissisimasut avissaartinnissaat silatusaarnerussasoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq maalaarfiusussap apeqqutigineqartoq aalajangiiffigissagaa.

Kommune Kujalleq isumaqarpoq illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit kulturikkut kingornussatut illersornissaat pillugit aalajangersakkat pingaaruteqarluinnartuusut, ilisimatitsissutigalugulu Kujataani ukiuni arlalinni kulturikkut eriagisassat pingaarutillit. UNESCO-p nunarsuarmioqatigiit kingornussaannik nalunaarsuiffianut ilanngukkumasat, illersornissaat pillugu suliniuteqartoqareersoq.

Kommune Kujalliap aammattaaq allappaa, inatsit aningaasaqarnermut inatsisikkut pisariaqartunik aningaasaliissuteqarnermik malitseqartinneqartariaqartoq. Tassunga atatillugu innersuunneqarput siunnersuummi § 19, imm. 3 aamma § 25, imm. 3. Tamatumunnga atatillugu oqaatigineqassaaq, illunik eqqissisimatitsinermut tunngatillugu malittarisassat atuuttut ingerlateqqinneqarmata. Sumiiffinnut kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunut atatillugu aningaasartuutit, Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu nalinginnaasumik aningaasaliissuteqartarnermut ilaapput. Aammattaaq siunnersuutip allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kinguneriumaagai pillugit oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Naggasiullugu periarfissarlu iluatsillugu Kommune Kujalleq Naalackersuisoqarfimmik kaammattuivoq, UNESCO-p suliniutaa "Kujataani naasorissaasut kulturiat ukiuni 1000-ini" maannamiit annertusaqullugu, taamaaliornissamat inatsisissatut siunnersuutip matuma inaarsarneqarnissa utaqqi-neqannguatsiarmat. Eqqorpoq, soorlu siunnersuutip matuma tunuliaqutaani allaaserineqartoq, siunnersuutip ilaatigut siunertarimmagu, eqqissisimatitsinerinnaanngitsumik aammali allatut kulturikkut kingornussanik illersuinissaq, sumiiffinnut kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutilinnut, UNESCO-p nunarsuarmioqatigiit kingornussaannik nalunaarsuiffianut ilanngukkumasanut naleqqiullugu.

Qaasuitsup Kommunianiit toqqaannartumik tusarniaanermut akissut tiguneqarpoq. Tassani eqqaaneqarpoq Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit inuttaligaanerisa allannngortinnissaat kissaatigineqartoq, kommunerujussuit tamarmik ataatsimik ilaasortaataitaqartussanngorlugit, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu ataatsimik Naalackersuisoqarfillu ataatsimik. Tamanna pillugu Kommuneqarfik Sermersuumiit tusarniaanermi akissutinut oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiinnit tusarniaanermut akissutit:

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit (GTE) pissusissamisoortippaat, Naalakkersuisut pinngortitami kulturikkullu nukissanik aqutsinermi qullersaallutik oqartussaaniisaat.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit nangillutik oqaatigaat, siunnersuummi eqqissimatitsinernik allatullu kulturikkut kingornussanik illersuineramik atorunnaarsitsisinnaaneq § 3-mut inissineqarsimasoq, § 1-ip aamma § 2-p, inatsisip siunertaanik nassuiaatinillu imaqartut, kinguninnguisigut. Taamatut inissiinerup § 3-mi imarisaasut nalinginnaasumik piumasaaqatitut iluseqalersippai. Taamaammatt pingaartuuvoq erseqqissassallugu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni pingaartittariaqartut qanorpiaq paasineqassanersut.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit tassunga uiggiullugu apeqqutigivaat, qanoq tamatigoortigisumik imaluunniit annikitsigisumik oqaaseq "inuiaqatigiit" paasineqassanersoq? Kulturikkut eriagisassap pingaarutaa assersuutigalugu nunamut tamarmut allaallu immaqa nunarsuarmut tamarmut annertuutut nalilerneqarpat, sumiiffinnilu ataasiakkaani imaluunniit suliffeqarfinni ataasiakkaani ataavartumik nukissiuteqalernissamat illuatungiliunneqarluni, taava tamanna sumiiffiit ataasiakkaat suliffeqarfiilluunniit ataasiakkaat angissusaannut aamma/imaluunniit periarfissatut missingiutaasunut naleqqiullugu nalilersorneqassava, imaluunniit nuna tamakkerlugu nukissiornikkut iliuusissatut pilersaarutit kisimik aallaavigineqassappat?

Aammattaaq apeqqutigineqarpoq qanoq annertutigisumik "inuiaqatigiinnut iluanaarutaasinnaasunik annertuunik" paasineqassasoq? Nuna tamakkerlugu aningaasaqarneq eqqarsaatigineqarpa imaluunniit suliniutit sumiiffinnut ataasiakkaanut aningaasaqarnikkut annertuumik pingaarutillit, nunali tamakkerlugu aningaasaqarnermut sunniuteqarpiangitsut aamma taama isigineqassappat?

"Annertuunik aningasartuuteqarneroqqaarani" qanoq paasineqassava? Aningaasartuutissatut missingersersuutaasunut naleqqiullugu procentinngorlugit aningaasartuutaanersut pineqarpat imaluunniit suliassamiit suliassamat naliliisoqartassava?

Qulaani apeqqutigineqartunut atatillugu oqaatigineqassaaq, siunnersuummut oqaaseqaatini itisilerisoqarmat, apeqqutinut pineqartunut akissutaasunik.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiinnut pingaartuuvoq, kulturikkut eriagisassap pingaaruteqassusianik naliliinermi § 1, imm. 2-mi taaneqartup, tassalu massakkut inuusut siunissamilu kinguaariit kulturikkut eriagisassamik takornariaqarnikkut misigisaqartitsillunilu aningaasarsiornermut naleqqiullugu atuisinnaanissaasa naliliinermut ilanngunneqarnissaa.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit pingaartippaat, naliliinermi kulturikkut eriagisassap ilisimatuussutsikkut nalilernerani, sumiiffiup allatut atorneqarnerani aningaasaqarnermut tunngatillugu nalilerneraniinnaq illuatungilerneqartassanngitsaq, aammali kulturikkut eriagisassat

takornariaqarnikkut aningaasaqarnikkut naleqartunik pilersitsinermut atorneqarsinnaanera ilanngullugu nalilerneqartassasoq. Allatut oqaatigalugu, kulturikkut nukissaq aamma aningaasaqarnikkut naleqartunik pilersitsissutaasinnaasutut isigineqarsinnaavoq, ilisimatusarnikkut kulturikkullu naleqartutuinnaq isiginagu. Kulturikkut eriagisassap ilisimatusarnikkut naleqassusia, ataavartitassatut naleqassusia, ataavartinnissaata annertussusissaa, avatangiisai takuneqarsinnaasut aamma tикиneqarsinnaassusia kiisalu misigisaqartitsinermi aningaasaqarnikkut nalinga ersarissumik imminnut ataqatigiipput. Taamaalilluni periarfissap tamatuma piviusunnigortinnissaanut, kulturikkut eriagisassap ataavartinnissaa avammullu saqqummiunnissaa piunasaapput.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit nangillutik oqaatigaat, atorunnaarsitsiunnarnissap nalilernerani ilannguttariaqartoq, atorunnaarsitsineq imaluunniit ataavartitsineq Kalaallit Nunaata nunarsuup sinneraniit isigineqarneranut qanoq sunniuteqarumaarnersoq. Nunarsuarmi tamarmi nungusaataannigsumik ingerlatsineq soqutigineqaqaaq, assersuutigalugulu nunarsuarmioqatigiit kingornussaattut akuerineqartut nunap nittarsaannissaanut pingaaruteqaqaaq. Taamaammatt eqqarsaatigilluartariaqarpoq kulturikkut eriagisassaq aamma nunarsuaq tamakkerlugu ilisarnaattissatut pitsaasumik periarfissiinersoq, assinganillu atorunaarsitsisoqassagaluarpat tamanna kinguneqarnerlussiinnaanersaq, taamaalillunilu siunertarineqannigikkaluartumik nunamut sunniuteqapilulluni, soorlu avammut nioqquteqarnermut, takornariaqarnermut imaluunniit nunarsuarmioqatigiit kingornussaasa illersornissaannut nunarsuaq tamakkerlugu pisussaaffeqarfigisatsinnut naleqqiullugu (tak. § 1, imm. 3). Tamatumunnga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, ilassutaasumik innimigisassat Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit nassuiaatigisaat, siunnersuummut maanna saqqummiunneqartumut ilanngunneqarmata.

Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit silatusaarnerusoraat, siunnersuummi illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit immikkoortinneqarmata. Tamanna paasiuminarsaataavoq pingaarnerusunillu qimerluuinissamut periarfissiilluarnerulluni. Taamaattoq tamanna nangillugu oqaatigineqarpoq, kulturikkut eriagisassat pillugit inatsit assersuutigalugu aatsitassaqarnermut inatsimmut naleqqiullugu qanoq inissisimanersaq ersernerluttoq. Sumiiffiup eqqissisimatitassannigortitaanera nalunaarutigineqaraangat, ingerlassat suulluunniit eqqissisimatitsinissamik akornusiisinnaasut pisariunerulersitsisinnaasulluunniit unitsinneqassapput, taamaattorli ujarlernissamut, misissueqqaarnissamut piiaanissamullu akuersissutaareersut pineqaratik (tak. § 22, imm. 3). Qisuariarnissamut qaammatini 3-ni piffissaliussaq qaangiuppatt, sumiiffiullu eqqissisimatinneqarnera atuutilerpat, Nunatsinni Takornariaqarnermi Inuussutissarsiornermilu Siunnersuisoqatigiit § 24-mik paasinninnerat naapertorlugu, sumiiffimmut tassunga pisinnaatitaaffimmik pigisaqartut tamarmik, aatsitassarsiornermissamut pisinnaatitaasut ilanngullugit, aalajangiineq ataqqissavaat, pisinnaatitaaffiup qanga pilersitaanera apeqquaatinnagu. Tamanna aatsitassaqarnermut inatsimmut atuuttumut naapertuuppa, tassami imatut paasisariaqarpoq, sumiiffinnik eqqissisimatitsineq aatsitassarsiornermissamut, misissueqqaarnissamut imaluunniit ujarlernissamut pisinnaatitaaffeqarnermit, siusinnerusukkut nalunaarutigineqarsimasinnaasumit, pingaarnerusoq. Tassunga

tunngatillugu oqaatigineqassaaq sumiiffimmik, siusinnerusukkut ujarlernissamut, misissueqqaarnissamut paaanissamulluunniit akuerineqareersimasumik, kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutilimmik eqqissisimatitsinissaq allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissaq aalajangiunneqarpat, suliassani taamaattuni pisinnaatitaaffinnut akuliunnerit pisariaqassammata pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitaasarneq pillugu inatsisit naapertorlugit, tamannalu siunnersuummi ersippoq. Tamanna aamma siunnersuummut oqaaseqaatitigut erseqqissarniarneqarpoq.

ICC-miit tusarniaarnermut akissutit:

ICC-p eqqaavaa kulturikkut eriajisassat pillugit inatsisissamut nutaamut oqaaseqaatini ingerlatseqatigiiffiit marluk atimikkut taaneqarnerat ernumanartutut naleqqutinngitsutullu isigalugu. Tamatumunnga pissutaatinneqarpoq, inatsit Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffiujunnartut sulinerannut attuumassuteqaanngitsutut, ingerlatseqatigiiffiit immikkut ittut kissaataannik inassuteqaataannillu mianerinnissutinik imaqartariaqanngimmat. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq siunnersuut ingerlatseqatigiiffiit aalajangersimasut kissaataannik inassuteqaataannillu akuersaarinerit isigineqassanngimmat, ingerlatseqatigiiffiillu tusarniaassutini taamaallaat taaneqarmata tunuliaqutaasumik erseqqissaanissaq siunertaralugu. Maanna siunnersuummi ingerlatseqatigiiffiit aqqinik taasisoqanngilaq.

ICC-p nangilluni eqqaavaa, inatsisissaq malunnartumik allataasoq, nunaminertat maanna suliffissuaqarnikkut inerisaanermut atornerarnerisa nassataannik pisariaqartitsilerneq naapertorlugit. Tamanna ICC-p ernumartoqartippaa, tassami kulturikkut kingornussat pillugit inatsisip aallaavigisassai tassarpiaapput kulturikkut kingornussanik illersuiniarneq aamma isumaqatigiissutit nalunaarutillu nunap pisortatigoortumik ilalernikuusai.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, assersuutigalugu UNESCO-p kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut pillugit isumaqatigiissutaani - Kalaallit Nunaata akuerisaani - allasimasutut kulturikkut kingornussat tigussaasut tigussaasuunngitsullu tassapput kinguaariinnit kinguaariinnut ingerlateqqinneqartartut. Taamaammat ICC isumaqarpoq, maanna kinguaariiusut inatsisissatut siunnersuut manna atorlugit, kulturikkut kingornussanik atorunnaarsitsinissamut pisinnaatitaaffeqarnerarlutik aalajangiisinaanerat ernumanartoqarlunilu piviusorsiunngitsuusooq. Taamaammat ICC isumaqarpoq, inatsisissatut siunnersuut allaqqittariaqartoq, kulturikkut kingornussat tigussaasut tigussaasuunngitsullu illersornissat pillugit nunap innuttaminut tamarmiusunut siunissamilu kinguaariinnut akisussaaffeqarneranut naapertuuttunngorlugit.

Tamatumunnga tunngatillugu aallaqqaasiutitut oqaatigineqassaaq, siunnersuummi inatsimmilu atuuttumi kulturikkut kingornussat tigussaasut kisimik pineqarmata. Aammattaaq oqaatigineqassaaq Inatsisartut inatsisaata siunertaa siunnersuummi aalajangersakkani siullerni ersimmat. Taakkunani aalajangerneqarpoq, Inatsisartut inatsisaata siunertarigaa kulturikkut kingornussanik illersuinissaq. Nutaatut ilanngunneqarpoq Inatsisartut inatsisaata aammattaaq isumagigaa immikkorluinnaq

pisoqartillugu, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik mianerinnilluni kulturikkut eriagisamik illersuinerup pisinnaanera. Tamannali nangiinnarlugu aamma allaqqavog, kulturikkut eriagisassaq aamma ilisimasat paasissutissallu kulturikkut eriagisassap imarisai pitsaanerpaamik uppernarsaasersorneqassasut, Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit eqqissisimatitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissamik pilersaarutit tunuartinneqarnissaannik aalajangiissagaluarpata. Taamaalilluni taama pisoqartilluguttaaq kulturikkut kingornussamik illersuinissaq isumagineqarpoq.

ICC-p aammattaaq eqqaavaa ernumanartoqartillugu, Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit pingasuinnarnik ilaasortaqaarmata, taakkualu Naalakkersuisunit imminernit toqqarneqartarmata. Nangillugu oqaatigineqarpoq suliamut tunngasutigut ataatsimoortunut pingasuinnarnut killiliinikkut antropologiimik etnografiimillu ilisimasallit amigaataalissasut taamatullu inuit suliamut tamatigoornerusumik attuumassuteqartut amigaataassasut, eqqissisimatitsinissamut apeqqutit taama pingaaruteqartigisut isummerfigineqartarnissaannut.

Taamaammat ICC-p inassutigaa Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit annertuninngornissaat, aamma eqqissisimatitsinissamik apeqqutini ataasiakkaani sumiiffiit pineqartut katersugaasiviinut tusarniaasoqartarnissaa piviusunngortinneqassasoq, naatsorsuutigisariaqarpormi taakku sumiiffiit ataasiakkaat inuiaqatigiittut oqaluttuassartaat tassanilu qanganisarsiornermut tunngasut ilisimasaqarfigissagaat. Aammattaaq ICC-p inassutigaa Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit aammattaaq ilaqassasut inunnik, kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut aamma kulturikkut kingornussat illersornissaat pillugit immikkut ilisimasalinnik. Taamaammat Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit inuttaqarnerusut arlaannaannulluunniit attuumanngitsut pilersittariaqarput, taakkualu ICC-p siusinnerusukku siunnersuutigisaatut siunnersuisartuujutigalutik Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussai tigussaasut tigussaasuunngitsullu aamma kulturikkut kingornussat illersornissaat pillugit immikkut ilisimasaqartuussapput.

Tassunga atatillugu eqqaaneqassaaq, Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit inuttaligaanerat pisimammat, Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu suliarisartagassaat aallaavigalugit. Tamatumani pingaartinneqarpoq siunnersuisartoqatigiit ataatsimoorlutik illussamik ilusilersuinermut, qanganisarsiornermut kulturikkullu oqaluttuarisaanermut ilisimasaqartuussapput. Siunnersuisartoqatigiit suliassaannut naleqqiullugu pisariaqartutut isigineqanngilaq, siunnersuisartoqatigiit antropologiimut etnografiimullu tunngasunik ilisimasaqarnissaat. Oqaatigineqareersutut Inatsisartut inatsisaata kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut ilaatinngilai, taamaammallu siunertamut naapertuuttutut isigineqanngilaq siunnersuisartoqatigiit taakku pillugit immikkut ilisimasalimmik ilaqarnissaat. Kulturikkut kingornussat tigussaasut tigussaasuunngitsullu imminnut attuumanerat pissutigalugu, inuit qanganisarsiornermik ilisimasallit nalinginnaasumik aammattaaq kulturikkut

kingornussat tigussaasuunnigitsut pillugit ilisimasaqartarput. Sumiiffinni katersugassiviit ilaatinneqarnissaannut atatillugu eqqaamaqquneqarpoq, eqqissimatitsinissaq aamma kulturikkut kingornussanik illersuinissaq pillugu suliani tamani tusarniaavigisassat naapertuuttut tusarniaavigineqartussaammata. Aammattaaq Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiit sulinerminni periarfissaqarput, sumiiffinni ataasiakkaani katersugaasiviit pisariaqartitsineq naapertorlugu isumasiornissaannut.

ICC-p aammattaaq oqaatigaa, inatsisissatut siunnersuummi ataasiakkaatigut ilaatigut allaaserineqarmata periutsit, soqutiginnitsit "ilisimatinneqarnissaannut" aamma "oqaaseqaateqarnissamut periarfissinneqarnissaannut" tunngasut, taavalu "tusarniaaneq" pisimanerarneqartoq innersuunneqarluni. Nangillugu oqaatigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini allassimammat, matumani assersuutigalugu pineqartoq allakkiaq tusagassiuutit arlaatigut ilanngunneqartoq, tamannalu ICC-p isumaa naapertorlugu naammanngitsoq. Taamaammat ICC-p inassutigaa tusarniaavigisartagassat soqutiginnitsillu allat aalajangersimasumik allattorneqassasut, Kalaallit Nunaanni kulturikkut eriagisassanut tunngatillugu tusarniaasoqassatillugu saaffigineqartartussatut. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, siunnersuummi oqaaseqaatinilu ersimmat tamanut ilisimatitsineq tusagassiuutini naapertuuttuni nalunaarnikkut pisassasooq, kisiannili atuisut, kommunalbestyrelsi, Naalakkersuisut susasaqartullu naapertuuttut allat toqqaannartumik allakkatigut ilisimatinneqartassasut. Taamatut saaffiginneriaaseqarnerup oqaatsip "ilisimatitsinerup" atornissaa pissusissamisoortippaa, tamannalumi Inatsisartut inatsisaanni pineqartumi aamma atornerarpoq. Aammattaaq siunnersuummi oqaaseqaatinilu erseqqissarniarneqarpoq pineqartoq tassaammat tusarniaaneq.

ICC-p aammattaaq Naalagaaffiit Peqatigiit nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarutaa innersuullugu oqaatigaa, ICC-mut pingaarluinnartoq oqaatigeqqissallugu, Kalaallit Nunaanni nunaminertat nukissatigullu sillimmatit atornerarnerannut, minnerunngitsumillu taakkua Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussaanut tigussaasusunut tigussaasuunnigitsunillu pisuussutaasunut, arlalippassuartigullu nunaminertani taakkunanerpiaq maanna siunissamilu suliffissuaqarnikkut ineriartornermut atorumaneqartuni inissisimasunut sunniutaasunut atatillugu, tusarniaariaaseq sunniuteqarluartoq peqataatitsisorlu suliarisariaqartoq. Tamatuma aammattaaq nassatarivaa, inuinnaat demokrati tunngavigalugu ingerlatsinermut peqataanerat inatsisiliornikkut qularnaartariaqarmat. Oqaatigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuutip maanna ilusilersornerata, innuttaasut suliamik peqataatinnissaannik kissaateqarnerup pingaartinneqarnera suliami matumanerpiaq ersersinngikkaat. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq inatsisissatut siunnersuutip, Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi eqqissimatitassanngortitsiniarluni suliani tamani tusarniaasarneq pillugu malittarisassat ingerlateqqimmagit, tamannalu inatsisissatut siunnersuummi annertusillugu kulturikkut kingornussat illersornissaannut aammattaaq atuutsinneqarmat. Tusarniaanermi tamatumani aamma tamat ilaapput, tamannalu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkani erseqqissumik takuneqarsinnaavoq.

ICC-p nangillugu oqaatigaa, inatsisissatut siunnersuummi § 3, imm. 1-ip oqaasertalerner annertuunik sanngeequteqartoq. ICC-apeqquserpaa, Naalakkersuisut Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussai tamaasa sinnerlugit aalajangiisinaanerat, qanoq tunngavissaqartiginersoq. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, kulturikkut kingornussat illersornissaannut atatillugu inatsisiliorneq Kalaallit Nunaanni inatsisiliornermik suliaqartuniimmat, tassalu Inatsisartuni. Tamatumani Inatsisartut - aamma allatigut taamaaliortarnermittut - nunap Naalakkersuisui oqartussaaffilersinnaavaat inatsisiliat sinaakkusiussaasa iluanni aalajangiisinaanngortillugit.

Kiisalu ICC-p oqaatigaa Kalaallit Nunaat suliamik ilisimasalinnik suliffeqarfeqarmat, soorlu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aamma Ilisimatusarfimmi Kulturimut Inuiaqatigiillu oqaluttuarisaanerannut Instituti, taakkualu inatsisissatut siunnersuummut atatillugu apeqqutit suliamut tunngasut nalilerneranni peqataasariaqaraluar mata, annermik inatsisissatut siunnersuummi kapitali 4-mi sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit pillugit. Nangillugu oqaatigineqarpoq, sumiiffiup kulturikkut oqaluttuarisaanermut aamma tigussaasunut tigussaasuunngitsunullu atasumik ataavartittariaqartuuneranik nalilernissaa taamaallat suliamik immikkut ilisimasallit arlaqarlutik isummerfigisinnaagaat. Taamaammat inatsisissatut siunnersuummi ilanngunneqartariaqarput, eqqissisimatitassanngortitassatut eqqarsaataasunik tunuartsinissamik aalajangiinerit qanoq pisarnissaat pillugit tunaartarisassat, aalajangiinermilu periusissani aammattaaq nunap inuisa tamatumunnga peqataanissaminnut pininnaatitaaffii inissaqartinneqartariaqarlutik.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, sumiiffiup kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartup eqqissisimatitassanngortinneqarnissaanik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortinneqarnissaanik naliliinissamut pininnaatitaaffik siunnersuummi Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu - tamatumunnga naliliinissamut suliamut tunngatillugu piginnaaneqartutut - inissinneqarmat. Tamanna pininnaatitsinerit aalajangersarnerinik Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi pisunik ingerlatitseqqiineruvoq. Siunnersuummi ilaapput eqqissisimatitassanngortitsinissatut allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsinissatut eqqarsaataasut tunuartinneqarnissaat pillugu aalajangiinerit qanoq pisarnissaat pillugu malittarisassat. Tassani ersippoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suliamik Naalakkersuisunut saqqummiussisuussasoq, tamannalu sioqqullugu suliaq Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiinnut oqaaseqaateqarfigisassatut saqqummiunneqaqqaassasoq. Ilutigisaanillu eqqaamaqquneqarpoq tamakku pitinnagit tusarniaasoqareersimassammat, tassanilu tamat aammattaaq peqataassammata.

SIK-mit tusarniaanermut akissutit:

SIK-p siunnersuut pillugu oqaatigaa, qanganitsat eriagisassat pigisatta siunissamut ataavartinnissaat pillugit siunnersuut teknikkikkut immikkuualuttortarpassuaqartoq, aamma SIK-p qanganitsat eriagisassat kulturikkut kingornussanik annertuunik nassataqartumik ataavartinnissat assut pingaartikkaa.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata tusarniaanermut akissutaat:

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata oqaatigaa, siunnersuutip ilaani allaaserineqartoq innuttaasut il.il. piffissaliussap aalajangersimasup iluani ilisimatinneqassasut, siunnersuummili allatigut tusarniaanermut piffissaliussaq aalajangersarneqarluni. Inassutigineqarpoq Inatsisartut inatsisaani tamarmi "tusarniaaneq" atorneqassasoq. Tamanna pillugu ICC-p tusarniaanermut akissutaanut oqaaseqaatigisat innersuunneqarput.

Nangillugu oqaatigineqarpoq, siunertamut naapertuuttut isigineqanngitsoq isigineqanngimmat "Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat" atorneqarpat, tassami Namminersorlutik Oqartussat aqutseriaatsimut tunngavoq imminerisaminik susassaqrifiunani. Taamaammat inassutigineqarpoq paarlaallugu oqaaseq "Naalakkersuisut" imaluunniit "Inatsisartut" atortariaqartoq. Tamanna siunnersuummi maanna saqqummersumi maleruarneqarpoq.

Aammattaaq oqaatigineqarpoq, eqqumiikujuttoq qanganitsat eriagisat aatsitassanik ujarlernerumut il.il. tunngatillugu naleqartinneqanngimmata. Tassunga ilanngullugu eqqaaneqarpoq ingerlatseqatigiiffiit taamattut nammagassinneqarnerat entreprenurrit mikinerusut, qanganitsat eriagisaajunnartut pissutigalugit, sanaartornerminni unitsitaasinnaasut nammagassinneqarnerannit anginerunngitsoq. Taamaammat inassutigineqarpoq suliaqartunut tamanut assigiimmik malittarisassaliortoqassasoq - tassalu entreprenurrit aatsitassalerisunullu. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq, pinngitsuuisinnaanermik aalajangersakkap ilanngunneqarneranut pissutituaasoq, akuersissummik peqartunit taaneqartunit pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu inatsisit naapertorlugit, eqqissisimatitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissamik eqqarsaateqarneq piinnarlugu, taarsivigineqarnissamik piumasaqaateqartoqarnissaa pinngitsoorniarneqarmat. Tamanna entreprenurrit atuutinngilaq, taakkumi suliap aallartinnginnerani qanganitsat eriagisassat imaaliannaarlugit peerneqarsinnaanngitsut illersorneqarnissaat pillugu malittarisassat ilisimariissagaat naatsorsuutigisariaqarpoq.

Aammattaaq § 12, imm. 2-mut atatillugu eqqaaneqarpoq, qanganisarsiornikkut misissuinerit qaammatinik 18-inik qummut killiussaasunit sivikinneroqisumik ingerlanneqarsinnaasariaqartut. Tassunga ilanngullugu eqqaaneqarpoq, sanaartortitsisumut/entreprenurimut qaammatini 18-ini utaqqinissaq akisuallaassaqqisoq, piffissamilu tassani sanaartornerup ingerlaqqissinnaanissaa unitsinneqarnissaaluunniit nalorninartorsiorfiussalluni. Tassunga tunngatillugu oqaatigineqassaaq qaammatinik 18-inik killiliineq Inatsisartut inatsisaannit maanna atuuttumit ingerlateqqitaammat. Piffissaliussap allanngortinnissaa tunngavissarsineqanngilaq.

§ 26-mut oqaatigineqarpoq, qallunaatuani "Naalakkersuisutmedlemmet for Kultur" allanngortittariaqartoq imaalillugu: "Naalakkersuisoq for Kultur" imaluunniit "Medlem af Naalakkersuisut". Tamanna siunnersuummi maanna saqqummersumi allanngortinneqarpoq.

Kiisalu § 29-mut tunngatillugu oqaatigineqarpoq, eqqarsaatigisariaqartoq akiliisitaanermi akiliutit Nunatta Karsianut nakkartussaanerisa erseqqissarnissaat pisariaqannginnersoq. Tamanna siunnersuummi maanna saqqummersumi aalajangerneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatit

§ 1-imut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi § 1-imi aallaaveqarpoq.

Pingasunik allannguuteqartinneqarpoq. Siulleq tassaavoq inatsisissamut siunnersuutip qallunaatuuani oqaaseq "landstingsloven" tamani taarserneqarmat "Inatsisartutloven" atulerlugu. Aappaattut imm. 3-p naggataani oqaaseq "illersuineq" ilanngunneqarpoq, uunga ilaaitilerlugu: "nunarsuarmioqatigiit kulturikkut kingornussaannik". Kiisalu imm. 3-p oqaaseqatigiit "kulturikkut kingornussanik illersuinissamik iliuuseqarnerit eqqissimatsitsinertut allatigullu kulturikkut kingornussanik illersuinertut iluseqartut" ima taarserneqarput: "...nunarsuarmioqatigiit kulturikkut kingornussaannik illersuinermut peqataalluni".

Pineqarpoq Inatsisartut inatsisaata siunertaanik aalajangersagaq. Taanna Inatsisartut inatsisaata atuuttup akuerineqarnerani nutaatut ilanngunneqarpoq. Oqaaseqatigiiliormi Inatsisartut inatsisaanni nalinginnaasumik oqaaseqaatini pingaartinneqarpoq Kalaallit Nunaanni kulturikkut kingornussat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut Kalaallit Nunaata kulturikkut oqaluttuarisaaneranut nunarsuullu oqaluttuarisaaneranut ilaammata, kiisalu taamatut aalajangersakkap Inatsisartut inatsisaannut tunuliaqutaanut tunngaviusut erseqqissarmagit. Aammattaaq ilanngunneqarpoq maluginiagassatut, assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni qanganitsat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut saniatigut kulturikkut kingornussanut ilaammata kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsunik taaneqartartut. Tassunga atatillugu erseqqissarneqassaaq, Inatsisartut inatsisaanni kulturikkut kingornussat tigussaasuunngitsut ilaanngimmata. Taamaalilluni Inatsisartut inatsisaat taamaallaat kulturikkut kingornussanut imaaliallaannarlunilu peerneqarsinnaanngitsunut tunngavoq.

Oqaatsimik allannguineq "landstingip inatsisaaniit" uunga "Inatsisartut inatsisaannut", siunnersuummi tamani atuutinneqartoq tassaavoq Namminersorlutik Oqartussaqaarnerup eqqunneqarnerata kingorna oqariartaatsit atuutilersut tunngavigalugit aalajangersagaq.

Immikkoortumi 3-mi oqaaseq "illersuineq" oqaatsinik tunngaveqarluni ilanngussaavoq, maannakkummi oqaaseqatigiinni atuuttumi "Kalaallit Nunaata nunarsuarmi kulturikkut kingornussanut illersueqataanera" taamatut

paasisariaqartoq ” Kalaallit Nunaata nunarsuarmi kulturikkut kingornussanut pisussaaffini naapertorlugu illersueqataanera”

Imm. 3-mi oqaaseqatigiit ”eqqissisimatitsinissamut iliuuseqarnerit” allanngornerisa oqariartuutigaat, eqqissisimatitsineq aamma allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq tamarmik kulturikkut kingornussanik illersuiniarluni iliuuserisatut isigineqassasut.

Inatsisartut inaatsisaannut atuuttumut nutaatut ilanngunneqarputtaaq immikkoortut marluk - imm. 4 aamma 5, tassani nassuiarneqarput Inatsisartut inatsisaata pingaartittariaqartut allat suut isumagissanerai. Tamatuma kingunerisaanik kapitalip qulequtaa pingaartittariaqartunik ilaneqarpoq.

Imm. 4-mi aalajangersarneqarpoq Inatsisartut inatsisaata isumagissagaa, kulturikkut eriagisassat illersorneqarnerisa pisariaqavitsillugu, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut naapertuuttumik mianeralugit pisinnaanissaat. Tamassuma siunertarivaa erseqqissassallugu, naak Inatsisartut inatsisaata kulturikkut eriagisassat Kalaallit Nunaata kulturikkut kingornussaasa ilaattut aamma Kalaallit Nunaata kulturikkut oqaluttuarisaanerani paasinninnissamut ilaasutut illersornissaat tunngaviusumik siunertarigaluaraa, tamanna pisariaqarmat inuiaqatigiit ineriartortinneqarnissaannik kissaateqarneq akornusernagu. Aalajangersagaq siunnersuutip § 3-anut atasutut isigineqassaaq, tassani Naalakkersuisut immikkorluinnaq pisoqartillugu, kiisalu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik, patsisitalersukkamik innersuussillutik, eqqissisimatitassanngortitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsinissamik eqqarsaat tunuartinneqassasoq aalajangiisinissamut imaluunniit eqqissisimatitassanngortitsisimanermik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsisimanermik pioreersumik allannguinnissamut atorunnaarsitsinissamulluunniit periarfissineqarput. Siunnersuutip § 3-ani, imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartutut aalajangiinnissamut suut piumasaqaataanersut.

Oqaatsit atorneqartut, tassalu ”immikkorluinnaq pisoqartillugu” kiisalu ”inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussilluni” aqutigalugit siunertarineqarpoq oqariartuutigissallugu, eqqissisitsinissamik imaluunniit allatigut kulturikkut kingornussat illersorneqarnissaannik pilersaarutaasunik atorunnaarsitsinissaq, imaluunniit eqqissimatitsinermik allatulluunniit kulturikkut kingornussamik illersuineramik pioreersumik allannguinnissaq atorunnaarsitsinissarlunniit aatsaat immikkut pissutissaqavitsillugu pisinnaammata.

Imm. 5-ip aalajangerpaa imm. 4-p malitsigisaanik Inatsisartut inatsisaata isumagissagaa, Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussillutik aalajangiisimappatta, kulturikkut kingornussaq aamma ilisimasat paasissutissallu taassuma imarisai sapinngisamik pitsaanerpaamik uppersaasarsorneqassasut. Taamaallilluni aalajangersakkap naqissuserpaa taama pisoqartillugu Inatsisartut

inatsisaata periarfissanik pitsaanerpaap tullia isumagissagaa, pitsaanerpaatullu isigineqartoq tassaavoq uppenarsaasersuineq. § 3-mi tassungalu oqaaseqaatini takuneqarsinnaasutut uppenarsaasersuinerup qanoq isumannaarneqarnissaa erseqqissumik aalajangiiffineqarnialerpat ”sapinngisamik pitsaanerpaamik uppenarsaasersuineq” paasineqassaaq tassaasoq ”illersorneqarsinnaasumik uppenarsaasersuineq”. Taamaasilluni sapinngisamik pitsaanerpaamik uppenarsaasersuineq” naliliinissamik imaqarpoq, tamannalu illersorneqarsinnaasumik uppenarsaasersuinertut paasineqassaaq.

§ 2-mut

Aalajangersagakkami imm. 1 Inatsisartut inatsisaanni maannamut atuuttumi § 2, imm. 1-imik ingerlatitseqqiineruvoq. Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 2, imm. 2 peerpoq. Tamanna pillugu siunnersuummi § 5-imut oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Imm. 1-imi aalajangersagaq kulturikkut eriagisassat nassuiaataannik imaqarpoq. Oqariartaaseq ataatsimut nassuiaataavoq, pineqarlutik qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut, illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit.

Nutaatut aalajangersakkap taassuma ataani imm. 2-4-mi kulturikkut eriagisassanut assigiinngitsunut pingasuusunut nassuiaatit katersorneqarput. Pineqarlutik qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut, illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartut. Taamaaliortoqarporlu Inatsisilernerimi allaffiup inassuteqarneratigut.

Inatsimmi atuuttumi qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut § 4-mi nassuiarneqarput. Nassuiaat nikisinnagu ingerlateqqinneqarpoq. Inatsisimmi 1980-imeersumi qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut tulleriiarlugit sukumiisumik assersuusiorneqarput. Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut ataatsimoorussamik nassuiaaserneqarput.

Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut tassaapput inoqarsimaneranut ersiutit tigussaasut, qangaaniilli piusut taakkualu sumiiffimminni attuumassuteqarfii. Nassuiaammut ilaatigut ilaapput illukut, nunaqarfikut, iliveqarfikut, tupeqarfikut, attackut, ilerriit, narsaateqarfiit, ujaqqanik assequtsiussat, inussuit taakkualu sumiiffimminni attuumassuteqarfii.

Qanganitsat eriagisassat imminnut ataqatigiissusiat pingaartuuvoq, tamatuma qanganitsap eriagisassap oqaluttuarisaanera tamatumunngalu attuumasumik ingerlassaasarsimasut ersersippai. Qanganitsat eriagisassat imminnut ataqatigiissuunerisa nassataraat, qanganisaq eriagisassaq kisimiitillugu isigineqassanngimmat, aammali avatangiiserisai oqaluttuarisaanermullu naleqqiullugu atorneqarsimanera ilannguttariaqarmata. Assersuutitut taaneqarsinnaavoq nunaqarfikup qanitaanilu iliveqarfiup imminnut ataqatigiinnerat.

Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi illut qanoq paasinissaat § 13, imm. 2-mi - imm. 4-mut sannilliullugu - nassuiarneqarpoq. Nassuiaat aalajangersakkanut marlunnut pineqartunut imarisamigut assinguvoq. Nassuiaatip illut assigiinngisitaartumik eqqissisimatitassanngortinneqarsinnaanerat periarfissippaa. Taamaalilluni illu tamarmi eqqissisimatitassanngortinneqarsinnaavoq. Imaappoq illup ilua silataalu. Eqqissisimatitsinermi aamma pineqarsinnaavoq illup silataa, taamaalillunilu illumik piginnittut atuisullu illup iluanik allannguisinnaallutik, tamanna silataanut sunniuteqanngippat. Nassuiaatip aammattaaq periarfissippaa illup ilaanik eqqissisimatitassanngortitsisinnaaneq. Taamaalilluni ilaannikkut illup ilaannaata eqqissisimatitassanngortinnissa naapertuussinnaavoq. Illup ilai taamaattut tassaasinnaapput matoqarfiit, ini, qaliaq, napasuliaq, iikkami qalipagaq assigisaaluunniit.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq inatsimmi 1980-imeersumi § 9, imm. 2-mik ingerlatitseqqiineruvoq.

Imm. 3-mi aalajangersakkap nassatarivaa, illumik eqqissisimatitassanngortitsineq illuinnarnut tunngasuunngimmat. Taamaalilluni illoqannginersat, naatsiiviit, quit, ungalut ilaalu ilanngullugit eqqissisimatitassanngortitsinermit ilaasinnaapput. Taamaatorli ilaatitsisoqassapat piumasaavoq avatanngiisit ataatsimoornermut ilaanissaat. Taamatut naliliineq imm. 1 naapertorlugu naliliinermit atasumik pissaaq.

Imm. 4-mut

Inatsisartut inatsisaanni pineqartumi sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutilit nassuiaaserneqanngillat. Nassuiaammi maanna ilanngunneqartumi taamaallaat piumasaqaat kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutilik, sumiiffimmut atassuserpaa, sumiiffik kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutilittut nalunaarsorumallugu. Sumiiffik taamaattoq eqqissisimatitassanngortinneqar-nissaanut imaluunniit allatut kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitaanissaanut apeqqutaavoq sumiiffiup pineqartup illersugaanissaa annertuumik pingaaruteqartuunersoq, tak. siunnersuummi § 24, imm. 1.

§ 3-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq.

Aalajangersakkap imm. 1-imi aalajangersarpaa, Naalackersuisut immikkorluinnaq pisoqartillugu, kiisalu inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik, patsitalersukkamik innersuussillutik, eqqissisimatitassanngortitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsinissamik Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu eqqarsaataagaluaq atorunnaarsissinnaagaat imaluunniit eqqissisimatitassanngortitsisimanermik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsisimanermik pioreersumik allannguisinnaallutik

atorunnaarsitsisinnaallutilluunniit. Aalajangersakkap taassuma tunuliaqutaa siunertaalu pillugit siunnersuummi nalinginnaasumik oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Oqaaseqatigiinni ”immikkorluinnaq pisoqartillugu” siunertarineqarpoq oqariartuutigissallugu, periafissaq taamaallaat atorineqartassamat immikkut pisariaqavitsillugu.

Oqaaseqatigiinni ”inuaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik, patsisitalersukkamik” siunertarineqarpoq oqariartuutigineqassasoq, naammangitsoq ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik innersuussinissaq aammali Naalakkersuisut tamanna patsisitalersortariaqaraat. Imm. 2–mi nassuiaatigineqarpoq qanoq inuaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut paasineqassanersut. Naalakkersuisut taamaalillutik pisussaatinneqassapput aalajangiinerminnik patsisitalersuinissamat, imm. 2-mi piumasaqaataasut naapertuuttut piviusunngortissimanerannut innersuussillutik.

Aammattaaq aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq, Naalakkersuisut aalajangiinerminni kulturikkut eriagisassap kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqassusianik, kulturikkut eriagisassap takornariaqarnermut atatillugu periafissariunnagaanik aamma eqqissimatitsinnginnerup allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinnginnerup kingunerisassaanik naliliissasut, suliffeqarfiup pineqartup inuaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartuunerarneqarneranut naleqqiussillutik. Tassuunakkut nalunaarutigineqarpoq, Naalakkersuisut taamatut naliliinissamat pisussaaffeqartut. Aammattaaq erseqqissarneqarpoq eqqissimatitsinissamik allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinissamik eqqarsaatigineqartup piviusunngortinnissaanut ilisimatusarnikkut naleqartitaannaat pinnagit aammali allatigut naleqartitat ilaasinnaammata, tamatumunnga ilanngullugit aningaasaqarnikkut nalillit. Taamaalilluni kulturikkut eriagisassaq aammattaaq isiginiarneqarsinnaavoq takornariaqarnermut atatillugu aningaasaqarnikkut naleqartunik pilersitsissutaasinnaasutut.

Kulturikkut eriagisassap kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqassusianik naliliinermut ilaatigut ilaassapput kulturikkut eriagisassanik assingusunik allami peqarnersoq, kulturikkut eriagisassap qanoq issusia aamma kulturikkut eriagisassap oqaluttuarisaanermut pingaarutaa.

Kulturikkut eriagisassap takornariaqarnikkut periafissarisaanik naliliinermut ilaatigut ilaassapput kulturikkut eriagisassap ilisimatusarnermut pingaarutaa, aserfallassimassusia, kulturikkut eriagisassap avatangiisai takuneqarsinnaasut aamma kulturikkut eriagisassap tikinneqarsinnaassusia kiisalu misigisaqartitsinikkut aningaasaqarnermut naleqassuserisinnaasaa.

Eqqissimatitsinnginnerup allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinnginnerup ki-ngunerisassaanik naliliinermut ilaatigut ilaassapput, eqqissimatitsinnginnerup allatulluunniit kulturikkut kingornussatut illersuinnginnerup Kalaallit Nunaata isigineqarneranut naleqqiullugu kingunerisas-

saanik naliliineq. Tamanna pingaaruteqarsinnaavoq Kalaallit Nunaata kulturikkut eriagisassanik illersuineranut naleqqiullugu nunarsuaq tamakkerlugu uppernassusianut, tamannalu nittarsaassiniarnerup ajornakusoornerulerneranik iluseqartunik takornariaqarnermut malittaasunik sunniuteqarsinnaavoq.

Suliffeqarfiup inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartuunerarneqartup inuiaqatigiinnut pingaarutaanik naliliineranut apeqqutaassaaq immikkoortut pingasut imm. 2-mi taaneqartut arlaat suna pineqarnerisq.

Imm. 2-mut

Imm. 2-mi allaaserineqarpoq suut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartutut isigineqassanersut. Taakkua pingasunngorlugit avinnissaat siunertamut naapertuuttut isigineqarpoq.

Siullertut pineqarpoq eqqissisimatitsinerup allatulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinerup inuiaqatigiit nukissamik ataavartumik pilersorneqarnissaannut akornusiinerat. "Inuiaqatigiit" paasineqassapput tassaasut inuiaqatigiit kalaallit ataatsimut isigalugit. Tamatuma akornusinnigilaa nukissamik ataavartumik pilersuinissamik qularnaariniarnerup nunap ilaani killilimmi pinissaa, taamaallaalli ataavartumik nukissiornerup inuiaqatigiit kalaallit ataatsimut isigalugit sunniuteqarfigisinnaassavai.

Aappaattut pineqarpoq, inuiaqatigiit pinngortitaq pissutigalugu ajunaarnersuit malitsigisinnaasaannut illersornissaasa isumannaarnissaannik kissaateqarnek. Tamatumani assersuutigalugu pineqarsinnaapput sapsuornerit assigisaallu. Tamatumani "inuiaqatigiit" tassaapput inuiaqatigiit kalaallit ataatsimut isigalugit. Siuliani pineqartututulli aammattaaq nunap ilaani killilimmi pinngortitaq pissutigalugu ajunaarnerit malitsigisaannut illersuinissaq matumani pineqarsinnaavoq, taamaaliorneq inuiaqatigiit kalaallit ataatsimut isigalugit pingaaruteqartuuppat. Aammami ingerlatsinerit taamaattut imminerminni sumiiffinnut aalajangersimasunut killiligaasussaasapput.

Pingajuattut pineqarpoq, inuutissarsiornikkut suliffeqarfinnik pilersitsinissamik imaluunniit pioreersunik annertusaanissamik kissaateqarnek, tamanna inuiaqatigiit ineriartortinneqarnerannut ataatsimoortumik isiginneriaaseqarluni pingaaruteqartutut oqaatigineqarsinnaappat. Suliffeqarfimmik pilersitsinissamik imaluunniit pioreersumik annertusaanissamik kissaateqarnermut aammattaaq ilaasinnaapput pilersitsinissaq pioreersumilluunniit annertusaanissaq siunertaralugu misissuinissamik piareersaanissamillu kissaateqarnek. Immikkut isigalugu apeqqutaanngilaq suliffeqarfik pineqartoq niuernerpalaartumik ingerlatsinikkut ingerlasinnaassanersq.

Inuutissarsiornikkut suliffeqarfinnut naleqqiullugu piumasaqaatit marluupput, tamarmik piviusunngortinneqartussat, suliffeqarfik pineqartoq inuiaqatigiit ineriartortinneqarnerannut ataatsimoortumik isiginneriaaseqarluni pingaaruteqartutut isigineqassappat.

Siullermik suliffeqarfik inuiaqatigiinnut iluanaarutaasinnaasunik annertuunik pilersitsissaaq. Taamaalilluni oqaaseqatigiit atorneqartut aallaavigalugit suliffeqarfiup angissusia imminermi apeqqutaanngilaq, kisiannili suliffeqarfiup pilersinneqarnerata allinerataluunniit kingunerisaanik inuiaqatigiinnut iluanaarutaasussat annertussusaat apeqqutaassallutik. Oqaasertaliinikkut aammattaaq siunertarineqarpoq, iluanaarutit tassaasinnaasut aningaasaqarnikkut allatigulluunniit iluanaarutit. Aammattaaq oqaasertaliussat ima paasineqassapput iluanaaruteqarneq piffissamut qaninnerusumut ungasinnerusumulluunniit tunngasuusinnaasoq. Inuiaqatigiinnut annertuumik iluanaarutaasoq nunamut tamarmut atuuttutut isigisariaqanngilaq, aammali nunap immikkoortuanut sumiiffinnulluunniit ataasiakkaanut atuussinnaalluni, kisiannili ataatsimut isigalugu inuiaqatigiinnut annertuumik iluanaarutaanissaa isiginiarneqartuassaaq.

Inuutissarsiornikkut suliffeqarfinnut atatillugu piumasagaataasut aappaat piviusunngortittariaqartoq tassaavoq, piumasarineqarmat suliffeqarfiup sumiiffimmi allami kulturikkut eriagisassanik eqquiffiunngitsumi annertuunik aningaasartuuteqarneroqqaarani ingerlannissaa ajornarpat. Piumasagaatip taassuma ersersippaa, kulturikkut eriagisassanik illersuineq eqqorneqassanngitsaq, suliffeqarfik annertuunik aningaasartuuteqarneroqqaarani sumiiffimmi allami, kulturikkullu eriagisassanik eqquiffiunngitsumi ingerlanneqarsinnaappat. Annertuunik aningaasartuuteqarnerunerup nalilernerani, aningaasartuutit aningaasartaat aamma aningaasartuutit suliffeqarfimmik pilersitsinissamik alliliinis-samilluunniit pilersaarutip tamarmi aningaasartuutitassaanut naleqqiullugit ilaatinneqarsinnaapput.

Imm. 3-mut

Imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni pisariaqarluinnartunik innersuussillutik aalajangiissagunik, Naalakkersuisut aalajangiinerminnut atatillugu aalajangiutissagaat, qanoq iliorluni ilutigisaanik kulturikkut eriagisassaaq, ilisimasat paasissutissallu kulturikkut eriagisassap imarisai ilanngullugit illersorneqarsinnaasumik uppersaasersorneqassanersoq. Tamanna § 1, imm. 5-imi aalajangersakkap malitsigaa, tassani aalajangerneqarmat, Inatsisartut inatsisaata innimigisassat taamaattut mianerissagai. Taamaammat aalajangersakkami § 1, imm. 5 innersuunneqarportaaq.

Oqaaseqatigiit "illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuineq" oqariartuutigaat, sapinngisamik uppersaasersuisoqassasoq ilisimasat paasissutissallu kulturikkut eriagisassap imarisaasa misissornissaat, nalunaarsornissaat toqqorneqarnissaallu qularnaarlugit, tammartussaajunnaarlugillu. Ulluinnarni illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuinerup qanoq paasineqarnissaanut apeqqutaassapput suliamiit suliamut pissutsit tigussaasut. Taamaalilluni qanganitsanut eriagisassanut imaalliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut, illunut imaluunniit sumiiffinnut kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunut naleqqiullugu sorpiaat piumasarineqarsinnaanerat assigiinngissaqaaq.

Aalajangersakkami aammattaaq aalajangiunneqarpoq, Naalackersuisut aalajangiinermi pingaartissagaat kulturikkut eriagisap kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqassusia, aamma iliuusissat kulturikkut eriagisap illersorneqarsinnaasumik uppersaasersorneqarnissaanut pisariaqartutut isigisamik qanoq ittuunissaat qanorlu annertutiginissaat. Tassuunakkut aalajangiunneqarpoq aalajangiinermi pingaaruteqassutsimik naliliinissaq ilaassasoq, taamaalillunilu sumiiffimmi kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaaruteqartumi qanganitsat eriagisassat imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut tamarmik assigiimmik sukumiissusilimmik uppersaasersortariaassanngillat. Aammattaaq aningaasartuutissat nalilernissaat ilaassaaq, taamaalillunilu uppersaasersuinermt aningaasartuutissat eriagisassap pingaaruteqassusianut naleqqiunneqassallutik.

Siunnersuummi § 8, imm. 1-imi, § 20, imm. 1-imi aamma § 26, imm. 1-imi ersittut Naalackersuisut aalajangiinerat Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu tamanna pillugu inassuteqareerneratigut pisassaaq, imaappoq NKA aammattaaq inassuteqaammini pingaaruteqassutsimik atatillugu piumasaqaatinik ilanngussaqaarsinnaavoq, taamaalilluni uppersaasersuilluni suliniutit aamma ingerlanniakkat, Naalackersuisut eqqissimatitsinissatut eqqarsaammik allatulluunniit kulturikkut kingornussamik illersuiniarluni iliuusissatut eqqarsaataasumik tunuartsisariaqalernerannut pissutaasut akornanni kipungasoqaleqqunagu. Ulluinnarni imaappoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu inassuteqaataa Naalackersuisunut nassiunneqassasoq Kultureqarnermt Naalackersuisoqarfik aqutigalugu, taassumalu saqqummiussinnginnermini naalackersuisoqarfiit ataasiakkaat tusarniaavigissavai, tamanna pillugu tunaartarisassat naapertorlugit. Periusissanut malittarisassani aammattaaq ersippoq, suliassat taamaattut Naalackersuisunut saqqummiutinnginnerini Kulturikkut kingornussat pillugit Siunnersuisartoqatigiinnut saqqummiunneqqaassasut.

Imm. 3-mi aalajangersakkami aammattaaq ersippoq, illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuinissamut Naalackersuisut aalajangiussaannut aningaasartuutigisaat uppersaasikkat sanaartortitsisumit imaluunniit suliffeqarfimmut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni pisariaqarlunnartutut isigineqarluni pilersinneqartussamut akisussaasumit akilerneqassasut. Tamanna Inatsisartut inatsissaanni maanna atuuttumi tunngavimmut naapertuuppoq, taanna malillugu sanaartortitsisoq imaluunniit assaanermik misissueqqaarnermilluunniit akiliisussa q misissueqqaarnermt assaanermullu atatillugu qanganisarsiornikkut naliliinermut, misissuinermt aningaasartuutit akiliisaaq.

Kiisalu aalajangersakkami ersippoq, Naalackersuisut aalajangiinermiinnut atatillugu piumasaqaatinik annertunerusunik aalajangiisinnaasut. Piumasaqaatit annertunerusunut imm. 3-mi imarisaasunut allanut naleqqiunneqassapput, tassani pineqarluni illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuinissaq aamma aningaasartuutit kimit akilerneqarnissaannik aalajangersakkat, Naalackersuisut illersorneqarsinnaasumik uppersaasersuinissamik aalajangiineranni iliuusissanut atatillugu. Piumasaqaatit annertunerusunut tassaasinnaapput iliuusissatut aalajangiussap piviusunngortinniarnernut atatillugu piumasaqaatit imaluunniit piumasaqaatit allat Naalackersuisut aalajangiussaannut pissusissamisuuginnartumik ilaasut.

§ 4-mut

§ 4-mi aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 3-mik nikisinnagu ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaalli aalajangersakkami oqaaseqatigiit kingulliit peerneqarput.

Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 3-p naggataatungaani aalajangersagaq aalajangiivoq, kapitalimi tassani qanganitsat eriagissassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut pillugit malittarisassat aammattaaq illunut ukiut 100-t sinnerlugit pisoqaassusilinnut atorneqanngitsunullu atuuttut. Illut eqqissisimatitassanngortittarneri pillugit malittarisassat, illut pillugit kapitalimut ataatsimut katersornissaat siunertamut naapertuuttut isigineqarpoq.

Oqaatigineqassaaq takussaasuunissamik piumasaqaat, inatsimmi 1980-imeersumi atuuttoq, maanna inatsimmi ilaatinneqanngimmat. Inatsimmi takussaasuunissaq piumasarineqanngilaq, tassani piumasaqaammut tamatigoortorujussuarmik naliliinissaq tunngaviuvoq, tamatumunngalu suliamut tunngatillugu isiginneriaaseq sorleq aallaaviunersoq apeqqutaasarpoq.

Ilanngullugu oqaatigineqassaaq qanganitsanut eriagisassanut imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut aammattaaq ilaammata qanganitsat eriagisassat imartatsinniittut. Inatsimmi 1980-imeersumi § 6 naapertorlugu qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunuk immap naqqani nassaarineqartunik qanganisarsiornikkut misissuisoqarsinnaavoq. Inatsisartut inatsisaanni maannamut atuuttumi § 3-mi qanganitsat eriagisat immamiittut aammattaaq nassuiaammut ilaapput, taamaalillunilu tamanna pillugu immikkut aalajangersagaliornissaq pisariaqarani. Akerlianilli angallatit umiarsuillu umiarnikut, umiarsuit usii nassaallu (tigussaasut), katersugaasiveqarnermut inatsimmi pineqartunut ilaapput.

§ 5-imut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni maannamut atuuttumi § 2, imm. 2 aamma § 5 tunngavigalugit suliaavoq. Taamaattoq Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi § 2, imm. 2-mi nunasiaalernermit naleqqiullugu piffissamik killiliineq, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu inassuteqarneratigut ingerlateqqinneqanngilaq.

Aalajangersagaq imm. 1-imi qanganitsanut eriagisassanut imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut ingerlaannartumik eqqissisimatitaasunut (ulluinnarni pissusiusut malillugit (de facto) eqqissisimatitsinertut taaneqartartunut) tunngasumik imaqarpoq. Aalaalajangersakkami imm. 2-mi pineqarput eqqissisimatitsinerit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu eqqissisimatitassanngortitsilluni suliarisassanngortitsineratigut eqqissisimatitsinerit (eqqissisimatitsinernik toqqarneqarsinnaasunik (fakultativ) taaneqartartut). Aalajangersakkap imm. 3-mi pivai Naalakkersuisut, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu inassuteqareerneratigut, qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannaq

peerneqarsinnaanngitsunik eqqissimatitsinissaq pillugu aalajangersagaliorsinnaaner-
rat, taakkununnga ilanngullugit eqqissimatitsinissamut piumasaqaatit.

Imm. 1-imut

Qanganitsat eriagisassat ingerlaannartumik eqqissimatitaaner at isumaqarpoq, eqqissimatitsinissamut ingerlatsinermut inatsisiliorneq naapertorlugu aalajangeeqqartoqarnissaa piumasaqaataanngitsoq. Taamaattorli qanganitsap eriagisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup, Inatsisartut inatsisaanni tamanna pillugu aalajangersakkat naapertorlugit eqqissimatitaanera eqqortuunersoq apeqquserneqassappat, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu ingerlatsinermut inatsisiliorneq naapertorlugu tamanna pillugu aalajangiisussaassaaq. Tamannalu siunnersuummi § 31-mi malittarisassaq naapertorlugu naammagittaalliuutigineqarsinnaassaaq.

Ingerlaannartumik eqqissimatitsinissamut ilaatigut apeqqutaavoq qanganitsap eriagisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup suussusia ilaatigullu qanoq pisoqaatiginera, tamannalu ukiumut 1900-mut atavoq. Inatsimmi atuuttumi § 2, imm. 2-mi, 5-imut naleqqiussami nunap nunasiaalerner piffissaliinermut piumasaqaatit atorneqarpoq. Qanganitsap eriagisassap Kalaallit Nunaanni sumiinnera apeqqutaatillugu tamatumani ukiut assigiinngitsut marluk atorneqarput. Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu siunnersuutigaa tamanna allanngortinneqassasoq ukiorlu 1900 atorneqalissasoq. Tamatumunnga tunngavilersuutit pillugit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tusarniaanermut akissutaanut oqaaseqaasiussat innersuunneqarput. Ikaarsaariarnermi ajornartorsiutaajunnartunut tunngatillugu siunnersuummi § 34-mi naggatit aappaannut oqaaseqaatit innersuunneqarput.

Aalajangersakkami aalajangiunneqarpoq qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut 1900-p siornaneersut, taakkununnga ilanngullugit illukut, nunaqarfik, ilerriit aamma iliveqarfiit eqqissimatitaasut. Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi aalajangersakkamut assingusumut (§ 5, imm. 2) oqaaseqaatini assersuusiorderup, inatsisip oqaasertanut ilanngunnissaa, siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq. Aammattaaq siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq oqaatigissallugu, ilerriit 1900 siornaneersut kingornaneersullu nunaannarmiittut aammattaaq eqqissimatitaapput. Tamatuma siunertaraa innuttaasunut takornarianullu erseqqissarumaneqarmat, ilerriit nunaannarmiittut tamarmik eqqissimatitaaner at aqqisariaqartoq, tassami ilerriit nunaannarmiittut 1900-llu siornaneersut, naggammi siullermi aalajangersagaq pingaarneq aqutigalugu eqqissimatitaareerput.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkami aalajangerneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu tassaasoq qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aalajangersakkami eqqaaneqartut eqqissimatitaanissaat pillugu aalajangiisartoq. Uani pineqarpoq eqqissimatitsineq suliassanngortitseqqaarluni aalajangiiffigineqarsinnaasoq.

Tamatumunga atatillugu pingaartinneqarpoq, qanganitsap eriagisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup aalajangersimasup, oqaluttuarisaanikkut naleqassutsi pissutigalugu annertuumik pingaaruteqassusianik naliliinissamut atatillugu, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suliamut tunngasutigut ilisimasaqarnissaa.

Qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aalajangersakkami immikkut taaneqartut, nammineq piumassuseq naapertorlugu eqqissisimatinneqarsinnaasunut ilaapput, tassami qanganitsat eriagisassat taakku amerlaqaat. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut aalajangersakkami taaneqartut eqqissisimatitaanissaat pillugu aalajangiisinnaavoq, oqaluttuarisaanikkut naleqassusiat pissutigalugu ataavartinnissaat annertuumik pingaaruteqarpat. Tamatumani pineqarpoq, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut assersuutigalugu eqqissisimatinneqarsinnaasut, Kalaallit Nunaata imaluunniit sumiiffiit ataasiakkaat kulturikkut oqaluttuarisaanerannik imaluunniit kulturikkut kingornussaannik paasinninnissamut tapertaappata.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiinermini suliamut atatillugu naliliisinnaavoq piumasaqaatit aallaavigalugit, soorlu qanganitsap eriagisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup qanoq issusia pisoqaassusialu, qanganitsanut eriagisassanut imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut allanut attuumassuteqarnera, imminermini oqaluttuarisaanera, nunaminertamik atuinissamik maanna siunissamilu pilersaarutit aamma inuutissarsiornikkut soqutigisat.

Iliveqarfiit, iliveqarfiit atorunnaarsinneqartarnerat ilanngullugu, Iliveqarfiit pillugit Inatsisartut peqqussutaatigut malittarisassiunneqarput. Kisianni aalajangersagaq manna naapertorlugu iliveqarfitoqqap eqqissisimatinneqarnissaa pillugu aalajangiineq ajornanngilaq.

Sanaartukkat nalinginnaasumik imm. 1 naapertorlugu eqqissisimatitsisarnermut ilaapput, taamaattorli sanaartukkat ukioq 1900-mi kingusinneruskullu suliaasut imm. 2-mut ilaapput.

"Sanaartukkatut" paasineqassapput tassaasut inuit ingerlataqarsimanerisa amiakkui nuunneqarsinnaanngitsut tamarmik. Taakku nunap qaavaniissinnaapput iluaniillutilluunniit. Imaassinnaavoq nunap qalipaataata nikerarnerata imaluunniit qanoq issusiata ilimanarsisikkaa issunnguunnikunik qisoqartoq allanilluunniit sanaartornermi atortunik arrorsimasunik peqartoq imaluunniit tassaasinnaavoq ujarak qaarsumut ilisaq assersuutigalugu kuukkut ikaariaq sumiinnersoq nalunaaqutserniarlugu.

Imm. 3-mut

Siunertamut naapertuuttutut isigineqarpoq Naalakkersuisut, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu inassuteqaateqarnera naapertorlugu, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatinneqarnissaat, eqqissisimatitsinissamullu piumasaqaatissat pillugit

aalajangersagaliornissamut periarfissinneqarpata. Siunnersuummi tassunga assingusunik aammattaaq § 18, imm. 3-mi kiisalu § 24, imm. 5-imi aalajangersagaqarpoq illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit pillugit. Eqqissisimatitassanngortitsinisamut piumasaqaatini ilaatigut allaaserineqarsinnaapput, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut oqaluttuarisaanermut naleqassusiat pissutigalugu ataavartinnissaat annertuumik pingaaruteqartuunersoq nalilerniartillugu, pissutsit suut pingaartinneqassanersut.

*§ 6-*imut**

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni maannamut atuuttumi § 5 imm. 3-5 aamma § 6 tunngavigai.

Aalajangersakkap imarai eqqissisimatitsinerup inatsisitigut sunniutai.

Imm. 1-*imut*

Aalajangersagaq allangortinneqarani Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 5, imm. 3-mik i-ngerlatitseqqiineruvoq.

Aalajangersakkap naqissuserpaa qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut ajoquserneqaqqusaanngitsut, allanngorteqqusaanngitsut imaluunniit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit nuunneqaqqusaanngitsut. Tamatuma kinguneraa qanganitsani eriagisassani imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsuni taakkulu eqqaanni sanaartortoqaqqusaanngimmat, nunamik assallatsitserisoqaqqusaanngimmat, ikumatitsisoqaqqusaanngimmat, tupertortoqaqqusaanngimmat aamma igitassanik igitsisoqaqqusaanngimmat.

Imm. 2-*mut*.

Aalajangersagaq allangortinneqarani Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 5, imm. 5-*imik* ingerlatitseqqiineruvoq.

Aalajangersakkap naqissuserpaa qanganitsanit eriagisassaniit imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsuniit 2 meterisut ungasitsigisup iluani suugaluartunilluunniit ingerlatsisoqaqqusaanngitsoq. Aalajangersakkap siunertaraa qularnaassallugu qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut piaarinaatsoornikkut ajoquserneqannginnissaat, nunalerinermi, inuutissarsiornermi, sunngiffimmi allanillu ingerlatsinermi pisinnaasut aqqutigalugit, taamaattoq tak. siunnersuumi § 17. Taamaattoq aalajangersagaq, qanganitsap eriagisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup allanngutsaaliorneqarnissaanut, assersuutigalugu 2 meterit iluanni naanikut killorneqarsinnaanerannut, akornutaassanngilaq.

Nalilerneqarpoq qanganitsamit eriagisassamit imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsuniit 2 meterisut ungasitsigisup iluani suugaluartunilluunniit

ingerlatseqqusinnginneq, pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsinertut isigineqarsinnaanngitsuq. Qanganitsat eriajisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqaanni nunaminertamik atuisinnaatitaaneq qangali killilersugaavoq. 2 meterit iluanni iliuseqartoqaqqusinnginneq qanganitsap eriajisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup eqqaaniittumik nunamik atuisinnaatitaasunut tamanut atuuppoq. 2 meterit iluani iliuseqartoqaqqusinnginneq tamanut atuuppoq killilimmillu annertussuseqarluni.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 5, imm. 4-mik ataatsimik allannguilluni ingerlatitseqqiineruvoq. Nutaatut erseqqissarneqarpoq 2 meterimiit 20 meterisut ungasitsigisup iluani suugaluartunilluunniit ingerlatsisoqaqqussanngimmat, ingerlanneqarsinnaasut aalajangersakkami taaneqartut eqqaassanngikkaanni. Tamanna ullumikkut aalajangersakkap paasineqartarneranut ulluinnarnilu pissusaasunut naapertuuppoq.

Aalajangersakkap qularnaarpaa qanganitsat eriajisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatitassanngortitat qanittuini annertunerusumik sanaartortoqaannginnissaa, assersuutigalugu illunik aqqusinernillu. Ingerlanneqarsinnaasut akuerisanut ilaapput nunalerinikkut ingerlatsineq aqqusineeraliornerlu. Aqqusineeqqanik pilersitsinissaq akuerisaavoq, inuit qanganitsanik eriajisassanik imaaliallaannarlutik peerneqarsinnaanngitsunik tikitsisinnaanissaat siunertarlugu.

Nunalerinikkut ingerlatsinermut ilaapput nunap qaavaniit 15 cm tikillugu itissusilimmut nunap qaavanik nalimmatserineq, naggorissaaneq, naasussaliineq kiisalu nunatap ivigartortitsivittut atorneqarnera, ilaangillat assaanerit, assallatserinerit, 15 cm-nik itinerusumik nalimmatserineq, imaarsaaneq aamma ujaraajaaneq.

Nunalerinikkut ingerlatanut allanut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu akuersissuteqarsinnaavoq. Tamakku tassaasinnaapput 15 cm-nik itinerusumik nunap qaavani nalimmatserineq, imaarsaaneq aamma ujaraajaaneq. Aammattaaq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu akuersissuteqarsinnaavoq qanganitsat eriajisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut pillugit paasissutissanik nivinngaavinnik, eqqaavinnik allanillu ikkussinissamut qanganitsanut eriajisassanut imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut kikkulluunniit ornigussinnaanerannut iluaqutaasinnaasunik.

Inatsimmi 1980-imeersumi § 3-mi aalajangerneqarpoq suliffeqarfimmik sumilluunniit qanganitsanut eriajisassanut imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut annertuumik takussunarsaataasinnaasunik peqarnissaa inerteqqutaasoq. Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi inerteqquteqarneq erseqqissarneqarpoq aalajangerneqarluni nunalerinikkut ingerlatsinerinnaat akuerineqarsinnaasut. Nalilerneqarpoq oqaasertaanik allannguinerup sunniutigissanngikkaa, aalajangersakkap pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsinertut isigineqarnissaa, imaluunniit allatut oqaatigalugu

atuisinnaanermut pisinnaatitaaffiusinnaasunik akornusiisutut iluseqalinngitsoq. Sumiiffinni pineqartuni nunaminertanik atuneq qangaaniilli annikippoq, oqaasertaanillu allannguinerup siunertaraa, inatsisit ersarinnerunissaat, aalajangersakkap killilersuinerunissaa siunertarineqarani. Aammattaaq imm. 4-mi sanioqquatsinnaanissamut periarfissaqartitsivoq, atuisut ataasiakkaat artukkerulunneqarsinnaanerat pinngitsoortinniarlugu.

Imm. 4-mut

Aalajangersagaq inatsimmi atuuttumi § 6-imik allannguinerup ingerlatitseqqiineruvoq.

Aalajangersakkap imaraa sanioqquatsinissamut periarfissaq annertoq pisunut assigiinngitsunut arlalinnut sammitinneqarsinnaasoq. Aalajangersakkami qanganitsap eriagisassap imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup aalajangersimasup eqqissisimatitaanerata atorunnaarsinneqarsinnaanera periarfissinneqarpoq, assersuutigalugu qanganisaq eriagisassaq imaaliinnarlugu peerneqarsinnaanngitsoq aserorsimappat, imaluunniit nunami assaanermut atatillugu qanganisaq eriagisassaq nuunneqarpat. Aammattaaq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu imm. 3-mut naleqqiullugu immikkut akuersissutigisinnaavaa, sumiiffinni illersugassatut aalajanngiunneqartuni allanik ingerlatsisoqarsinnaanera. Taamaattoq oqaatigineqassaaq sanioqquatsinissamut periarfissaq suugaluartunulluunniit atorneqarsinnaasutut eqqarsaataanngimmat, taamaallaalli pisuni immikkut illuinnartuni aatsaat atorneqartassasoq takorluugaalluni, taamaaliornissaq pissutsit, tamatumani ilanngullugit inuussutissarsiornermut tunngasut, annertuumik pisariaqalersippassuk.

§ 7-imut

Aalajangersagaq inatsimmi atuuttumi § 7-imik annikitsumik allannguilluni ingerlatitseqqiineruvoq.

Imm. 1-imut

Imm. 1-imi aalajangersakkami aalajangerneqarpoq, atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut allatulluunniit nunaminertamik atuisinnaatitaasut, kommunalbestyrelsit, pisortani oqartussat sumiiffinnilu katersugaasiviit peqatigiiffiillu, nalinginnaasumik aalajangersimasumilluunniit eqqissisimatitsinissaq ataavartitsinissarlunniit siunertarlugu isumagisaqartut, qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik eqqissisimatitassangortitsinissaq pillugu suliassanik, kiisalu taakkuninnga allangortitsinissamik atorunnaarsitsinissamillunniit suliassanik saqqummiisinnaasut.

Atuisut ilaatinneqarput, aalajangersakkami matumani ilaatinneqartut qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatitaaneri, nunaminertamik tunineqarsimanerup allatulluunniit nunaminertamik atuisinnaatitaanerup atornissaanut sunniuteqarsinnaammata. Taamaattumik

nunaminertamik pineqartumik uppernarsaatissaqarnatik atuisut allat, taamaalillutillu eqqissisimatitassanngortitsinissamik suliami soqutigisaqartuunngitsut, akuusinnaatitaanngillat. Atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut tassaapput innuttaasut, suliffeqarfiit allalluunniit, qanganitsap eriagisassap imaaliillaannarlugu peerneqarsinnaangitsup inissisimaffigisaanik nunaminertamik tunineqarsimasut. Nutaatut ilanngunneqarput atuisut nunaminertanik allatut atuisinnaatitaasut. Ilangussaq ilanngunneqarpoq pissutigalugu, atuinissamut pisinnaatitaasoqarmat nunaminertamik tunineqarsimasutut nalunaarsorsimanissamik piunasaqaatip nutarfasissuunera pissutigalugu sulii nalunaarsorneqanngitsunik.

Kommunalbestyrelsit sumiiffinni oqartussani qaffasinnerpaatut sumiiffinnullu nunaminertanik pilersaarusiortutut inissisimanertik pissutigalugu ilaatinneqarput. Pisortani oqartussat ilanngunneqarput suliassanillu saqqummiisinnaatitaallutik, nuna tamakkerlugu mianerisassat arlaqartut isumagisaramikkit, soorlu inuussutissarsiornermut atatillugu mianerisassat aamma sanaartukkanut annertunerusunut, timitalimmik pilersaarusiornermut il.il. atatillugu mianerisassat.

Aammattaaq nutaatut peqatigiiffiit nalinginnaasumik aalajangersimasumilluunniit eqqissisimatitsinissaq ataavartitsinissarlunniit siunertarlugu isumagisaqartut ilanngunneqarput. Aalajangersakkat assingusut siunnersuummi § 19, imm. 1-imi aamma § 25, imm. 1-imi allaqqapput, illunut sumiiffinnullu kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunut tunngasut.

Inatsimmi atuuttumi aalajangersagaavoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu eqqissisimatitsinissaq pillugu namminneq suliassanngortitsinissaasoq. Aalajangersagaq inatsimmut siornatigut atuuttumut naleqqiullugu nutaajuvoq, tassa eqqissisimatitsinissamik inatsit atuuttoq imaqarmat aalajangersakkamik qanganitsanik eriagisassanik imaaliinnarlugu peerneqarsinnaanngitsunik ingerlaannartumik eqqissisimatitassanngortitsissutaasussamik. Tamanna pissutigalugu kikkut eqqissisimatitassanngortitsinissaq siunertarlugu suliamik saqqummiisinaanerat pillugu aalajangersagaqanngilaq.

Imm. 2-mut

Aalajangersarneqarpoq qanganitsat eriagisassat imaaliillaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut eqqissisimatitassanngortinneqarnissaat kiisalu tamatuminnga allanngortitsinissaq imaluunniit atorunnaarsitsinissaq pillugit Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiisassasoq.

Nutaatut siunnersuutigineqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiinermut atatillugu piunasaqaatinik aalajangiisinnaatitaassasoq.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami imm. 3-mi Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu eqqissisimatitassanngortitsiniarluni suliassamik suliarinninneranut atatillugu tusarniaasoqarnissaa piunasaqarpoq.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialalu eqqissisimatitsinissamik suliaq pillugu isumminnginnerani atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut allatulluunniit nunaminertamik atuisinnaatitaasut, kommunimi qanganitsap eriagisassap imaaliillaannarlugu peerneqarsinnaanngitsup inissisimaffigisaani kommunalbestyrelsi, Naalakkersuisut allallu pineqartumut soqutigisallit ilisimatinneqassapput tusarniaavigineqarlutillu. Tamanut ilisimatitsineq pisinnaavoq tusagassiuutitigut naapertuuttut allakkiamik ikkussinikkut. Atuisut nunaminertamik tunineqarnikut allatulluunniit nunaminertamik atuisinnaatitaasut, kommunalbestyrelsip, Naalakkersuisut suliamullu attuumassuteqartut naapertuuttut allat ilisimatinnerat toqqaannartumik allakkatigut pissaaq.

Tusarniaanissamat piffissaliussap qaammatinik 3-nik sivilissuseqartinnerata siunertaraa qularnaassallugu, attuumassuteqartut tamarmik suliamut tunngatillugu oqaaseqaateqarnissaminut naammaginartumik periarfissaqarinnissaat.

Suliani maannakkut ingerlasuni iluaqutaasinnaavoq inuit naapertuuttut allat tusarniaaviginissaat, soorlu eqqaamiut, nunaminertamik pilersaarusiornermut oqartussaasut peqatigiifiit allallu. Nutaatut ilanngunneqarpoq, nunaminertamik tunineqarsimannikkaluarlutik allatut atuisinnaatitaasut aamma Naalakkersuisut pinngitsooratik tusarniaavigineqassasut. Atuisut nunaminertamik allatut atuisinnaanermik piginnaatitaasut pillugit imm. 1-imut oqaaseqaatit innersuunneqarput. Naalakkersuisut pinngitsoorani tusarniaavigineqartussanut ilanngunneqarput naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat eqqissisimatitsinissamik sulianut assigiinngitsunut malinnaanissaaannut periarfissikkumallugit, tassuunakkullu aamma oqaaseqaateqarnissaaannut periarfissikkumallugit, tamatumani ilanngullugit eqqissimatitsinissamik eqqarsaataasut inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunut akerliussinnaanerat pillugu uparuaanerujunnartut.

Imm. 4-mut

Aalajangersakkap qulakkiissavaa eqqissisimatitassanngortitsinissamik suliassamat ingerlasumut imaluunniit eqqissisimatitassanngortitsinermik allannguinissaq imaluunniit atortuujunnaarsitsinissaq pillugu suliamut tunngatillugu illut imaluunniit sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit allanngortinneqannginnissaat imaluunniit ilusaannik allannguisoqannginnissaa. Tamanna peqqutigalugu erseqqissarneqarpoq, eqqissisimatitassanngortitsinissamik suliamut akornutaasumik ajornartorsiortitsinissamilluunniit allannguisoqassanngitsoq.

Aalajangersakkami naggatit aappaanni aalajangerneqarpoq, ilisimatitsinissap naggammi siullermi eqqaaneqartup kingunerisassai aatsitassarsiornermut aamma sikumik imermillu isumalluutitut tunngasuni misissueqqaarnissamat, ujarlernissamat atuisinnaanermullu akuersissutaareersunut, kiisalu erngup nukinganik nukissiorfiliornernut taamatullu taakkununga atasumik misissueqqaarnernut atuutissanngitsut. Sanioqutitsinissaanermik aalajangersagaq taanna pisariaqartut isigineqarpoq, Namminersorlutik Oqartussat akuersissutinik pigisaqartunut taaneqartunut taarsiisussatut akisussaataaannissaat pinngitsoorumallugu.

Akuersissutaareersunut atatillugu oqaatigineqassaaq, imm. 4-mi aalajangersakkap akornusinnigikkaa, kingusinnerusukkut eqqissisimatitsinissaq pillugu aalajangiisoqarsinnaanera. Tassuunakkut pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut pigeriigaannik killilersuisoqassappat, ajornartorsiut tamanna pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu inatsilornermi malittarisassat naapertorlugit aaqiivigineqassaaq. Tamanna pillugu aammattaaq siunnersuummi § 30 innersuunneqarpoq.

§ 8-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq siunnersuummilu § 1, imm. 4 aamma 5 kiisalu § 3-mut atasuulluni.

Imm.1-imut

Aalajangersakkap aalajangerpaa, eqqissisimatitsinermut atatillugu tusarniaanermi, eqqissisimatitsinissamik pilersaaruteqarneq inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunut akerliusutut patsisitalersukkamik isummerfigineqarpat, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suliaq Naalakkersuisunut aalajangiiffigisassatut saqqummiutis-sagaa.

Oqaaseqatigiit "patsisissaqartumik akerliusoq, tak. § 3" siunertaraat, uparuaassuteqartup uparuaanini, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik tunngaviliinissamut piumasaaqatit § 3-mi taaneqartut piviusunngortinnissaannik patsisitalersussagaa. Erseqqarippat uparuaaneq akornusersuiniarnerinnaasoq, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suliamik Naalakkersuisunut saqqummiussinissamut pisussaaffeqanngilaq. Aalajangerneq tamanna pineqartup siunnersuummi § 31 malillugu Naalakkersuisunut maalaarutigisinnaavaa.

Oqaaseqatigiit "eqqissisimatitassanngortitsinissamik eqqarsaateqarneq imaluunniit eqqissisimatitassanngortitamik pioreersumik atuutsitsiinnarnissamik allannguinnissamilluunniit eqqarsaateqarneq" takutippaat, eqqissisimatitassanngortitsinissamik eqqarsaatigineqartunut aamma eqqissimatitsinernik atuutereersunuk atuutitsiinnarnissamik allannguinnissamilluunniit eqqarsaateqarnermut naleqqiullugu uparuaasoqarsinnaasoq.

Naggatit aappaanni aalajangerneqarpoq suliaq Naalakkersuisunut saqqummiunneqannginnerani Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinnut oqaaseqateqarfigitissagaa. Tassunga atatillugu naggatit pingajuanni aalajangerneqarpoq, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinnut saqqummiussinermi, tamatumalu kingorna suliap Naalakkersuisunut ingerlateqqinnerani, ilanngullugit tunniutissagai, eqqissisimatitassanngortitsinissamik suliap aalajangiiviginissaanut inassuteqaatini aamma Naalakkersuisut eqqissisimatitsinissamik eqqarsaataagaluq tunuartillugu

imaluunniit eqqissimatitsineroreersoq allanngortillugu atorunnaarsillugulluunniit aalajangiissagaluarpata, qanganitsap eriagisassap isumannaatsumik uppersaasorsorneqarnissanut pisariaqartumik iliuusissatut inassuteqaatini. Tassuunakkut siunertarineqarpoq Naalakkersuisut aalajangiinissaminut sapinngisamik pitsaanerpaamik tunngavissinnissaat.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkap aalajangerpaa, Naalakkersuisut eqqissimatitsinissamik imaluunniit eqqissimatitsinermik pioreersumik atuutsitsiinnarnissamik allannguissamilluunniit aalajangiissagaluarunik malittarisassanik § 6, imm. 1-3-miittunik sanioqputitsisinnaasut. Taamaasilluni assersuutigalugu Naalakkersuisut aalajangiisinnaapput eqqissimatitaaq tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit nuunneqarsinnaasooq, nunalerinermut tunngasunik 20 meterit iluanni ingerlatsisoqarsinnaasooq, imaluunniit 2 meterinik killeqartitsineq sanioqqunneqarsinnaasooq. Soorunami taamatut sanioqqussinissat pissutsinik immikkut ittunik tunngaveqartariaqarput. Imaassinnaavoq sanioqputitsisinnaanermik periarfissap ilaanneeriarluni, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit eqqissimatitsinermik atorunnaarsitsinissaq pisariaarutsissagaa.

§ 9-mut

Aalajangersakkap Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 7, imm. 4 taarserpaa, tassani aalajangersarneqarpoq eqqissimatitsinissamik aalajangiinerit ingerlaannartumik Namminersorlutik Oqartussat nittartagaatigut tamanut saqqummiunneqartassasut.

Aalajangersagaq imarisamigut illut eqqissimatitaanerata aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit eqqissimatitaanerata allatullu kulturikkut kingornussatut illersugaanerata pillugu aalajangersakkanut siunnersuummi § 21-mi aamma § 27-miittunut assinguvoq. Taamaalilluni malittarisassat taakku naleqqussarneqarput.

Aalajangersakkami imm. 1-imi aalajangerneqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu eqqissimatitsinerit aamma taakkuninnga allannguinerit atorunnaarsitsinerillu tamanna pillugu aalajangiinerimiit ullut 14-it qaangiutsinnagit tamanut saqqummiutissagai aamma piginnittoq, atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut allatulluunniit atuisinnaatitaasut aamma kommuni qanganitsap eriagisassap inissisimaffigisaa, kiisalu pineqartumut soqutiginnittut allat toqqaannartumik ilisimatinneqassasut.

Tamanut saqqummiussineq pissaaq pisinnaatitaaffinnik pigisaqarunnartut tamarmik aalajangiinermik paasinninnissaat periafissikkumallugu.

Aalajangersakkami imm. 2-mi aalajangiunneqarpoq, sumiiffimmut qanganitsap eriagisassap inissisimaffigisaanut pisinnaatitaanermik pigisaqartunit tamanit,

eqqissisimatitsineq ataqqineqassasoq, pisinnaatitaanerup qanga atuutilersimanera apeqqutaatinnagu.

§ 10-mut

Aalajangersakkami ilutsimik allannguini Inatsisartut inatsisaat atuuttoq taassanilu § 8 ingerlatitseqqinneqarpoq, taamaallaat, imm. 1-imik aamma imm. 3-mik iluarsiiisoqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu siunnersuuteqarneratigut, erseqqissarneqarpoq qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsut eqqissisimatitaasut ilisimaneqartut nalunaarsorneqassasut.

Imm. 1-imi ”qanganitsat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsut allattorsimaffii, soorlu eriagisassat qanganitsat suut eqqissisimatitaaneri” allanngortsinneqarpoq ”qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsut eqqissisimatitaasut ilisimaneqartut tamaasa nalunaarsussavai, matumani ilanngullugit eqqissisimatitassanngortitsinermut piumasaqaataasut”. Allannguinermi siunertarineqarpoq eqqanaassallugu taamaallaat qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsut ilisimaneqartut nalunaarsorneqarnissaat tassami nalunaarsuutaasinnaasut allat tamanut soqutiginaateqanngimmata. Ilanngullugu nalunaarsuinermi siunertamut tulluuttuorineqarpoq eqqissisimatitsinermut ataasiakkaanut suut piumasaqaataanersut ersersinneqarnissaat.

Imm. 3-mi oqaaseq ”pingaarnarpaat” - oqaatsimik ”pingaaruteqartut”-mik taarserneqarpoq. Tamatumani siunertarineqarpoq qanganitsat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsut eqqissisimatitaasut amerlanerit aserfallatsaalineqarnissaat tamannalu ullumikkut ingerlatsinermut atuuttumut naapertuuppoq.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkap matuma inatsimmi 1980-imeersumi § 2-mi Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nalunaarsuinissamut pisussaaffilerneqarsimanera ingerlateqqinneqartussanngortsippaa. Katersugaasiveqarneq pillugu inatsisit naapertorlugit paasissutissatut nalunaarsukkat tamanit atorneqarsinnaasussaassapput.

Imm. 2-mut

Malugeqquneqarpoq imm. 2-mi aalajangersagaq inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu nutaajummat.

Imm. 2-mi Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsunik eqqissisimatitanik nakkutiginninnissamut pisussaatinneqarpoq. Nakkutiginninnissamut pisussaaffik tamakkiisuunngilaq siunertamulli aningaasaliissutaasut naapertorlugit ingerlatsinissamut pisussaaffiliilluni. Kaammattuutigineqarpoq nakkutilliisarnissaq kommuninik, peqatigiiffinnik, sumiiffinni katersugaasivinnik allanillu

suleqatiginninnikkut pisassasoq. Aalajangersakkap, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik aserfallatsaaliinermut, misissuineranut assaanernulluunniit aningaasartuutissanik aningaasaateqarfinnut imaluunniit allanut avataaniit aningaasaliisinnaasunut qinnuteqartarsinnaanera, ajornartsinngilaa.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu nakkutilliinissamut pisussaatsinneqarnera annertusisatut paasisariaqarpoq tamatumanimi ilaatigut aserfallatsaaliinerit, ivikkanik killuinerit, nunap sissallu neriorneqarnerannut pinaveersaartitsinerit, ungalulersuinerit aamma allagartalersuinerit pisussaaffittut ilanngussuunneqarmata. Aserfallatsaaliineq ilaatigut pissutsini immikkuullarissuni aamma qanganitsanik imaaliinarlugit peerneqarsinnaanngitsunik atorunnaarsitsinernik nuussinernilluunniit kinguneqartsinneqarsinnaavoq.

Imm. 3-mut

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu qanganitsat eqqissisimatitat sorliit pingaartsinneqarnissaat aalajangersartassavaa. Taamatut aalajangersaanermi qanganitsat eriagisassat aserfallassimassusaat, oqaluttuarisaanermi pingaaruteqassusaat, eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut pioreersut allat taamaattut amerlassusaat, aalajangersimasuni sumiiffimmiinnermikkut periarfissarititaat pissutsillu allat tunngavigineqarsinnaapput.

§ 11-mut

Inatsisartut inatsisaata atuuttup § 9-ata aalajangersagartaasa ilusaanik allannguianani ingerlatitseqqiineruvoq imarisaali pingasunik allannguiffiuvoq.

Allannguummi siullermi imm. 1-imi oqaatsip ”paasisutissallu” siornatigut oqaatsit ”aamma ilisimasat” ilanngunneqarput. Taamaaliornermi siunertarineqarpoq erseqqissassallugu qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut taakkualu pillugit ilisimasat paasisutissallu kinguaajusunut ingerlateqqinneqarnissaasa eqqanaarneqarnissaat. Taamaaliorneq siunnersuummi oqaasertalersuereernermet naapertuuppoq, ilaatigut tak. § 1 imm. 5 aamma § 3 imm. 3.

Allannguutip aappaani imm. 1-imi 2-milu ”nunap pisuussutaanik suliaqartut allat” tapiliunneqarput ”nunaminertanik pilersarusiornermut aatsitassalerinermullu oqartussaasut”-nut. Taamaaliornermi siunertarineqarpoq maleruagassat pioreersut tamakkiisunngortsinneqarnissaat.

Allannguutit pingajuanni imm. 3 nutaaq ilanngunneqarpoq taamaaliornermilu aalajangersarneqarpoq nunaminertanik pilersarusiornermut aatsitassalerinermullu oqartussaasut allallu nunap pisuussutaanik iluaquteqarniarnermik suliaqartut, akuersissutinik, qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik kalluaasinnaasunik, tunniussiniarlutik suliaqarnerminni

qinnuteqartut Inatsisartut inatsisaata aalajangersagartaanik tamatumunnga attuumassuteqartunik kalerrinneqarnissaannik pisussaaffeqarmata.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami, Nunattaa Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu aamma pilersaarusiornermut nunallu pisuussutaanik atuinermut oqartussaasut allallu nunap pisuussutaanik atuinermik suliaqartut timalimmik pilersaarusiornermini suleqatigiinnermikkut qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut isumannaarneqarnissaannik eqqanaarinninnissat sinertarinqarpoq.

Pilersaarusiornermi oqartussat oqariaatsitut atorneqarnerata iluaniipput nunaminertanik atuinissamik nuna tamakkerlugu kommuniniluunniit pilersaarusianik suliaqartartut tamarmik. Nunap pisuussutaanut oqartussaasunut ilaapput suliaqarfiit sulluunniit Nunatsinni aatsitassanik ikummatissanillu pisuussutaasunik suliaqartut tamarmik. Allat susasaqartut nunap pisuussutai pillugit suliaqartut tassaasinnaapput avatangiisit pillugit oqartussaasut, nunalerineq pillugu oqartussaasut imaluunniit allat Nunatsinniittut avataanittulluunniit.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu oqartussat suliaqarfiillu qulaani eqqartorneqartut suleqatigalugit qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut paasisutissartaasa kinguaajusunut ingerlateqqinneqarsinnaanissaat eqqanaassavaat. Taamatut aalajangersagaliornikkut isumannaarniarneqarpoq qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut isumannaarneqarnissaannut atatillugu susasaqartut imminnut akunnerminni paasisutissanik ingerlaavartumik paarlaasseqatigiittarnissaat.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkami pilersaarusiornermut aamma aatsitassanut ikummatissanullu oqartussaasut pisussaaffilerneqarput qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik attuisussanik akuersissuteqarnissaq sioqqullugu pilersaarutini suliasallu suliasartaasa suliarineqarnerini Nunatta Katersugaasivianik Allagaateqarfianillu akulerutsitsisarnissaq.

Pilersaarutit pineqartut tassaapput nunap immikkoortuinut pilersaarutit, kommuninut pilersaarutit, sumiiffinnut pilersaarutit pilersaarutillu allat.

Akuersissutitut eqqartorneqartut tassaapput misissueqqaarnissamut-, paasiniaanernut- atuinissanullu akuersissutit.

Akulerutsitsineq pisinnaavoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu tusarniaavigineqarneratigut. Akulerutsitsinerup siunertaraa, qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut ilisimaneqartut pilersaarusiornermut sunnuteqarsinnaasut siusissukkat paasineqarnissaat taamaaliornikkut akerliusunnngortsikkumanagu qanganitsanut eriagisassanut imaaliallaannarlugit

peerneqarsinnaanngitsunut eqqissisitassanngortitanut kingusinnerusukkut nunaminertamik atuinissaq.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq. Aalajangersakkami pilersaarusiornermut aamma aatsitassanut ikummatissanullu oqartussaasut pisussaaffilerneqarput qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik attuisussanik akuersissuteqarnissaq sioqqullugu qinnuteqartut inatsisartut inatsisaata § 11 imm. 4-aata aamma §§-it 12-imiit 16-imut aammalu 32-p imarisai pillugit paasissutissiinissamut.

Aalajangersakkami siunertarineqarpoq akuersissutinik taamaattunik qinnuteqartut inatsisip imarisaanik pisariaqartunik nalunngisaqalernissaat. Siullermik ilisimasariaqarpoq aalajangersagaqarmat sanaartortitsisup nunaminertanik annertuunik sanaartornissamik pilersaarusiornermi Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu akulerutsittussaammagu. Tamatuma saniatigut aalajangersagartaqarpoq assagassat pillugit paasiniaanissamut aamma misissuinissamut tunngassuteqartunik tamatumunnga ilanngullugit taamaaliornissamut aalajangersimasumik piffissaritinneqartartut taamaaliornernilu kikkut aningaasartuuteqartarnissaannut aalajangersakkanut tunngassuteqartut. Kiisalu pil-larneqaatissiisinaanermut tunngassuteqartut ilaatinneqarput taamaaliornermi qinnuteqartunut, Inatsisartut inatsisaannik unioqutsitsinerit akiliisitaanermik kinguneqarsinnaanerat, ilisimaqqullugu.

Imm. 4-mut

Annertuumik nunamik suliaqarnermik ingerlatsisoqassatillugu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu akulerutsinneqarnissaanik sanaartortitsisup pisussaaffeqarnera aalajangersakkami imm. 3-mi ersersinneqarpoq. Nunamik suliaqarnerup annertuutut nalilersorneqarnerani qissimilaagassaapput nunamik suliaqarnek illoqarfiup killeqarfiata iluaniinnersoq imaluunniit nunaannarmiinnersoq ilanngullugit aningaasartuuteqarnikkut pissutsit aamma nunamik suliaqarnermi siunertarineqartut. Annertuumik nunamik suliaqarnermut assersuutissaapput erngup nukissiorfiit, mittarfiit, umiarsualiviit talittarfiillu aamma aqquserngiornerit annertunerusut.

Imm. 5-imut

Aalajangersagaq naapertorlugu imm. 2 aamma 3 malillugit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu akulerutsinneqarnermigut qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqarnera allagaateqarfiit aqputigalugit nakkutigisussaavaa. Allagaateqarfiit aqputigalugit nakkutilliineq pissaaq Nunatta Katersugaasiviata allagaatinik toqqorsiviini nalunaarsukkat tunngavigalugit. Taamaalilluni qanganitsanut eriagisassanut imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunut tunngassuteqartunut ilisimaneqartut pilersaarusiornermut oqartussanut allanullu ingerlateqqinneqarsinnaapput.

Allagaateqarfiit tunngavigalugit nakkutilliinermi qulakkeerneqanngilaq nunami aalajangersimasumi qanganitsanik eriagisassanik imaaliannaarlugit peerneqarsinnaanngitsunik allanik peqannginnersoq.

§ 12-imut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 10 imm. 1-imi eqqartorneqartunik tun-ngaveqarpoq. Aalajangersakkami taamaallaat eqqartorneqarpoq qanganisarsiornikkut naliliisoqartarnissaa. Qanganisarsiornikkut naliliisoqartarnissamut aalajangersakkat siunnersuutip § 13-iani aalajangersarneqarput. Qanganisarsiornikkut naliliisoqartarnissamut qanganisarsiorlunilu assaanissamut aningaasartuutissanut tunngassuteqartunik aalajangersakkat siunnersuutip § 14-ani ataatsimoortsinneqarsimapput.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq, Inatsisartut inatsisaata atuuttup § 10-anik tassanilu imm. 1-imik tulleriiaarinerillu 1-iannik ingerlatitseqqiineruvoq. Aalajangersakkami nunamik suliaqalersinnani suliaqarfissamik qanganisarsiornikkut naliliisoqartarsinnaanera neqeroorutigineqarpoq.

Qanganisarsiornikkut naliliisoqartarnissaq allagaateqarfiit tunngavigalugit misissuinermik aamma in situ (sumiiffimmik) pisariaqartitamik alakkarterinermik taputartuussinerupput taamaaliornermilu qanganitsat piujuaannartussatut naliligaasinnaasut nalunaarsorneqarsinnaapput nunamik suliaqarneq aallarteriigaq unitsinngikkaluarlugu. Siunnersuutigineqarpoq qanganisarsiornikkut naliliinissaq nunamik suliaqarnissap piareersarneqarnerani siusissumi pisassasoq assersuutigalugu nunamik suliaqarnissap sumiissusaata aalajangersaavigineqarneranut atatillugu.

Aalajangersakkami periarfissiissutigineqarpoq sumiiffiup aalajangersimasup qanganitsanik eriagisassanik imaaliannaarlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqarsinnaanerata misissuiffigineqarsinnaanera suliassatut pilersaarutaasinnaasup misissuiffigineqarnerata nalaani imaluunniit nunami suliassaasinnaasup aallartsinneqannginnerani. Taamaaliortoqarsinnaavoq nunatap, suliassap akilersinnaassusiata, nunatap pissusaata, ajornartorsiutaasinnaasut assigisaasalu misissuiffigineqarnerannut atatillugu. Qanganisarsiornikkut naliliineq sumiiffinni illoqarfiup avataaniittuni immikkut pisariaqartsinneqarsinnaavoq ingammik annertuunik nunami suliassaartoqartsillugu soorlu erngup nukiliorfiliornernut, mittarfiliornernut, umiarsualiviliornernut, talittarfiliornernut, annertuunik aqqusiniornernut aatsitassanillu piiaanernut atatillugu.

Imm. 2-mut

Imm. 1-imi qanganisarsiornikkut naliliisoqarnissaanik piumasaqarsinnaaneq pillugu aalajangersakkanut ingerlateqqitanut uiggiullugu imm. 2-mi aalajangersarneqarput Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aaliangiisinnaatsinneqartoq sumiiffimmik aalajangersimasumik qanganisarsiornikkut naliliinissamik, sumiiffik

qanganisarsiornikkut ilisimaneqanngippat imaluunniit tunngavissaqartumik ilimagineqarpat sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsoqartoq. Aalajangersagaq ilanngunneqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu kissaateqarnera tunngavigalugu.

Aalajangersakkami sumiiffinni qanganisarsiornikkut naliliivigineqarsimanngitsuni nunamik suliaqarnermik aallartitsinissamut pinngitsoortitsisinnaanermik siunertaqarpoq imaluunniit tunngaveqartumik ilimagineqarpat sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsoqarneranik ilimaginnittoqarpat tamakkulu qanganisarsiornikkut naliliivigineqarsimanngippata. Taamaaliornikkut nunamik suliaqarnerup aallartereersup unitsinneqartariaqarnera pinngitsoorneqarsinnaavoq nunamik sulinerup aallartereernerata kingorna sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik nassaartoqarpat.

Inatsisartut inatsisaata atuuttup § 10 imm. 2 tunngavigalugu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiisinnaavoq qanganisarsiornikkut misissuisoqarnissaanik katersugaasiviup nalilerpagu sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsoqartoq. Taamaaliorneq annertuneroqaaq qanganisarsiornikkut naliliisoqarneraniit oqartoqarsinmammi aalajangersakkap nutaap ersersimmagu annertunerusut iluini misissoqqissaagassanik annikitsualuttaqartoq. Qanganisarsiornikkut naliliinerup ilaatigut kingunerisinnaasarpaa naliliinerup kinguneranik qanganisarsiornikkut misissuinissamik aalajangigaqanngitsoornera.

Sumiiffiup ”qanganisarsiornikkut ilisimaneqannginnera” isumaqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu nalugaa sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqarnera.

Tunngaveqartumik ilisimasaqarneq ilaatigut imaqarsinnaavoq nalinginnaasumik qanganisarsiornikkut nalunngisaqarnermik ilaatigut sumiiffinni assingusuni qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik peqarnera pequtigalugu.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami aalajangersaavigineqarput imm. 1-imi aamma imm. 2-mi naliliivigineqartussatut eqqartorneqartut aalajangersarneqarpormi naliliinerit piaartumik pisassasut qaammatillu qulingiluat qaangiutsinnagit naammassereertassasut pissutsit immikkorluinnaq ittut taamaaliornissamut akornusiinngippata. Tamatumunnga tapiliullugu nalunaarneqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu naliliinera tunngavigalugu qaammatinik qulingiluanik aalajangersaaneq qanoq pisassanersoq. Tamanna pivoq nunamik suliaqarnissaq siunertaralugu misissueqqaarnerit ukiup qanoq ilineratigulluunniit pisarsinnaammata. Assersuutigalugu misissueqqaarnerit septemberimi pippata katersugaasivik Nunatsunni sumiiffinni amerlanerpaani aatsaat naliliisinnaasarpooq qaammammi junimi ukiumi tulluuttumi.

Aalajangersakkap Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu piaarnerpaamik naliliinissamut pisussaattippaa. Qanoq piaartigisumik taamaalorsinnaanermut apeqqutaatsinneqartussaapput silap, sumiiffiullu pissusai aamma aningaasaqarneq pillugu pissutaasinnaasut.

Piffissaliussamik nikititsinnaanermut peqqutaasinnaapput silap pissusaata ajornartoortitsineri, sumiiffiup annertussusaa, sumiiffiup ungasissusaa, tikinniarneranut aningaasartuutissaasut annertussusaat pissutsillu tunngavilersuutit tamakkununga assersuunneqarsinnaasut atuunnerat.

Siunnersuummi § 13, imm. 3 naapertorlugu qanganisarsiornikkut naliliineq qanganisarsiornikkut misissuinerмик kinguneqartsinneqartoq qaammatit 18-it ingerlanerini naammassineqartussaavoq pissutsit immikkut ittut ajornartorsiortitsinngippata.

Sulianik ingerlatsinerми maleruagassat nalinginnaasut naapertorlugit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu piaarnerpaamik nalilissavaa naliliinissamik suliaasaq qaqugu naammaasineqassanersoq tamatuminnгалu sanaartortumut imaluunniit sanaartortup akilerlugu sulisitaanut nalunaaruteqarnissaq naammassissallugu.

§ 13-imut

Aalajangersakkap Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi § 10, imm. 2 tunngavigaa. Aalajangersakkami taamaallaat qanganisarsiornikkut misissuinerit pineqarput. Qanganisarsiornikkut naliliinerit pillugit aalajangersakkat siunnersuummi § 12-imi aalajangersarneqarput. Qanganisarsiornikkut naliliinernut aamma misissuinerнut aningaasartuutit akilernissaat pillugit aalajangersakkat siunnersuummi § 14-imut katersorneqarput.

Imm. 1-imut.

Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 10, imm. 1-imut aamma siunnersuummi § 12, imm. 1-imut sanilliussatut, aalajangersagaq ilanngunneqarpoq, pineqarluni sanaartortitsisup imaluunniit misissueqqaarnerмик assaanermilluunniit akiliisussap, suliap aallartinnгinnerani Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu qinnuigisinnaagaa sumiiffimmi qanganisarsiornikkut misissueqqullugu. Tamanna qanganisarsiornikkut misissuinerнut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nammineerluni aallartitaanut taarsiunneqarsinnaasutut isigineqassaaq.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq inatsimmi 1980-imeersumi § 4, imm. 1-imik annertusillugu ingerlatitseqqiineruvoq, tassanimi taamaallaat aalajangerneqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu aalajangersinnaagaa, nunami assaanermi qanganitsanik eriaгisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik nassaarnermut atatillugu misissuisoqassanersoq.

Sumiiffimmi qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsunik ataatsimik arlalinnilluunniit peqartoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu naliliippat imm. 2-kkut aalajangersarneqarpoq tassani qanganisarsiornikkut misissuisoqassasoq. Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu aalajangigassanngortinneqarpoq qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsunik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit assaalluni sukumiisumik misissuinissaq pisariaqarnerseq imaluunniit assersuutigalugu qanganisaaq eriagisassaaq imaaliallaannarlugu peerneqarsinnaangitseqq allatut uppersaasorsorneqassanersooq, tamatumalu kingorna qanganisaaq eriagisassaaq matorunneqarsinnaalluni peerneqarsinnaalluniluunniit.

Qanganisarsiornikkut misissuineq nunaminertamut assaaffiusumuinnaq tunngavoq eqqaanilu nunaminertanut suliamik ingerlatsinermut atasumik qamutinik ingerlavinnut, tupeqarfinnut assigisaannullu.

§ 12 naapertorlugu qanganisarsiornikkut misissuinerup qanganisarsiornikkut naliliinermut allaassutigaa pineqarmata qanganitsamik eriagisassamik qulakkeerinnineq attakusiunerlu, qanganisarsiornikkullu naliliineq tassaalluni nunamik pineqartumik nalunaarsuineq. Qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsunik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit qanganisarsiornikkut misissuinerit, tassaapput attakusiornerit, isumannaarinninnerit, paasissutissanik katersinerit, nalunaarsuinerit il.il..

Imm. 3-mut

Aammattaaq imm. 3-p imarivaa Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu qanganisarsiornikkut misissuinerup piaarnerpaamik pissasoq, qaammatillu 18-it qaangiutsinnagit naammassineqassasoq, immikkut ittunik pissutissaqartinnagu. Piffissaliussaq tamanna Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 10, imm. 2-mik ingerlatiseqqiineruvoq.

Tassunga atatillugu isumaqartoqarpoq, qanganisarsiornikkut misissuineq sioqqullugu qanganisarsiornikkut naliliisoqarsimappat, qanganisarsiornikkut naliliineq misissuinerlu ataatsimut qaammatit 18-it qaangiutsinnagit naammassereersimassariaqartut.

Aalajangersakkami aammattaaq aalajangiunneqarpoq, qaqugumiit piffissaliussaq naatsorsorneqassasoq. Matumani pineqartoq tassaavoq Inatsisartut inatsisaata atuuttup § 10, imm. 2-anut naleqqiullugu erseqqissaaneq.

Piffissaliinerup qulakkiissavaa, nunamik assaanerit sivilisinerusumik unitsinneqannginnissaat. Qaammatinik 18-inik killissaqartitsineq qanganisarsiornikkut assaanissamut sivilisinerpaaffiusinnaasutut aallaavigineqassaaq. Taamatuttaaq qaammatinik 18-inik piffissaliinerup periarfissippaa, qanganisarsiornikkut misissuinerup silap pissusaanit unitsinneqannginnissaa. Aalajangersagarli aamma periarfissiivoq qanganisarsiornikkut misissuinerit

qaammatit 18-it sinnerlugit ingerlanneqarsinnaanerinit, pissutsit immikkut ittut atuutsillugit. Pissutsit immikkut ittut tassaasinnaapput, silap pissusai qaangeruminaatsut, nunap annertuujunera, avinngarusimasumiinnera, pilersuineq akisooq assigisaallu.

§ 14-imut

Aalajangersakkap tunngavigai Inatsisartut inatsisaanni § 10, imm. 1, naggatit aappaat aamma § 19, imm. 4. Aalajangersakkap taamaallat sammivai kia qanganisarsiornikkut naliliinerit misissuinerillu akilissanerai. Qanganisarsiornikkut naliliinerit pillugit aalajangersakkat siunnersuummi § 12-imiipput. Qanganisarsiornikkut misissuinerit pillugit aalajangersakkat siunnersuummi § 13-imiipput.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu nutaajuvoq, tassami inatsisip 1980-imeersup isummerfiginngilaa qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut misissornerat kia akilissaneraa.

Aalajangersakkami siunnersuutigineqarpoq, sanaartortitsisup imaluunniit assaanermik akiliisussap, qanganisarsiornikkut naliliinermut imaluunniit misissuinerit aningaasartuutit akilissagai. Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi § 10, imm. 1-imi, qinnuteqartoqareerneratigut qanganisarsiornikkut naliliinermut tunngasumi, aamma § 10, imm. 3-mi, qanganisarsiornikkut misissuinerit Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu aalajangiunneqartunut tunngasumi, aalajangersarneqarpoq sanaartortitsisup imaluunniit misissueqqaarnermik assaanermilluunniit akiliisussap aningaasartuutit akilissagai. Tamatumani aallaaviuvoq ajoqusiisup akiliisussanngortitaasarnernik tunngavimmik taaneqartartoq. Tunngavik taanna aalajangersakkami imm. 1-ikkut annertusineqarpoq, qanganisarsiornikkut naliliinernut misissuinerinullu aammattaaq atuuttussanngorlugu, taakkua qinnuteqareernikkut aallartinneqarnersut imaluunniit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nammineerluni aallartitarinerai apeqqutaatinnagu.

Inatsisartut inatsiaanni atuttumi § 10, imm. 3, naggatit aappaanni aalajangersarneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu qanganisarsiornikkut misissuinerit missingersersuutinik suliaqassasoq, misissuinerup aallartinnginnerani. Imm. 1-imi naggatit aappaanni pisussaaffik tamanna annertusineqarpoq qanganisarsiornikkut naliliinernuttaaq atuutsilerlugu. Aammattaaq aalajangiunneqarpoq, missingersersuusuaq sanaartortitsisumut imaluunniit misissueqqaarnermik assaanermilluunniit akiliisussamut akuerisassanngorlugu saqqummiunneqassasoq. Aammattaaq aalajangiunneqarpoq, tamanna piaarnerpaamik naliliineq misissuinerilluunniit aallartinneqartinnagit pissasoq.

Missingersersuummut ilaassapput Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu naliliinermut misissuinerimulluunniit atatillugu aningaasartuutai. Misissuinerit

atatillugu ilaassapput aningaasartuutit misissukkap katersugaasivimmi toqqortarineqalernissaata tungaanut atorneqartut, imaappoq ilaatigut aamma aanaveersaanermut aningaasartuutit ilaassasut.

Missingersersuutit saqqummiunnissaannik piunasaqaatip nassatarissavaa, qanganisarsiornikkut naliliineq imaluunniit misissuineq ingerlanneqarsinnaanngimmat, sanaartortitsisoq imaluunniit misissueqqaarnermik assaanermilluunniit akiliisusaaq missingersersuusianik akuerseqqaartinnagu. Tamatumani aammattaaq naatsorsuutaavoq, missingersersuutit pillugit isumaqatigiinniartoqarsinnaasoq, kisiannili naggataatigut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu nalilertussaassavaa naliliineq imaluunniit misissuineq missingersuusiasut iluanni isumannaatsumik ingerlanneqarsinnaassanersoq.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu nutaajuvoq. Aalajangersakkap Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 10, imm. 4 tunngavigaa.

Tamakkiisumik nalunaaruteqartussaataitanerup aamma qanganisarsiornikkut misissuinerup piviusunngortinnissaat siunertaralugu, qanganisarsiornikkut naliliinermut imaluunniit qanganisarsiornikkut misissuinerup akiliinissaaq pillugu sanioqutitsisinnaaneq pillugu aalaja-ngersaasoqarpoq. Sanioqutitsisinnaanermi pineqarput pissutsit naapertuuttuunngitsut, sanaartortitsisup namminersortup namminerisaminik annikinnerusunik assaaneranut tunngasut aamma aatsitassarsiorneq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu annikinnerusunik ujarlernissamut piiaanissamullu akuersissuteqartunut, taakkunungalugu atasumik ingerlatsinernut tunngatillugu.

Sanaartortitsisoq namminersortoq nalinginnaasumik tassaassaaq inuk ataaseq ilaqutariilluunniit.

Namminerisamik nunami assaanerit tassaapput illuaqqat, nammineerluni illuliat assigisaallu, nunaateqarfissamik piareersaaneq ilanngullugu. Aamma pineqarsinnaavoq namminerisamik piginneqatigiilluni illuliorneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu suliarineqartut aamma namminerisamik 10/40/50-imik sanaartorneq illussanik sanaartornermut tapiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu suliarineqartut.

Sanioqutitsisinnaanermut aalajangersakkap matuma pingaarnerusumik atorneqarfissai takorloorneqarput tassaassasut nammineq atugassanik assaanerit sanaartorerillu - inuutissarsiutigalugu suliffimmik ingerlatsineq assignagu.

Naggammi kingullermi aalajangerneqarpoq Naalakkersuisut ilaannakortumik aningaasartuutininik matussusiippata, nammineerluni sanaartortitsisoq imaluunniit annikinnerusumik ujaasinissamut atuinissamullu akuerisaasoq missingersersuummik akuerisassanik saqqummiiffigineqassasoq, tunaartarisassat imm. 1-imi allaaserineqartut naapertorlugit.

Ilimagineqarpoq imm. 2-mi aalajangersakkap atorneqarnera annikilliartuinnassasoq, nunami qanganitsat eriagisassat sumiiffissinerat nunaminertanillu pilersaarusernermut oqartussaasut suleqatiginerisa inerisarnera ilutigalugu. Ulluinnarni Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu imm. 2-mik atuineq Kultureqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut nalunaarutigisassavaa.

§ 15-imut

Aalajangersakkap Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 10, imm. 5 ingerlateqqippaa. Aalajangersagaq siunnersuummi qanganisarsiornikkut naliliinerit pillugit aalajangersakkat nutaat nassatarisaannik naqqissugaavoq.

Aalajangersakkap qularnaarpaa pilersaaruserikkamik assaanissat suliamut tunngasumik imaluunniit siunertamut naapertuuttumik pissutissaqartoqartinnagu kinguartinneqarsinnaangitsut. Taamaammat assaanerit aallartinneqarsinnaapput qanganitsamik eriagisassamik imaaliallaannaq peerneqarsinnaangitsumik, qanganisarsiornikkut naliliinermik imaluunniit qanganisarsiornikkut misissuinerimik attuinngikkunik.

Aalajangersagaq naliliisariaqarnermik imaqarpoq, tassaniillutik qanganitsat eriagisassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaangitsut illersornissaannut, qanganisarsiornikkut naliliinerit aamma misissuinerit ingerlannissaannut, assaanerup aallartissinnaaneranut, tassungalu ilaatillugu inuutissarsiornikkut soqutigisanut pingaaruteqartunut tunngasut.

§ 16-imut

Aalajangersagaq aalajangersakkanut innersuussinerit allanngortinneri eqqaassanngikkaanni Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 11-mik ingerlatitseqqiineruvoq.

Aalajangersakkami pineqarput sanaartortitsisup Nunatta Katersugaasivianik Allagaateqarfianillu siusissukkut akuliutsitsinissamut periarfissamik atuinngitsoorfii. Aalajangersakkami malittarisassat inatsimmi 1980-imeersumi § 4, imm. 1-ip ilaanik ingerlatitseqqiinerupput, allannguutigalugu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu aalajangissammagu qanganisarsiornikkut misissuisoqassanersoq. Aammattaaq ersarissarneqarpoq nassaanik nalunaartussaataaq sanaartortitsisumiittoq.

§ 17-imut

Aalajangersagaq allannguuteqarani Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 12-imik ingerlatitseqqiineruvoq.

Aalajangersagaq eqqissimatitsinissamik inatsimmi 1980-imeersumi § 7, imm. 1-
imik ingerlatsitseqqiineruvoq siunertaralugulu Danmarks Nationalmuseumip
nunanilu allani katersugaasiviit ilisimatusarnermillu ingerlatsiviit (ilisimatusarfiit
assigisaallu), Kalaallit Nunaanni qanganitsanik eriagisassanik imaaliallaannarlugit
peerneqarsinnaanngitsunik suliaqarnissamut akuerineqarsinnaanerat.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiiniarnermini pingaartissavai
nunatsinni qanganitsat eriagisassat siunissamut isumannaarneqarnissaannik
innimigisassanngortitsineq pillugu Inatsisartut inatsisaata pingaarnertut siunertaanut
naleqqiullugu assaavigineqarsinnaalersitsinissaq naleqquttuullunilu tulluartaunersoq,
suliniutip ilisimatusarnikkut pitsaassusaa, qinnuteqartup suliatigut
piginnaasaqassusia, suliffeqarfiup aningaasaqarnikkut patajaassusaa aammalu
suleqatigiinnerup anguneqarsinnaasup qanoq ittuunera ilanngullugit. Nunatta
Katersugaasivia Allagaateqarfialu piginnaatitaavoq Nunatta Katersugaasiviata
Allagaateqarfialu anguniagai iliuusissatullu pilersaarutai eqqarsaatigalugit
qinnuteqartut pi-ngaarnersiornissaannut imaluunniit itigartinnissaannut.

Piomasagaatit tassaasinaapput misissuinermi inernerit, uppersaatissat
tamarmiusut ilanngullugit Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfiannullu
atugassanngorlugit kiisalu nassaarineqartut pigisassanngorlugit tunniunneqassasut.
Aammattaaq piomasagaatigineqarsinnaapput aningaasaqarnikkut killissarititaasunik
isumaqatigiissuteqarneq, aanaveersaaneq, ilisimatusarnikkut sulianik inger-
latsinissamut piffissaliineq, paasissutissanik ingerlatitseqqiineq il. il..

§ 18-imut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaata atuuttup § 13-ianik ingerlatitseqqiineruvoq.
Ataasiakkaanik allannguuteqarpoq.

Siullermik Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 13-imut ilaapput illut aamma
sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit. Inatsisartut inatsisaanni
atuuttumi eqqissimatitsinerup aserfallatsaaliinermut sanaartornermillu
aallartitsinermut naleqqiullugit sunniutai. Summiiffinnut kulturikkut
oqaluttuarisaanermi pingaarutilinnut naleqqiullugit naapertuuppallaanngillat, naak
malittarisassat maannatut iluseqartillutik illunut sumiiffinnullu kulturikkut
oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunut atuukkaluartut.

Siunnersuummi illut aamma sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit
tamaasa immikkut kapitalilerlugit immikkoortinneqarput, taamaammallu illut pillugit
kapitalimi aalajangersakkat sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutillit
ilaatikkunnaarpat.

Imm. 1-imi siunertamut naapertuuttut isigineqarpoq siunnersuummi § 20-mut
innersuussinissaq, malugeqqullugu pisinnaatitaaffik Nunatta Katersugaasivianut
Allagaateqarfianullu inissitaq, immikkut pisoqartillugu Naalakkersuisunit
tiguneqarsinnaasoq.

Aammattaaq imm. 1-imi siunertamut naapertuuttut isigineqarpoq siunnersuummi § 19, imm. 2-mut innersuussineq ilanngutissallugu, erseqqissarumallugu, aatsaat aalajangiisoqarsinnaasoq tusarniaanerup § 19, imm. 2-mi allaaserineqartup kingornatigut.

Imm. 4 aamma 5 Inatsisartut inatsisaannut atuuttumut naleqqiullugu nutaajupput Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi imm. 4 siunnersuummi imm. 3-nngorneqarpoq.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq inatsimmi 1980-imeersumi § 9, imm. 1-imik ingerlatitseqqiineruvoq, allaassutigalugu siunnersuutigineqarmat eqqissisimatitassanngortitsinissat pillugit suliaassani Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiisuussasoq eqqissisimatitassanngortitsinissamilu tunngaviusinnaallutik illup ilusilersueriaatsikkut naleqartitaanera.

Illut suunerinik paasinnineq atituujusinnaavoq, sulluunniit sanaartugaasimasut, taamalu illut sulluunniit pineqarsinnaallutik, soorlu oqaluffiit illutaat, illut nalinginnaasut, quit, illuaqqat, puilasuliat, tissaluttuliat, aqqusernit, ikaartarfiit, qarusuit aatsitassarsiorfusimasut aammalu illersornissamut atortut il. il..

Aalajangersakkami illup imaluunniit illunik ilusilersuinikkut kingornussat annertuumik oqaluttuarisaanikkut pingaarutilittut nalilerneqartillugit suliatigut naliliinissaq siunniunneqarpoq. Naliliinermi pingaartinneqarsinnaapput pisoqaassuseq, aserfallassimaneq, atorneqarnera, ilusilerneqarnera aammalu nunamut tamarmut, nunap immikkoortuanut imaluunniit sumiiffimmi ataasiakkaani oqaluttuarisaanikkut pingaaruteqarnera.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq. Ikkunneqarpoq erseqqissarumallugu illumik eqqissisimatitsinermik atatillugu aserfallatsaaliuinermi allatullu illup sanaartorfigineqarsinnaanneranut killiliussinernut tunngatillugu inatsisitigut kinguneqartitsisoqarsinnaanera, sinnersuummi § 22-mi sukumiinerusumik nassuiarneqartumi.

Imm. 3-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq. Ikkunneqarpoq illunut eqqissisimatitassanngortinnisaanut tunngasunik aalajangersakkanik malittarisassiuussinnaaneq, taakkulu tunngavissaanik. Pissusissamisoorinneqarpoq malittarisassanik aalajangersaanissaq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu inassuteqarneratigut Naalakersuisunit suliarineqartassasoq. Eqqissisimatitsinissamut tunngavissat kissaatiginartinneqarput, taamaasillutik inuit tamat illunik suunersunik eqqissisimatitassanik naliliinnaaleqqullugit.

Aalajangersagaq nutaajuvoq siunnersuummilu §§ 20 aamma 21-p ilaatillugit takutippaat illunut eqqissisitsiniarnermi iliuusissat malittarisassat kapitalimi immikkut illunut tunngasumi nassuiarneqartut. Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi §§ 17 aamma 18 ataatsimut illunut sumiiffinnullu kulturikkullu oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartunut eqqissisitsiniarnermi iliuusissanut malittarisassat ataatsikkut aalajangersorneqarput.

Aalajangersagaq imarisamigut annikitsuinnarnik allannguuteqarluni Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 17-imik ingerlatitseqqiineruvoq.

Siullertut imm. 1-imi ilanngunnearpoq ”allatulluunniit nunaminertamik illumilluunniit atuisinnaatitaasut” ”atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut” kingornani ilanngunneqarluni. Tamassuma tunuliaqutaa siunnersuummut § 7-ip nalinginnaasumik oqaaseqaataani atuarneqarsinnaavoq.

Kiisalu aammattaaq imm. 1-imi ilanngunneqarpoq ”tamatumunnga ilanngullugit illup eqqissisimatitaasup nuunneqarnissaa pillugu” oqaatsit uku siornatigut ”taassuminnga allannguinnissaq imaluunniit atorunnaarsitsinissaq pillugit sulianik aallartitsisinnaapput”. Pissusissamisoorinneqarpoq erseqissassallugu, illumik eqqissisimatitamik nuussineq eqqissisimatitsinermik allannguinerlut atorunnaarsitsinertulluunniit isigineqassamat.

Imm. 2-mi Naalackersuisut pinngitsoorani tusarniaavigisassatut inissinneqarput. Tamassuma tunuliaqutaa pillugu siunnersuutip § 7-imi nalinginnaasumik oqaaseqaatai tikkuarneqarput. Kiisalu ilanngunneqarput ”susasaqartut allat” pinngitsoorani tusarniaavigineqartussanut. Susasaqartut allat kikkunerinik naliliisoqarsinnaavoq suliamit suliamut atatillugu. Naliliisinnaasutut assersuutigineqarpoq Aatsitassaqarnermik Pisortaqaarfik.

Imm. 3-mi nutaamik oqaatsimik naggasiissummik ikkussisoqarpoq, tassani aalajangiisoqarmat oqaaseqatigiinni siullerni ilisimatitsisineq atuutissanngitsoq atuisinnaatitsissummik peqareersunut, soorlu misissueqqaarnernut akuersissutinik peqareersunut, misissuinerlut, imaluunniit aatsitassarsiornerlut atatillugu misissuisunut imaluunniit sikuni immermillu atuinissamik piginnaatinneqartunut kiisalu erngup nukinganik nukissiorfiliornissamik atatillugu misissuinerlut piginnaatitaasunut. Immikkut aalajangersagaq tamanna pivoq Namminersorlutik Oqartussat atuinissamik piginnittooreersunit taarsiivigineqarnissamik akissusaatinneqannginnissaat qulakkeerniarlugu. Tamatuma saniatigut siunnersuummi § 30-mut innersuussisoqarpoq.

Akuersissutinut tunniunneqareersunut atatillugu ilisimatitsisutigineqassaaq, imm. 3-mi aalajangersakkap, kingusinnerusukku eqqissisimatitsinissaq pillugu aalajangiisoqarsinnaanera akornusinngikkaa. Tassuunakkut pisinnaatitaaffinnik pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut pigeriigaannik killilersuisoqassappat, ajornartorsiut tamanna pinngitsaaliissummik pigisanik piginnikkunnaarsitsisarneq pillugu inatsisiliornermi malittarisassat naapertorlugit aaqqiivigineqassaaq.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkap nalunaarppaa kina eqqissimatitsinissaq, tamatumanga allannguinnissaq atorunnaarsitsinissarlunniit siunertaralugit suliaannngortitsinnaatitaanersoq. Inatsimmut 1980-imeersumut naleqqiullugu ilanngunneqarpoq piginnittut, atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut allatullunniit nunaminertamik illumillunniit atuisinnaatitaasut eqqissimatitassanngortitsinissaq pillugu sulianik aallartitsinnaasut. Tamanna inatsisip 1980-imeersup atornerani amigaataasimavoq ulluinnarni annertuumik sunniuteqartoq. Aammattaaq attatiinneqarpoq naalagaaffik eqqissimatitassanngortitsinissaq pillugu suliaannngortitsinnaasoq, tassami naalagaaffik suli Kalaallit Nunaanni illut ilaannut oqartussaavoq. Aammattaaq sumiiffinni ataasiakkaani katersugaasiviit aamma peqatigiiffiit siunertanik nalinginnaasumik aalajangersimanerusumillunniit eqqissimatitsinissamik ataavartitsinissamillu isumaginnittut eqqissimatitassanngortitsinissaq pillugu suliamik saqqummiisinnaapput.

Aalajangersakkamut ilaapput illunik eqqissimatitassanngortitsiniarluni imaluunniit tamatuminnga allannguiniarluni atorunnaarsitsiniarluniluunniit suliaannngortitsinerit. Taamaalilluni oqaasertaliussatigut ersippoq, periuseq ataaseq atorneqassasoq eqqissimatitassanngortitsinerimi, allannguinerimi atorunnaarsitsinermiluunniit.

Aammattaaq aalajangerneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu nammineerluni eqqissimatitassanngortitsiniarluni suliamik saqqummiisinnaasoq.

Imm. 2-mut

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu eqqissimatitsinissaq pillugu isumminnginnerani, inuit tamat, piginnittoq, atuisut nunaminertamik tunineqarsimasut allatullunniit nunaminertamik illumillunniit atuisinnaatitaasut, kommunilu illup inissimaffigisaa, Naalakkersuisut allallu pineqartumut soqutigisallit ilisimatinneqassapput tusarniaaffigineqarlutillu. Tamanut ilisimatitsineq pisinnaavoq tusagassiuutitigut naapertuuttutigut allakkiamik ikkussinikkut. Atuisut nunaminertamik tunineqarnikut allatullunniit illumik atuisinnaatitaasut, kommunalbestyrelsip, Naalakkersuisut suliamullu attuumassuteqartut naapertuuttut allat ilisimatinnerat toqqaannartumik allakkatigut pissaaq.

Tusarniaanissamut piffissaliussap qaammatinik 3-nik sivilissuseqartinnerata siunertaraa qularnaassallugu, attuumassuteqartut tamarmik suliamut tunngatillugu oqaaseqaateqarnissaminnut naammaginartumik periarfissaqarnissaat.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkap qulakkiissavaa illumik eqqissimatitassanngortitsinissamik suliaannngortitsinermik allannguinnissaq imaluunniit atortuujunnaarsitsinissaq naleqqutinnngitsumillu allanngortinneqannginnissaat pinngitsoortinneqarnissaat. Tamanna peqqutigalugu erseqqissarneqarpoq, eqqissimatitassanngortitsinissamik suliamut

eqqarsaataasumut akornutaasumik ajornakusuulersitsisumilluunniit allannguisoqassanngitsoq. Pingaaruteqarpoq maluginiassallugu, imm. 3-p piginnittoq atuisorluunniit illumik imaluunniit nalinginnaasumik aserfallatsaalinissaanut mattunneqanngimmata. Qulaani aallaqaataani oqaatigineqartutut nutaatut immikkut aalajangersakkatut ilanngunneqarpoq.

Imm. 4-mut

Imm. 4-mi oqaatigineqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu illunut eqqissimatitassanngortitsinissamik aalajangiiffigisassarigai. Nutaatut aalajangersarneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangiinermut atatillugu piumasaqaatissanik aalajangersuisinnaasoq. Assersuutigalugu tamaani pineqarsinnaapput illup eqqissimatitassanngortinneqarnissaanut atasumik piumasaqaateqarnissaq, tamatumunnga ilanngullugit, illup nalinginnaasumik aserfallatsaalineqarnissaanut atasumik suut pisariaqartinneqassanersut. Aamma piumasaqaatit eqqissimatitassan-ngortitsinermut namminermut atasuusinnaapput.

§ 20-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq siunnersuutillu § 1-ianut, imm. 4 aamma 5 kiisalu § 3-mut atasutut isigineqassalluni.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkap aalajangerpaa, eqqissimatitsinissamut atatillugu tusarniaanermi patsisilersukkamik uparuarneqarpat eqqissimatitsinissamik pilersaarut imaluunniit eqqissimatitsineroreersoq, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunut akerliusoq, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suliaq Naalakkersuisunut aalajangiiffigisassatut saqqummiutissagaa.

Oqaaseqatigiit "patsisissaqartumik akerliusoq, tak. § 3" siunertaraat, uparuaassuteqartup uparuaanini, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartunik tunngaviliinissamut piumasaqaatit § 3-mi taaneqartut piviusunngortinnissaannik patsisitalersussagaa. Erseqqarippat uparuaaneq akornusersuiniarnerinnaasoq, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suliamik Naalakkersuisunut saqqummiussinissamut pisussaaffeqanngilaq. Aalajangerneq tamanna pineqartup siunnersuummi § 31 malillugu Naalakkersuisunut maalaarutigisinnaavaa.

Oqaaseqatigiit "eqqissimatitassanngortitsinissamik eqqarsaateqarneq imaluunniit eqqissimatitassanngortitamik pioreersumik atuutsitsiinnarnissamik allannguinissamilluunniit eqqarsaateqarneq" takutippaat, eqqissimatitassanngortitsinissamik eqqarsaatigineqartunut aamma eqqissimatitsinernik atuutereersunik atuutsiinnarnissamik allannguinissamilluunniit eqqarsaateqarnermut naleqqiullugu uparuaasoqarsinnaasoq.

Naggatit aappaanni aalajangerneqarpoq suliaq Naalakkersuisunut saqqummiunneqannginnerani Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinnut oqaaseqaateqarfigitissagaa. Tassunga atatillugu naggatit pingajuanni aalajangerneqarpoq, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinnut saqqummiussinermini, tamatumalu kingorna suliap Naalakkersuisunut ingerlateqqinnerani, ilanngullugit tunniutissagai, eqqissisimatitassanngortitsinissamik suliap aalajangiiviginissaanut inassuteqaatini aamma Naalakkersuisut eqqissisimatitsinissamik eqqarsaataagaluaq tunuartillugu imaluunniit eqqissisimatitsineroreersoq allanngortillugu atorunnaarsillugulluunniit aalajangiissagaluarpata, illup isumannaatumik uppersaasorsorneqarnissaanut pisariaqartumik iliuusissatut inassuteqaatini. Tassuunakkut siunertarineqarpoq Naalakkersuisut aalajangiinissaminnut sapinngisamik pitsaanerpaamik tunngavissinnissaat.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkap aalajangerpaa, Naalakkersuisut eqqissisimatitsinissamik imaluunniit eqqissisimatitsinermik pioreersumik atuutsitsinnarnissamik allannguissamilluunniit aalajangiissagaluarunik malittarisassanik § 22, imm. 1-imiittunik sanioqqutitsinnaasut. Taamaaliornikkut Naalakkersuisut assersuutigalugu aalajangiussinnaavaat, atortut, periutsit qalipaattillu maannamut atorineqartunit allaanerusut atorineqarsinnaasut. Soorunami taamatut sanioqqussinissat pissutsinik immikkut ittunik tunngaveqartariaqarput. Imaassinnaavoq sanioqqutitsinnaanermik periarfissap ilanneeriarluni, inuiaqatigiit ineriartortinneqarneranni, ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartittariaqartut innersuullugit eqqissimatitsinermik atorunnaarsitsinissaq pisariaarutsissagaa.

§ 21-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaannit § 18-imik allannguuteqanngitsumik ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaalli imm. 3-mi ilaatinneqanngilaq oqaaseqatigiit "sumiiffik kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutilik" tassani kapitalimi illut kisimik pineqarmata. Aammattaaq imm. 1-imut ilanngunneqarpoq "imaluunniit allatigut illumik atuisinnaatitaasut" oqaaseqatigiit uku kingornagut "nunaminertamik atuisinnaatitaasut". Tamassuma tunuliaqutaa pillugu siunnersuutip § 7-iata nalinginnaasumik oqaaseqaataa innersuussutigineqarpoq. Taassuma saniatigut imm. 1-imut ilanngunneqarluni "susassaqtartut allat" oqaaseqatigiit uku kingornagut "...kommunilu illup inissisimaffigisaaniittoq". Susassaqtartut kikkuuneri naliliiffigineqassapput pisumiit pisumut. Assersuutigalugu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik naliliisinnaavoq. Naggasiullugu "Nunatta Eqqartuussivia" imm. 2-miittoq imatut allanngortinneqarpoq tassaalersillugu "Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik", tassa nalunaarsuineq 1. januar 2010-miit Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmuut nuunneqarmat.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami piunasaqaateqarpoq eqqissimatitassanngortitsinerit kiisalu taakkuninnga allannguinerit atorunnaarsitsinerilluunniit pillugit Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfiatalu aalajangiineri tamanut saqqummiunneqartassasut, tamanullu saqqummiussinerit pissapput aalajangiinerup kingorna ullut 14-it qaangiutsinnagit. Taamatullu piginnittoq, atuisoq nunaminertamik atuinissamut akuerineqarsimasoq allalluunniit illumik atuisinnaatitaasoq kommunilu susassaartoq toqqaannartumik ilisimatinneqassapput.

Tamanut saqqummiussinikkut siunertaavoq kikkulluunniit pisinnaatitaasusinnaasut aalajangernermik ilisimanninnissaannut periarfissinnissaat.

Eqqissimatitassanngortitsinissaq pillugu aalajangiineq pinngitsoorani malitassaavoq tamanna pillugu aalajangiineq piginnittumut apuunneqarpat.

Imm. 2-mut

Aalajangersaaneq naapertorlugu illunik eqqissimatitassanngortitsinerit pillugit aalajangiinerit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu piunasaqaateqarneratigut Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarfimmit nalunaarsorneqassapput. Aalajangersakkap qulakkiissavaa eqqissimatitassanngortitsinerup tamanit ilisimaneqarnissaa, taamalu piserusuttuusinnaasut allallu pisinnaatitaaffeqartut eqqissimatitassanngortitsinerup piuneranik arajutsisinneqannginnissaat.

Siunnersuummi § 23, imm. 1 naapertorlugu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu uppernarsaasersuinerisa paasissutissanik eqqortunik imaarnissaat siunertaralugu, aalajangersagaq imaqarpoq illut eqqissimatitat pillugit piginnittut nikinnerinik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik pisussaaffeqartoq Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu nalunaaruteqarnissamik.

Nunatsinni Eqqartuussiveqarfimmit, taassumalu kingorna Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivimmit, erseqqarissumik akuerineqarpoq nalunaarsuisoqassasoq, aammalu illut eqqissimatitat piginnitui allanngoraangata Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu nalunaarfigineqassasoq.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami erseqqissarneqarpoq eqqissimatitassanngortitsineq pisinnaatitaaffeqartunit tamanit ataqineqassasoq. Eqqissimatitassanngortitsineq pisinnaatitaaffeqartunut tamanut inatsisikkut sunniuteqarpoq, pisinnaatitaaffiup pilersinneqarnera eqqissimatitassanngortitsineq sioqqullugu kingoqqullugulluunniit pisimagaluarpuunniit.

§ 22-mut

Aalajangersagaq allanngortinneqarani Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 14-imik ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaat sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut pingaarutillit ilaatinneqanngillat. Sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut

pingaarutillit pillugit aalajangersakkat siunnersuutip kapitali 4-aanut katersorneqarput. Aammattaaq aserfallatsaaliuineri nalinginnaasumi atortut, periut-sit qalipaatiillu maannamut atorineqartut pillugit piumasaqaatinut tunngatillugu immikkut akuersissuteqarnissamut periarfissaq ilanngunneqarpoq.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami, § 18 naapertorlugu eqqissisimatitassanngortitsinerup inatsisitigut kingunissai aalajangersarneqarput. Illumik eqqissisimatitamik piginnittoq isumannaatsumik aserfallatsaaliuinissamut pisussaavoq. Tamaattumik innuttaasut ataasiakkaat, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit, kommunit aammalu pisortat suliffeqarfii taamatut pisussaaffeqarsinnaapput.

Isumannaatsumik nakkutilliineq imatut paasineqassaaq, illu atorneqarsinnaassasoq, illu aserfallatsaaliinnginneq pissutigalugu aserfallassanngitsoq, aammalu illup oqaluttuarisaanikkut imaluunniit ilusimigut nunap pingaarutaa qulakkeerneqassasoq. Aserfallatsaaliineq eqqissisimatitamut ataqqinnilluni pissaaq. Tamanna isumaqarpoq nalinginnaasumik aserfallatsaaliineq pissasoq atortut, periutsit qalipaatiillu maanamut atuuttut atorlugit aammalu eqqissisimatitassanngortitsinerup atuutilernerani aserfallatsaaliinermut isikkuanullu naapertuuttumik. Assersuutigalugu illup eqqissisimatitap qalipaataa imaaliinnarluni allanngortinneqarsinnaanngilaq. Taamaattorli illup qalipaateqataanik qalipaaniaraanni akuersissuteqaqqaarnissaq pisariaqanngilaq, taamaallaat qalipaatiip suussusaa Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianiillu akuerineqarsinnaassaaq.

Atortut, periutsit qalipaatiillu pillugit Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu immikkut akuersisinnaatitaavoq, pissutsit immikkut ittut tamassumunnga pissutissaqartitsippata. Immikkut akuersissuteqarsinnaanermut periarfissamik ilanngusinnermut tunngaviuvoq, atortut, periutsit qalipaatiillu assingisa atorneqarnissaannik piumasaqaatiip malinneqarnissaa teknikkikkut ajornarsinnaammat naapertuusinnaananilu.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq inatsimmut 1980-imeersumut sanilliugu piginnittup atuisinnaatitaaneranut killiliisunik imaqaanngilaq. Akerlianilli aalajangersakkakkut piginnittup atuisinnaatitaanera eqaallisinniarneqarpoq. Inatsimmi 1980-imeersumi § 18 naapertorlugu eqqissisimatitap allanngortinneqarnissaani piumasaqaataavoq eqqissisimatitsineri suliap aallartinneqarnissaa, inatsimmi atuuttumi taamaallaat allaffissornikkut aalajangiinissaq nassatarissallugu. Eqqarsaataavoq aalajangiinerit taamaattut suliassartaasa suliarineqarnerat tamatumuuna sivikinnerulersinneqassasoq.

Aalajangersakkami imm. 2 nalinginnaasumik aserfallatsaaliinerup avataatigut illumik nalinginnaasumik suliaqarneri imaqaarpoq. Taamatut suliaqarnerit Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianiillu akuerineqassapput. Illumik eqqissisimatitamik suliaqarneri allannguinerit tamarmik pineqarput, taassuma ataani init aggornerinik allannguinerit, igalaanik matunillu taarsiinerit, qalipaaneq,

qalianik allannguinerit, ruujorilersuinerit, alliliinerit, igaffiliinerit imaluunniit atortunik aalaakkaasunik allanik atortuliinerit il.il..

Aalajangersaanerup sunniuteqarsinnaanera eqqissisimatitsinerup annertussusaanut sanilluunneqassaaq. Illumik eqqissisimatitsinerup illup isikkuata ilusaa kisiat pineqartillugu, sanaartornerit illup ilusaanut allannguinerit kisimik akuersissutigineqarnissaat piunasaqaataavoq. Sanaartornerit allat taamaalillutik imm. 1-ip ataaniilerput, ingerlanneqarsinnaassallutillu eqqissisimatitsinerup imarisaa ataqqillugu. Oqaatigineqassaaq illup eqqissisimatitap ilai pingaaruteqartut isaterneqassappata eqqissisimatitsinerup atortuujunnaarsinneqarnissaa pillugu suliaassatut suliarineqartariaqartoq.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu sanaartornermi suliamut akuersissummik tunniussinerup piunasaqaateqarsinnaavoq. Piunasaqaat assersuutigalugu tassaasinnaavoq suliaq eqqissisimatitap ataqqillugu ingerlanneqassasoq, atortussat, illup isikkua allallu eqqarsaatigalugit.

Imm. 3-mut

Imm. 3-mi aalajangersagaq periarfissiivoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pisinnaatillugu qinnuteqaateqarnikkut Inatsisartut inatsisaanni aningaasaliissutinit aserfallatsaaliineq imaluunniit illumik suliaqarneq akilerneqassasoq. Aalajangersagaq illut eqqissisimatitap illersorneqarsinnaasumik aserfallatsaaliugaanissaannik pisussaaffeqarnermut atatillugu kiisalu illumik eqqissisimatitamik suliaqarnermi suliat tamarmik Nunatta Katersugaasivianit Allagaateqarfianillu akuerineqaqqaarsimanissaannik imm. 1-imi aamma 2-mi aalajangersakkanut atatillugu isigineqassaaq. Oqaatigineqassaaq aningaasartuutit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit akilerneqarnissaannut Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu aalajangiisinnaanera siunertamut tassunga aningaasaliissuteqarsinnaanermut killilerneqarmat.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu naliliinermini ilaatigut pingaartitarisinnavaai illup qanoq ittuussusia, aserfallatsaaliugaanera, oqaluttuarisaanikkut pingaaruteqarnera aamma illunut allanut assingunera. Aammattaaq pingaartinneqarsinnaavoq qinnuteqartup aningaasaqarnikkut periarfissai aammalu atortussanik atuineq iluarsaasseriaatsillu.

§ 23-mut

Aalajangersagaq allannngortinneqarani Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 15-imik ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaat sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit pillugit aalajangersagaq ilaajunnaarpoq. Sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermi pingaarutillit pillugit aalajangersakkat siunnersuummi kapitali 4-mi katersorneqarput. Kiisalu Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 15-imi imm. 3 atorunnaarpoq. Tamanna pivoq erseqqissaatigiumallugu illumik eqqissisimatitamik aserfallatsaaliuisusaaq tassaammat eqqissisimatitamik piginnittoq. Ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu

kulturikkut eriagisassanut eqqissimatitsineq pillugu inatsisip atuutilerneraniit illunut eqqissimatitanik aserfallatsaaliinissamut aningaasanik maannamut tapiissuteqarnikuunngimmat.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq § 10, imm. 1-imut assinguvoq. Siunnersuutigineqarpoq Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu § 22, imm. 2 naapertorlugu aamma akuersissuteqartoqarsimanera tassungalugu atasumik piumasaqaataasinnaasut ilanngullugit nalunaarsussagai.

Imm. 2-mut

Imm. 2-kkut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu illunik eqqissimatitanik nakkutilliinissanut pisussaaffilerneqarpoq. Siunnersuutigineqarpoq nakkutilliineq kommunit sumiiffinnilu katersugaasiviit suleqatigalugit nakkutilliisoqassasoq. Aningaasat avataaneersut atorlugit suliap ilaata ingerlanneqarsinnaanera aalajangersakkami ajornartinneqanngilaq.

§ 24-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni § 13-mik ingerlatitseqqiineruvoq. Ataasiakkaanik allannguuteqarpoq.

Siullertut inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 13-ip imarai illut kulturikkullu oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pingaarutillit. Siunnersuummi illut aamma kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pillugit malittarisassat kapitalini immikkoortinneqarput, taamaammatt aalajangersakkat kulturikkut pingaarutillit pillugit siunnersuutip kapitalip 4-aanut katersorneqarlutik.

Ilaatigut pissusissamisoortinneqanngilaq eqqissisitsinermut atatillugu piginittut aserfallatsaaliinermut akisussaataasut aammattaaq kulturikkut oqaluttuarisaanermut sumiiffinnut akisussaatinneqarnissaat. Piginnittoqarnaviannngilaq, nunatsinni inuttut nunamik piginnittuulertoqarsinnaanngimmat.

Tulliatut, kapitalimi nutaatut pineqarput eqqississimatitsinerit kiisalu kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffinnik allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq. Kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit tassaasinnaapput nunaminertani annertungaatsiartuni inissisimasut, ilaallu inuussutissarsiornermut atorneqartut, soorlu nunalerinermik inuutissarsiornermi. Sumiiffiit inuussutissarsiornermi atorneqarsinnaanerat suli periarfissaasariaqarpoq, inuinnaallu tamakku orniguffigisinnaasariaqarpaat, tamannali pissaq sumiiffinni kulturikkut kingornussanik illersuineq ataqqillugu ingerlanneqarpat. Taamaattumik pisut ilaanni eqqissisitsinermiit allaanerusumik sakkoqarnissaq pisariaqartinneqarpoq. aammattaaq oqariartaatsip ”kulturikkut eriagisassanik allatigut illersuineq” atuutilernerata tunuliaqutaa pillugu siunnersuummut oqaaseqaatsit nalinginnaasut innersuussutigineqarput.

Pingajuattut imm. 1-imi oqaaseqatigiit ”oqaluttuarisaanikkut imaluunniit illulioriaatsikkut naleqassusii” allangortinneqarput imaalillugit ”kulturikkut oqaluttuarisaanikkut naleqassusii”, tassani kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit aalajangersakkami taamaallaat pineqarmata.

Imm. 1-imi siunnersuutip § 26-anut innersuussinissaq pissusissamisoortinneqarpoq, malugeqquniarlugu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfiatalu aaliangiisinaatitaaffia immikkut ittunik pisoqartillugu Naalackersuisunit tiguneqarsinnaasoq.

Imm. 1-imitaaq siunnersuummi § 25, imm. 2-mut innersuussinissaq aammattaaq pissusissamisoortinneqarpoq, tassani erseqqissaatigineqarmat aalajangiineq § 25, imm. 2-mi allaaserineqartutut tusarniaareernerup kingorna aatsaat pisinnaammat.

Imm. 2 Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 13, imm. 3-mik, naggamik siullermik allangortinnagu ingerlatitseqqiineruvoq.

Imm. 3 aamma 4 inatsimmut atuuttumut sanilliullugu nutaajupput.

Imm. 5 Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 13, imm. 3, naggatit aappaannik tunngaveqarpoq.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq eqqissisimatitsineq pillugu inatsimmi siornatigut atuuttumi § 9, imm. 1-imik ingerlatiteqqiineruvoq, allaassutigaluguli Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu eqqissisimatitsinissanut sulianik maannakkut aalajangiisartuusoq.

Oqaaseq kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit imatut paasineqassapput nunap ilaani sumiiffiit ataatsimut isigalugit ataatsimut ilisarnaqutillit, imaluunniit sumiiffiit inuiaqatigiinni piffissami sivisuumi ineriartorsimanermik takutitsisut, assersuutigalugu Nuummi Nuuttoqqami umiarsualivik, ukiuni 1728-miit 1930-kkunnut atuussimasoq. Tassaasinaapput illoqarfiup nunaqarfiullu iluani sumiiffiit imaluunniit qanga inoqarfiusimasut anginerit, aatsitassarsiorfiit imaluunniit illersornissamut atortut, nunalerveqarfiit il.il. Aalajangersakkami kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiup oqaluttuarisaanikkut pingaaruteqarnera pillugu nalilersuinermi suliamik ingerlatsisut naliliinerat innersuussutigineqarpoq. Naliliinermi pingaartinneqarsinnaapput pisoqaassuseq, aserfallatsaaliugaanera, atornerqarnera aammalu nunamut tamarmut, nunap immikkoortuanut sumiiffimmulluunniit oqaluttuarisaanikkut pingaaruteqarnera.

Oqariartaaseq ”allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineq” atornerqarpoq takutikkumallugu, kulturikkut kingornussanik illersuinissaq sulii siunertaasoq, kiisalu pineqarmat eqqissisimatitsineq pinnagu kulturikkut kingornussanik allanik illersuinermi iliuitsit pineqartut. Eqqissisimatitsinerup aamma kulturikkut kingornussanik illersuinerit allat assigiinngissutaat siunnersuummi aalajangersakkami § 24, imm. 3 kiisalu § 24, imm. 4-mi atuarneqarsinnaavoq. Kiisalu siunnersuummi

assigiinnngisitsinerup tunngavia pillugu oqaaseqaatini nalinginnaasut innersuussutigineqarput.

Imm. 2-mut

Aalajangersagaq eqqissisimatitsinissamik inatsimmi 1980-imeersumi § 19-imik ineriartortitseqqinneruvoq, tassanilu aalajangersarneqarpoq kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit eqqisissimatinneqarsinnaasut.

Aalajangersakkami oqaatigineqarpoq, eqqissisimatitsineq imaluunniit kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffimmik kulturikkut kingornussanik illersuinnermut ilaasut kulturikkut eriagisassat arlallit imaluunniit sumiiffimmi immikkut pisut imminnut ataqatigiinneri, taassumalu iluani avatangiisit imminnut qaninnerit imminnut ataqatigiinneri, soorlu naatitsiviit, aqqusineeqqat, nasiffiit taamaaqataallu. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu kulturikkut oqaluttuarisaanermut sumiiffiit pingaarutillit killilernerini, sumiiffiit qanganitsanik eriagisassaqarnerinik ilisimasaqarfigineqanngitsut ilanngussinnaavai, kisiannili immikkut ittunik pisoqarfusimaneriniq oqaluttuatoqqani oqaatigineqartut, soorlu angut Alummiu, iverfusarsimasut, sumiiffiit kulturikkut naapiffusimasut. Kulturikkut eriagisassat pinngortarput kulturip pinngortitallu imminnut ataqatigiinnerisigut, taamaattumik sumiiffiit annertuut eqqissisimatitassanngortinneqarsinnaanissaat periarfissaassaaq, taamalu kulturikkut eriagisassat sinaakkuserneqarsinnaanissaat, aammalu sumiiffimmi avatangiisini paasinninnerulersitsisumik.

Imm. 3-mut

Imm. 3 nutaajuvoq. Taanna kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffimmik eqqissisimatitsinerup inatsisitigut kinguneqarnissaanik nassuiaassivoq. Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi tamanna allaaserineqanngilaq. Pissusissamisoorinneqarpoq innuttaasut ilisimasaqarnissaat taamatut aalajangersaanermi eqqissisitsinerup kinguneqartitassai suunersut pillugit.

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq eqqissisimatitami sunilluunniit pisoqartitsissanngitsoq, taamaallaalli inuinnaat orniguffigisinnaallugu. Tamatumunnga pissutaavoq eqqissisimatitsinissamik siunertaq sumiiffiup isikkumisut itsillugu illersorneqarnissaa ataavartinneqarnissaalu, pisariaqartutullu isigineqarpoq tamanna pissutigalugu sumiiffiup atorneqannginnissaa, taassuma ataani nunalerinnermut atorneqannginnissaa eqqarsaatigalugu. Oqaatsimi "inuinnaat orniguffigisinnaasaat" takornariat ornigussinnaanerat aamma pineqarpoq. taamaalilluni takornariatitsisup assersuutigalugu takornarianik sumiiffimmukartitsisinnaaneranut aalajangersagaq ajoqutaanngilaq. Inuinnaat ornigussinnaanerat aamma isumaqarpoq assersuutigalugu sumiiffimmi suli nuniattoqarsinnaasoq imaluunniit sunngiffimmi aalisartoqarsinnaalluni. Tassungali atatillugu oqaatigineqassaaq imm. 5-imi aalajangersagaqartoq, tassa Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu inassuteqarneratigut Naalakkersuisut eqqissisimatitsinissaaq aammalu kulturikkut oqaluttuarisaaneri sumiiffinnik allatut kulturikkut kingornussanik illersuineq pillugit aalajangersaasinnaasut, tassunga

ilanngullugu sumiiffimmik killiliineq, sumiiffimmik atuineq, sumiiffimmik aqutsineq aamma immaqa akiliisitsilluni sumiiffimmukarsinnaaneq.

Tassunga peqatigitillugu pissusissamisoortinneqarpoq immikkut ittumik akuersissuteqarsinnaaneq, taamaalilluni immikkut ittumik pissutissaqartillugu Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu immikkut akuersissuteqarsinnaalluni.

Oqaaseqatigiit ”immikkut ittunik pissutissaqartillugu” takutippaat, aatsaat immikkut ittumik pissutissaqavitsillugu akuersissuteqartoqartarnissaa eqqarsaataasoq. Pissutissat immikkut ittut tassaasinnaapput assersuutigalugu ingerlatsinissat annikitsuinnaat imatullu ittuussut, eqqissisimatitsinermut patsisaasut sukkulluunniit innarlerneqarsinnaanngitsut.

Imm. 4-mut.

Aalajangersagaq nutaajuvoq.

Imm. 4-mi oqaatigineqarpoq sumiiffik kulturikkut kingornussanik inatsisitigut illersuinermit ilaasoq.

Aalajangersagaq tamanna eqqissisimatitsineq pillugu aalajangersakkap taamaaqataata akerlianik aalajangersagaq imatut paasineqanngilluinnassaaq sumiiffimmi ingerlataqartoqarsinaasoq sumiiffiup ilaanut imaluunniit sumiiffik tamaat eqqarsaatigalugu kusanaallisaataanngippat imaluunniit aserorterutaanngippat. Tamassumani qulakkeerniarneqarpoq sumiiffimmi unittoortoqannginnissaa. Inerriartorneq ingerlaannarsinnaassaaq, kulturikkut kingornussanik illersuinermit iliuutsit ataqqillugit tamanna ingerlanneqarpat.

Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu aalajangertassavaa sunik qanorlu iliuuseqartoqarsinnaaneq akuerineqassanersoq. Eqqissisimatitsinissamut aalajangersakkatuulli uani immikkut akuersissuteqarsinnaaneq periarfissinneqarpoq.

Imm. 5-imut

Imm. 5-imi Naalackersuisut periarfissinneqarput Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu tamanna pillugu inassuteqarneratigut eqqissisitsinissaq sumiiffiit kulturikkut oqaluttuarisaanermut ilaasunik kulturikkut kingornussanik allatigut illersuisinnaanermut aalajangersaasiansinnaanermut, tassunga ilaallutik sumiiffiup immikkoortuinik killilersuineq, sumiiffimmik atuineq, sumiiffimmik aqutsineq immaqalu akiliisitsilluni inuunnaat ornigussinnatitaanerat.

Naalackersuisut tamanut tunngasuni aalajangersaasiansinnaanerat pissusissamisoortinneqarpoq, kisiannili aamma sumiiffinnik kulturikkut kingornusanik aallatigut illersuineq pillugit malittarisassiansinnaanerat. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu immikkoortumi suliamik ingerlatsisuummat aammalu eqqissisimatitsinermik aammalu kulturikkut kingornussanik illersuinermit aalajangiisartuummat, katersugaasivimmiit inassuteqaateqarnikkut taamatut aalajangersaasoqartoqartarnissaa pissusissamisoortinneqarpoq.

§ 25-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq, siunnersuummilu §§ 26 aamma 27 ilanngullugit takussutissaalluni eqqissimatitsinermi suleriaatsit pillugit malittarisassat kiisalu kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pillugit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinerit maanna kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pillugit kapitalimi immikkut allaaserineqarnerannut. Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi §§ 17 aamma 18-imi illut aamma kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pillugit suleriaatsinut ataatsimut aalajangersagaqarpoq.

Aalajangersagaq imarisamigut ikittuinnarnik allannguuteqartillugu Inatsisartut inatsisaanni § 17-imi maannakkut atuuttumik ingerlatitseqqiineruvoq.

Siullertut oqaatsip uuma kingorna ”nunaminertanik atuisinnaanermik piginnaatitaasut” una “imaluunniit illumik allatigut atuisinnaatitaasut” imm. 1-imi ilanngunneqarpoq. Tamassuma tunuliaqutaa pillugu siunnersuummi § 7-mut nalinginnaasumik oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

Imm. 2-mi Naalakkersuisut pinngitsooratic tusarniaavigineqartussat inissineqarput. Tamatuma tunuliaqutaa pillugu siunnersuummi § 7-imut nalinginnaasumik oqaaseqaatit innersuussutigineqarput. Kiisalu ”suliami susasaqartut allat” pinngitsooratic tusarniaavigineqartussat ilanngunneqarput. Susasaqartut allat suliamiit suliamut naliliisoqarnikkut kikkuuneri aalajangerneqartassaaq. Assersuutigalugu tassaasinnaavoq Aatsitassaqaqarnermut Ikummatissaqaqarnermullu Pisortaqaqfik.

Imm. 3-mi naggat nutaaq ikkunneqarpoq, tassani aalajangerneqarpoq, misissueqqaarnissamik, misissuinerit imaluunniit aatsitassanik atuisinnaanermut sikunik imermillu, kiisalu imeq atorlugu nukissiuutit pilersinnissaannut taakkunungalut atasumik misissueqqaarnissanut akuersissutinut nalunaarutigineqareersunut nalunaaruteqarnissaq nr. 1-imi taaneqartoq atuutinngitsoq. Nalunaaruteqartussaanginnermik immikkut aalajangersagaq taanna pissuteqarpoq Namminersorlutik Oqartussat atuisinnaanermik piginnittunut taarsiisussaataanninnissaat qulakkeerniarlugu. Aammattaaq siunnersuummi § 19, imm. 3-mi itisiliilluni oqaaseqaatit nalinginnaasut innersuussutigineqarput.

Akuersissutinut nalunaarutigineqareersunut tunngatillugu ilisimatitsissutigineqassaaq, taassuma kingorna eqqissimatitsinermik aalajangiinissaq aalajangersakkami imm. 3-mi ajornaquteqanngitsoq. Akuersissutinik pigisaqartut pisinnaatitaaffiisa taamaaliornikkut annikillisinneqarpata, ajornartorsiut taanna pigisanik arsaarinninneri malittarisassat malillugit aqqinneqartussaavoq. Aammattaaq tamanna pillugu siunnersuummi § 30 innersuussutigineqarpoq.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami nassuiarneqarpoq kikkut eqqissimatitsinissamut allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissamut imaluunniit eqqissimatitsinermik atorunnaarsitsinissamut suliassanngortitsisinnaasut. Inatsimmut 1980-imeersumut sanilliullugu, ilanngunneqartoq tassaavoq, piginnittut nunaminertamillu atuisinnaatitaasut allatulluunniit nunaminertamik atuisinnaatitaasut eqqissitsinissamut imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatut illersuinissamut tunngasunik suliassanngortitsisinnaasut. Tamanna inatsisip 1980-imeersup atuutitinneqarnerani amigaataanikuuvoq annertoq. Aammattaaq naalagaaffiup eqqissitsinissamik aammalu kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinissamik suliassanngortitsisinnaanera atuutiinnarpoq, naalagaaffiup suli tassunga soqutigisaqartutut inissisimanissaa ilimagineqarsinnaammat. Aammattaaq sumiiffinni katersugaasiviit peqatigiiffillu eqqissimatitsinissamik suliassanngortitsisinnaapput.

Aalajangersakkami ilaavoq eqqissimatitsinissamik aammalu kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinissamik kiisalu taakku allannngortinneqarnissaannik atorunnaarsinneqarnissaanilluunniit suliakkiineq. Oqaaseqatigiiliormi taamaalilluni ersippoq suleriaaseq taanna eqqissimatitsinermi aammalu kulturikkut kingornussanik illersuinermi, illersuinermik aammalu kulturikkut kingornussanik illersuinermik allannngortitsinermi atorunnaarsitsinermiluunniit atorneqassasoq.

Aalajangersarneqarportaaq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu namminneerluni eqqissimatitsinissamut imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinissamut tunngasunik suliassanngortitsisinnaasoq.

Imm. 2-mut

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu eqqissimatitsinissamik imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersugassanik aalajangiitinnagu, inuit tamat, piginnittoq, nunaminertamik atuisut allatulluunniit atuisinnaatitaasut, kommuni sumiiffiup kulturikkut oqaluttuarisaanermi inissisimaffia, Naalakkersuisut susassaqtullu allat ilisimatinneqassapput tusarniaavigineqarlutillu. Avammut ilisimatitsineq tusagassiuutini nalunaaruteqarnikkut pisinnaavoq. Piginnittoq imaluunniit nunaminertanik atuisinnaatitaanermik tunineqarsimasut allatulluunniit nunaminertamik atuisinnaatitaasut, kommuni, Naalakkersuisut susassaqtullu allat toqqaannartumik allakkatigut ilisimatinneqassapput.

Inatsit maannakkut atuuttoq malillugu tusarniaanerp qaammatinik 3-nik sivissuseqarnissaa ingerlaanassaaq, taamaasilluni susassaqtut tamarmik suliamut oqaaseqaateqarnissaannut piffissaqarluaqqullugit.

Imm. 3-mut

Aalajangersakkami isumannaarneqarpoq kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit eqqissimatitsinissamik imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinissamik sulianut ingerlasunut tunngatillugu imaluunniit eqqissimatitsinermik imaluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinermik allannguinissamik atorunnaarsitsinissamilluunniit sulianut tunngatillugu

naleqqutinneqassanngitsut allanngortinneqassanngitsut. Tamanna pissutigalugu erseqqisarneqarpoq eqqissisimatitsinissamik imaluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissamik eqqarsateqarnermik ajoqusiisinnaasumik ajornakusoortitsilersinnaasumillunniit allannguisoqassanngitsoq.

Aalajangersakkami naggatip aappaani aalajangersarneqarpoq, misissueqqaarnissamik, misissuinernut imaluunniit aatsitassanik atuisinnaanermut sikunik imermillu, kiisalu imeq atorlugu nukissiuutit pilersinnissaannut taakkunungalugu atasumik misissueqqaarnissanut akuersissutinut nalunaarutigineqareersunut nalunaaruteqarnissaq naggammi siullermi taaneqartoq atuutinngitsoq. Nalunaaruteqartussaannnginnermik immikkut aalajangersagaq taanna pissuteqarpoq Namminersorlutik Oqartussat atuisinnaanermik piginnittunut taarsiisussaataannnginnissaat qulakkeerniarlugu.

Imm. 4-mut

Imm. 4-mi pineqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu eqqissisimatitsinermut imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinissamik taakkuluunniit allanngortinnerinut atorunnaarsinnissaannulluunniit suliat tamaasa aaliangiiffigisassagai. Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu aalajangigaa siunnersuummi § 31 malillugu Naalakkersuisunut naammagittaalliuti-gineqarsinnaavoq.

§ 26-mut

Aalajangersagaq nutaajuvoq, siunnersuummilu § 1, imm. 4-mut aamma 5-imut, kiisalu § 3-mut atasuullutik.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq eqqissisitsinissamut imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuinissamut tusarniaanermut atatillugu, tunngavissaqartumik paasinarsippat eqqissisimatitsinissamik imaluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissamik eqqarsaat imaluunniit pioreersoq inuiaqatigiit ineriartorneranni qulliunerusumik mianerinninnissamut akerliusoq, Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu suliaq Naalakkersuisunut aalajangigassanngorlugu saqqummiutissavaa.

Oqaaseqatigiiliornermi ”tunngavissaqartumik paasinarsippat, tak. § 3”-mi siunertaavoq naammagittaalliuteqartup inuiaqatigiit ineriartornissaannut ataatsimoornerusumik isiginnilluni pingaartinneqartariaqartunut § 3-mi taaneqartunut piumasaqaatit tunngavilersorsinnaassagai. Erseqqarippat naammagittaalliut akornusersuiniarnerinnaasoq, Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu suliamik Naalakkersuisunut saqqummiussinissamut pisussaaffeqanngilaq. Aalajangerneq tamanna pillugu siunnersuummi § 31 malillugu, naammagittaalliuteqartup Naalakkersuisunut maalaarutigisinnaavaa.

Oqaaseqatigiiliorerup ”eqqissisitsinissamik pilersaarut imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuineq, imaluunniit eqqissimatitsinissamik atuuttumik imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuineramik ingerlatitsiinnarnissaq imaluunniit allangortitsinissamik pilersaarut” takutippaa, eqqissisitsinissamik pilersaarut imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuineq, imaluunniit eqqissimatitsinissamik atuuttumik imaluunniit kulturikkut kingornussanik allatigut illersuineramik ingerlatitsiinnarnissaq imaluunniit allangortitsinissamik pilersaarut pillugit naammagittaalliornermik nalunaaruteqartoqarsinnaasoq.

Naggatit aappaani aalajangersarneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu Naalackersuisunut suliaq ingerlatitseqqinnginnermini Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiinnut oqaaseqaateqarfigeqqullugu saqqummiutissagaat. Naggatit pingajuanni aalajangersarneqarpoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu tamatuma kingorna Naalackersuisunut innersuussuteqarlutik eqqissimatitsinerup imaluunniit allatigut kulturikkut illersuinissamik aalajangiiffigineqarnissaanik kiisalu aalajangiinermi sanioqutitsisoqassatillugu imaluunniit eqqissimatitsinerup allannguisoqassatillugu atorunnaarsitsisoqassatilluguluunniit, qanganitsat eqqissimatinnerqartut nalunaarsornissaannik pisariaqartitsinerup suunerinik innersuussissallutik. Tamatumani isumannaarniarneqarpoq Naalackersuisut aalajangiinissaminnut pitsaanerpaamik tunngavissaqassasut.

Imm. 2-mut

Imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq Naalackersuisut eqqissimatitsinissamik imaluunniit allatigut kulturikkut kingornussanik illersuinissamik atatitsiinnarnissamik aalajangiippata imaluunniit taakkuninnga allannguinissamik atorunnaarsitsinermillunniit tunngasumik Naalackersuisut aalajangersakkat immikkut ittut siunnersuummi § 24, imm. 3-4 malillugu aalajangiisinnaatitaapput. Taamaasillutik Naalackersuisut eqqissimatitsinissamik allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissamik nutaamik imaluunniit eqqissimatitsinissamik atuutitsiinnarnissamik allannguinissamilluunniit atatillugu, aalajangiisinnaassapput nunaminertami eqqissimatitami allatigulluunniit illersukkami killilimmik iliuuseqarsinnaatitaanissamik akuersisinnaasut, tamatuma immikkoortumut takussunarsaataangitsumik aalajangersaavigineqarneratigut pissamat. Pissutininik immikkoorluinnartunik pissutissaqartillugu aatsaat taamaaliortoqarsinnaavoq. Taamatut immikkut akuersissuteqarsinnaaneq immaqqa eqqissisitsinissamik allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuisinnaaneq sanioquttariaqannginnerinik kinguneqarsinnaavoq, nuna tamakkerlugu ataatsimut inuiaqatigiinni ineriartornermik iluaqutaasussamik

§ 27-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaannit atuuttumit § 18-imit allanngortinneqarani ingerlateqqiinnervoq, eqqaassanngikkaanni imm. 2-mi oqaaseq ”illutoqaq” ilanngunneqarsimanngimmat, tassani kapitalimi taamaallaat kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pingaarutillit pineqarlutik. Kiisalu imm. 1-imi

ilanngunneqarput ”allatulluunniit illumik atuisinnaatitaasut” uuma oqaatsip kingornani ”nunaminertanik atuisinnaanermik piginnaatitaasut”. Tamatumunnga pissutaasoq siunersuutip § 7-p nalinginnaasumik oqaaseqaataani takuneqarsinnaavoq. Kiisalu imm. 1-imut ilanngunneqarpoq ”susassaqtut allat” ukua kingornagut ”kommunimi kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffik pingaarutillip inissisimaffigisaa”. Susassaqtut allat suliamiit suliamut kikkuunerni nalilerneqartassapput. Assersuutigalugulu tamassuminnga naliliisinnaavoq Aatsitassarsiornermut pisortaqarfik.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami piomasaaqateqarpoq eqqissisimatitassanngortitsinerit allatigullu kulturikkut kingornussanik illersuinerit kiisalu taakkuninnga allannguinerit atorunnaarsitsinerilluunniit pillugit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu aalajangiineri tamanut avammut saqqummiunneqartassasut, tamannalu pissaq aalajangiinerup kingorna ullut 14-it qaangiutsinnagit. Taamatullu piginnittoq, atuisoq nunaminertamik atuinissamut akuerineqarsimasoq, kommunilu susassaqtullu allat toqqaannartumik ilisimatinneqassapput.

Tamanut saqqummiussinikkut siunertaavoq kikkulluunniit pisinnaatitaasuusinnaasut aalajangiinerimut ilisimanninnissaannut periarfissinnissaat. Eqqissisimatitassanngortitsinissamik imaluunniit allatigut kulturikkut kingornussatut illersuinissaq pillugu aalajangiineq pinngitsoorani malitassaavoq tamanna pillugu aalajangiineq piginnittumut apuunneqarpat.

Imm. 2-mut

Aalajangersakkap erseqqissarpaa eqqissisimatitsineq allatigullu kulturikkut oqaluttuarisaanermut sumiiffinni pingaarutilinnik illersuinerit atuisinnaatitaasunit tamanit ataqqineqassasoq. Eqqissisimatitsineq allatigullu kulturikkut kingornussanut illersuinerit atuisinnaatitaasunut tamanut inatsisitigut akisussaaffeqartitaapput, apeqqutaatinnagu qanga atuisinnaatitaaneq eqqissisimatitassanngortitsisimanerup illersugassanngortitsisimanerulluunniit aallartissimanera.

§ 28-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi allanngortinneqarani § 15-imik ingerlatitseqqiineruvoq, eqqaassanngikkaanni aalajangersakkami illuutitut tunngasoq peerneqarmat. Aalajangersakkat illunut tunngasut siunnersuutip kapitali 3-nut katersorneqarput. Kiisalu illunut aserfallatsaaliuinissamik aalajangersagaq imm. 3-miittoq Inatsisartut inatsisaanni § 15-imiittoq peerneqarluni. Tamatumunnga tunngasut § 23-mut nalinginnaasumik oqaaseqaatini atuarneqarsinnaapput.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq siunnersuutip § 10, imm. 1-ip assigaa.

Imm. 2-mut

Imm. 2-kkut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffimmi pingaarutilinnik nakkutilliinissaanut pisussaaffilerneqarpoq. Kaammattuutigineqarpoq nakkutilliineq kommunenik sumiiffinnilu katersugaasiviit suleqatigalugit ingerlanneqassasoq. Aalajangiinerup ajornartinnigilaa nakkutilliinermi aningaasartuutinik avataatigut qinnuteqarnikkut ingerlanneqarsinnaanera.

Imm. 3-mut

Imm. 3-mi nakkutilliinissamut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pisussaaffilerneqarnera taamaallaat Inatsisartut aningaasaqarnermut inatsisaanni illunut kulturikkullu oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pingaarutillit aningaasaliissutigineqarsimasut atorlugit aserfallatsaaliinissaq allangortinneqarpoq aserfallatsaaliinissamut pisussaaffik immikkoortunut eqqissisimatitanut, immikkoortullu allatigut kulturikkut kingornussatut illersorneqartutut inissisimasunut.

§ 29-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaannit allangortinneqarani § 16-imik ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaat allangortinneqarluni oqaaseq ”naalakkersuisunut ilaasortaq” imatut allangortinneqarluni ”Kultureqarnermut naalakkersuisoq”. Kiisalu aalajangersagaq imm. 1, naggatip aappaani siunnersuisoqatigiit pillugit, tassani pisariaqartinneqarsimanngilaq siunnersuisoqatigiit qanoq sivilutigisumik issianissaannik taasinissaq, tassami Siunnersuisoqatigiit siullermeertumik toqqagaareerput. Kiisalu allatigut kulturikkut kingornussanik illersuinissamik suliaasat aammattaq siunnersuisoqatigiit akisussaaffiniillutik.

Kulturikkut Kingornussat pillugit Siunnersuisoqatigiit Illunik eqqissisimatitsinermut isumalioqatigiissitamik, eqqissisimatitsinissamik inatsisip 1980-imeersup § 12-ia naapertorlugu ullumikkut pilersinneqartartumik, ineriartortitseqqiinneruvoq ilaatigut isumalioqatigiissitap oqartussaassuseqarfiisa annertusinerisigut aammalu Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiissitap sulinermini mianerisassatut aallaavigisassaasa tikkuarneqarnerisigut. Taakku ilaasortat paasisimasaqassusiisigut ersersinneqassapput.

Imm. 1-imut

Aalajangersakkami siunnersuutigineqarpoq kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiit 3-nik ilaasortaartoq Kultureqarnermut naalakkersuisumit pilersinneqassasoq. Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinni ilaasortat tamarmiullutik ilusilersuinermut, qanganisarsionermut kulturikkullu oqaluttuarisaanermut, siunnersuisoqatigiit suliaasaqarfiinut tunngatillugu naleqquttuusorineqartunik, ilisimasaqartuussapput.

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiit illutoqqanik aamma kulturikkut oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pingaaruteqartut tamakkunungalugu tunngassuteqartut eqqissisimatitassanngortinneqarnissaannut allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissamik aammalu taassuminnga allannguissamut atortuujunnaarsitsinissamullu siunnersuisuusartussaammat Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfianilu sulisut Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiinni ilaasortaasinnaangillat.

Imm. 2-mut

Siunnersuisoqatigiit siunnersuisartuupput, soorlu illutoqqanik, kiisalu kulturikkut eriagiasassanik imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsunik aammalu kulturikkut oqaluttuarisaanermut sumiiffinnik pingaarutilinnik eqqissisimatitassanngortitsinerup imarisaanut annertussusaanullu tunngasuni suliasaqarfiit tamarmik pineqarlutik. Tamanna isumaqarpoq siunnersuisoqatigiit sunniuteqarnerat eqqissisimatitassanngortitsinissamik sulianut atuutiinnarani, suleriaasissanuttaaq allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineri, kulturikkut eriagiasassat imaaliallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut, illutoqqanik, kulturikkullu oqaluttuarisaanermi sumiiffiit pingaarutillit eqqissisimatitassanngortinneqarnerat pillugu tamanut tunngatillugu ammasumik tamanut oqaaseqarsinnaatitaasoq. Tamatuma saniatigut Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiit illutoqqat siunnersuutip § 22, imm. 2-mi taaneqartut aserfallatsaaliorneqarnerannut tunngatillugu aamma siunnersuisartutut inissisimavoq.

Imm. 3-mut

Siunnersuutigineqarpoq Kulturikkut kingornussat pillugit siunnersuisoqatigiissitamut Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu pisarnertut allatseqartitsissasoq.

§ 30-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni atuuttumik § 19-imit ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaat pisariaqartillugu illumik allamik pissarsinnaaneq allatigut kulturikkut kingornussanik illersuineri atillugu periarfissiivoq. Matumani malugineqassaaq oqariaatsimi ”illumik” paasinnittaaseq malillugu pineqartut tassaammata atuisinnaatitaanerit.

Aalajangersagaq tamanna malillugu eqqissisimatitassanngortitsinerup allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersuinissap naammassineqarnissaanut pisariaqarpat Naalakkersuisut piginnaatinneqarput tamanna pisariaqarpat illutoqqap pissarsiarinissaanut. Pisortat arsaarinnissinnaanerit pissaaq Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarnek pillugu Inatsisartut inatsisaanni maleruagassat malillugit. Tassa tamanna malittarisassat atuuttut malillugit (Pigisanik aalaakkaasunik arsaarinnissuteqartarnek pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 30. november 1992-imeersoq) isumaqarpoq suliamut atillugu taarsiivigineqarnissamik piumasqaammik takkuttoqarpat, suliasanngortitsisup Naalakkersuisullu akornanni aaqqiissutissamik

isumaqatiginninniaqqaartoqassaaq. Taarsiiffiginnissutissap annertussusaanik naleqquttuuneranilluunniit isumaqatigiittoqarsinnaangippat, suliaq § 2-mi arsaarinninneq pillugu inatsisimmi taaneqartumi ataatsimiititaliamit suliarineqassaaq ilumut taarsiisoqassanersoq, taarsiisoqassappallu qanoq taassuma annertutiginissaanik.

§ 31-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaannit § 20 malillugu allanngortinneqarani ingerlatitseqqiinneruvoq, taamaallaat qallunaatuumiit naalackersuisut "Landsstyret" allangorluni kalaallisuumut "Naalackersuisut".

Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfialu aalajangiinerinut tunngatillugu Naalackersuisunut naammagittaalliuuteqartoqarsinnaanera aalajangersakkakkut aalajangerneqarpoq. Ulluinnarni naammagittaalliuuteqarfiusinnaasoq tassaavoq Kultureqarnermut Naalackersuisoqarfik.

Imm. 1-imut.

Erseqqissaatigineqarpoq naammagittaalliuutit allakkatigut pisassasut.

Imm. 2-mut

Naammagittaalliorsinnaatitaasut tassaapput susassaqtut aalajangiinermit eqqorneqarsimasut. Tassalu taakkuupput eqqissimatitassanngortitsinissamik imaluunniit allatigut kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsiinissamik suliaassanngortitsisut. Allat inuttut ataasiakkaatut imaluunniit pingaaruteqartumik suliamut pineqartumut susassaqtut aammattaaq naammagittaalliorsinnaatitaapput.

Imm. 3-mut

Naammagittaalliornissamut piffissarititaavoq aalajangiinerup aaliangiinermit pineqartumut ulloq nalunaarutigineqarfianiit sap. akunneri 4-at. Ilanngullugu siunnersuutigineqarpoq piffissaliussap qaangiutinnginnerani naammagittaalliuut aalajangiinermit pineqartumut kinguartitsinermik sunniuteqassasoq, naammagittaalliuutinut oqartussaasoq allatut aalajangiinngippat.

Imm. 4-mut

Naalackersuisut naammagittaalliornissamut piffissarititaq qaangerneqarsimatillugu, pissutsit immikkut ittut tunngavigalugit qaangiinermik akuersissuteqarsinnaavoq. Aalajangersagaq periarfissiivoq Naalackersuisut immikkorluinnaq pisoqartillugu maalaarfissamut piffissaliussamik qaangiisoqarneranik akuersinissamut, pissutsit immikkut ittut pissutaappata. Takorloorneqarpoq aalajangersagaq atorneqatassasoq pisuni erseqqissumik akueriuminaatsuni, maalaarsinnaatitaasoq piffissaliussap naannginnerani aalajangiussap paasinissaanut naammaginartumik

periarfissaqarsimanngikkaangat. Imm. 3-mi aalajangersakkami pineqarsinnaasut assersuutaasinnaavoq, maalaarsinnaatitaasoq qaammatini 3-ni Danmarkimi napparsimavimmi uninngasimappat. Aammattaaq piffissaliussamik qaangiinerup sivissusua, peqqutaasut aamma aalajangiinerup maalaaruteqartup pingaarutaa ilanngullugit nalinginnaasumik nalilersorneqarsinnaapput.

Imm. 5-imut

Naammagittaalliuuteqarfiusinnaasup saniatigut aalajangiinerit allaffissornikkut allanit suliarineqarsinnaanngillat. Aalajangiineq eqqartuussivinnut suliassanngortinneqarsinnaavoq.

§ 32-mut

Aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaannit § 21 malillugu ingerlatitseqqiineruvoq, taamaallaat paragrafinut tikkuaassinerit allannguiffiulluinnarlutik. Aammattaaq Nunatta Karsianut nakkartussanik akiliisitaanissaq arsaarinninnissarlu pillugit aalajangersakkamik ilanngussinissaq siunertamut naapertuuttut isigineqarpoq. Kiisalu allannguutit kingunerisaannik allannguutit ilanngunneqarput.

Imm. 1-imut

Aalajangersagaq tunngavissiivoq unioqqutitsisoq kinaluunniit akiliisussanngortitaasinnaasoq, piunnarnissamik aalajangersakkunut tunngasunik inatsimmi pineqartunik innarliisimasoq, taamatut inatsimmi pineqarput eqqissisimatitanik allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersukkanik unioqqutitsisimasoq.

Aammattaaq assaanernut atatillugu sanatitsisup pinngitsoorani nalunaaruteqartussaataasoq, kiisalu kinaluunniit eqqissisimatitassanngortitsinissamut allatigulluunniit kulturikkut kingornussanik illersugassanngortitsinissamik akornusiisinnaasumik ajornakusoornerulersitsisinnaasumilluunniit iliuuseqartoq pillarneqarsinnaavoq.

Nutaatut aalajangersakkanik Naalakkersuisunit siunnersuummut pisinnaatitaaffiliinissamik aalajangiiffigisimasaannik unioqqutitsinerit pillarneqarsinnaapput.

Imm. 2-mut

Imm. 2-mi pingaartinneqarpoq unioqqutitsisorpiavik tassaasoq akiliisussanngortitaanissamut akisussaasuusoq, aamma taanna inatsisit malillugit pisussaaffeqartuuppat.

Imm. 3-mut

Imm. 3-mi siunertarineqarpoq unioqutitsisoq unioqutitsinermigut aningaasat tungaasigut iluanaaruteqassanngitsaq.

§ 33-mut

Siunnersuutigineqarpoq Inatsisartut inatsisaat atuutilissasoq ulloq 1. juli 2010.

Siunnersuutigineqarportaaq Inatsisartut inatsisaat nr. 18, 19. november 2007-imeersoq kulturikkut eriagisassat eqqissisimatinneqarnissaannut tunngasoq atorunnaarsinneqassasoq.

Inatsisartut inatsisaat maanna atuuttumi Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 16. oktober 1980-imeersoq kulturikkut eriagisassat imaaliiallaannarlugit peerneqarsinnaanngitsut illutoqqallu pillugit atorunnaarsinneqarsimavoq, maleruagassiaq nr. 118, 1948-meersoq kulturikkut eriagisassat pillugit Kalaallit Nunaanni eqqissisimatitsineq kiisalu kaajallaasitaliaq 11. november 1948-meersoq naalagaaffiup sysselrådeanut eriagisassanik eqqissisimatitsinissaq pillugu.

Pineqartumi matumani siusinnerusukkut inatsisiliani Kalaallit Nunaanni qanganitsat eriagisassat eqqissisimatitassanngornissaat pillugu malittarisassaq atortuujunnaarsinneqarsimannngilaq, naak inatsit malittarisassamut taartaalluni atortuuleraluartoq. Taamaattumik siunnersuutigineqarpoq malittarisassaq maannakkut atortuujunnaarsinneqassasoq inatsisitigut tunngavik paatsoorneqarsinnaajunnaarlugu.

Paasisstissiinissaq siunertaralugu oqaatigineqassaaq kinguliini taaneqartut siunnersuutip akuersissutigineqarnerata kingorna suli atuutissasut: Sumiiffik nr. 556/36 eqqissisimatitassanngortitat pillugit Landsfogedinut allakkat 10. aprilimeersut, Sumiiffik nr. 556/36 eqqissimatitassanngortitaq pillugu Angmagssalimmi Niuertorutsimut allakkat 10. april 1937-meersut, Qaqortumi oqaluffikup aamma Sigssarlugtoq-mi illukup eqqissisimatitassanngortinneqarnerat pillugu kaajallaasitaq 20. maj 1950-imeersoq aamma Illuerunnerni sumiiffii ilaasa eqqissisimatitaanissaannik nalunaarut 14. juli 1971-imeersoq.

§ 34-mut

Naggatit siullianni aalajangersagaq Inatsisartut inatsisaanni maanna atuuttumi § 23-mik allannguinani ingerlatitseqqiineruvoq. Nutaatut naggatit aappaanni ilannguneqarpoq, illut ukiut 100-t sinnerlugit pisoqaassusillit atorneqanngitsullu eqqissisimatitaareersut pillugit ikaarsaariarnermi aalajangersakkat.

Aalajangersakkami naggammi siullermi siunnersuutigineqarpoq, eqqissisimatitsinerit, eqqissisimatitsinernik imaluunniit allatut kulturikkut kingornussanik illersuinernik allanik Inatsisartut inatsisaat manna malillugu taarserneqanngitsut, atuutiinnassasut atuutsinneqarunnaarnissamik tungaannut. Tamatumani pinngtsoorniarneqarpoq iliveqarfitoqqanik atorunnaartunik,

tupeqarfikunik ukioq 1900-p siornaneersunik, inussunnik, narsaatinik taakkulu eqqaanni ujaqqanik assiaqusianik eqqissisimatitsinerit, ataatsikkorsuaq atorunnaarsinneqannginnissaat taamaalillunilu qanganitsat eriagisassat pingaarutillit annaaneqarlutik, eqqissisimatitsiniarluni suliasap aallartinnissaa periarfissaqariartinnagu.

Aalajangersakkami naggatip aappaanni siunnersuutigineqarpoq illut ukiunik 100-nik pisoqaanerusut atunngitsullu eqqissisimatitassanngortinneqarnerat Inatsisartut inatsisaanni atuuttumi § 3-mut sanilliullugu § 5, imm. 2 malillugu Inatsisartut inatsisaat una atuutilerpat atorunnaassasoq. Tassunga pissutaavoq Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu nalunaaruteqarmat, illunik ataasiakkaanik mississuineq eqqissisimatitassanngortitsinermillu atorunnaarsitsineq suliasaqarnerulernermik kinguneqassasoq.